

3/349

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఆగస్టునెల 20-వ తేది గురువారము
శ్రీ కృష్ణనామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ ప్రథమ ౧.

No. 11
సంచిక ౧౧౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

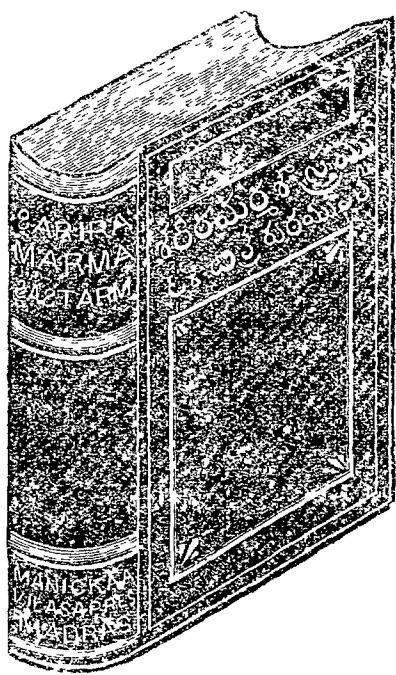
చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు ఫోర్టు బొంబాయి.

ఆంధ్ర పత్రికా సంవత్సరాది సంచిక

ఎప్పటి తీరున రాజోపు 'అక్షయ' సంవత్సరాది సంచికను ప్రకటింపజోవు చున్నాము. అందు సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీయారికాది విషయములకు సంబంధించిన వ్యాసములు ప్రకటింపఁ బడును. తాము పూర్వమువలెనే దయతో సమూహములగు తమ వ్యాసములతో సంచిక నలరకరించి మాయుద్యమమునకుఁ దోడ్పడఁజూర్చుటలు.

ఈ సంచికయందు విషయవిభాగమును గావించి నోవిభాగమునకు సంబంధించిన వ్యాసముల నావిభాగమునందే ముద్రించి ఉగాదినాటి కాంధ్రుల కర్పించఁ జూచినాము. నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే వ్యాసము లన్నియు మాకుఁ జేరినఁగాని విషయవిభాగమును గావింప ననుకూలము గానేరదు. సంచికాముద్రణ మారంభించినపిదప బంపు వ్యాసములను సంచికయందుఁ జేర్చుటకు వీలుండదు. కావున వ్యాసములు 1925 వ సంవత్సరము 15-వ తేది లోపల మా కందవలెను. ప్రతి వ్యాసమునను 'సంవత్సరాది సంచికకు' అని వ్రాయుటవలెను. వ్యాసములును, వానికి సంబంధించిన చిత్రములును, ఇతర చిత్రములును సామూహిక వివరణములతో నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే మాకుఁ బంపుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు,
ఆంధ్రపత్రికాధిపతి.

సీకు కావలసినదియు, నీవుచూడవలెనని
దీర్ఘ కాలమునుండి వెదకిన శాస్త్రమిదియే
శ్రీ రమ్య శాస్త్రము

ఆంధ్రభాషయందంత పూర్ణమైన రహస్య శాస్త్రము ఇంతవరకు ఎవరినను బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. ఇందులో శ్రీ పుష్ప లక్ష్మణుడు, వాటియొక్క సరియైన యుగ యోగములను, మొగ, ఆహ, శిశూత్వ త్రి విధమును, శ్రీ పురుషులకు కలుగువ్యాధులను, వాటిని పోగొట్టు చికిత్సలను, వహర్లు పర్యముగా పూర్వము వ్రాసిన సంసార శుభరహస్యము లును బహుచక్రగా వ్రాయబడియున్నది. ఇది వివాహమైనవారికిని ఇళమీద వివాహము చేసుకొను శ్రీ పురుషులకు శ్రేష్ఠమైన శాస్త్రము. తప్పక ప్రతిగ్రహస్తుడును చదివి తీరవలెను.

పి. వి. శిర్దు 5 అణాలు.

64 చిత్రపటములతో ధర రూ. 1-0-0

ఎం. ఎస్. సరస్వతి లిండు కంపెనీ.

నెం 9 ఆగసుగంపేటి, సాహుకారుపేట, పోస్టు మదురాన్.

బెల్లింగ్టన్ సినిమా

1F-8-25 శనివారముండి, 21-8-25 సోమవారము
ఉత్సాహమును గలిగించు నీరియల్

రైడర్స్ ఆఫ్ ది క్లెయిన్స్

జాన్ షెల్టన్, మారిస్ మిల్స్ వారి సాహసరహితమైన దృశ్యము
ప్రేమ, భయంకరమైన ప్రశ్నలను పరిష్కరించుట
రౌటులు మొదలైనవి గొప్ప బహుత్వము.

క్రాన్ థియేటరు

శనివారం 15-8-25 నుండి, 21-8-25 వరకు
ప్రతిరోజు రెండు ప్రదర్శనములగు 8X 15 ని. 9 X ౧౦-50
వది, ఆదివారములలో షాహ్ నుం ౧౫-15 ని. ౧౫-50 ని.
మాడన్ థియేటరు లిమిటెడ్ వారు

"పవిత్ర మైత్ర శివరాత్రి"

లే. శివరాత్రివాడు శివునివి ప్రేమ పండుగ. ఆ గాఢ
ప్రేమలు అను ఒక నొప్పు పొందినట్లు ను నుగించి లే. ౧
నట్టి ప్రదర్శనము. 6 భాగములు ౧౫ ని. ౧౫-50 ని.
ఆకర్షణీయమైనదగు ప్రదర్శనము.

నచ్చునో! సో. ౧౫ ని. ౧౫-50 ని.

జాతకరత్నము కీ భాగము

ఇది కుమారు 250 పుష్పముల వలె
స్ఫుటము, బాహ్యముగ నొప్పులను అవ్వ గల్గును
వర్ణ, ద్వారకా నామములు, నామములు, నామములు
౧ పెక్కువాంకెలతో వ్యాకర్తావ్యక్తమైన దగు
వ్రాయబడియున్నది. వెక్కుబాటు యదాదాగ
ద్వారకభాషమును చర్చింపబడినది. వ్యాకర్తావ్యక్త
చక్కగా ఇవ్వబడినది. ఇది యి ఒక శాస్త్రము
నెల 2 0 0 మొదటిభాగము రూ. 1-0-0 పాస్ట్ ప్ర
గ్రేట్ యిండియా జ్యోతిషము ముద్ర,
కొంట్ల, ౧౫ ని.

ఏలూరు మ్యూనిసిపల్ మీటింగు

పాండురంగ సినిమా

మీ దినపత్రికయందు 8 వ తేదీ 7 వ పేజీలో ప్రకటించిన "మ్యూనిసిపల్ మీటింగు" అనువ్యాసమును చూచి తిని. అందుగల పెక్కువిషయములు మాసినిమా భవనమునకు సంబంధించి యుండుటచేతను కొన్ని యంశములు పొరబాటు లుండుటచేతను, అందు సత్సత్వములు ప్రజలకు తెలియవలసి యుండుటచేతను నేను ఈదిగువ తెలియబరచే సంగతులు తిను ప్రతికయందు ప్రచురింప వేడుచున్నాను. 1923 సంవత్సరములో ఈ బస్టి మ్యూనిసిపల్ వైరు మన్ ఎన్నికలు జరిగినవి. అప్పుడు శ్రీ మోతే నారాయణరావు జమీందారుగారు ప్రస్తుతపు పురపాలకసంఘాధ్యక్షునకు పోటీ నిలిచిరి. మా తల్లిడిగారు ఒక మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలరు అయి యున్నారు. నేను శ్రీనారాయణరావుగారి తరపున ఓట్లనిమిత్తము తిరిగినవారలలో నొకడను. శ్రీ తమ్మున మాణిక్యము గారుకూడ నారాయణరావుగారి బంధుమిత్రుడు. పురపాలక సంఘాధ్యక్షునితో ఇట్టి సంబంధము గల మేము మవురము మరొకందరు కలిసి ఒకసినిమా భవనము స్థాపించితిమి. ఈసినిమా నాటకములో నేను ప్రధానపాత్రయను వెనుకజరిగిన ఛైరు మన్ ఎన్నికలప్పుడినుండి శ్రీ నారాయణరావుగారున్నా ఛైరుమన్ గారున్నా సరియైన స్నేహితులుగారిని పట్టణముందు ప్రతితి. ఈసినిమా భవనము స్థాపించి మాయారి డిప్యూటీ కలెక్టరుగారైన మహారాజు శ్రీమన్ దినాకర మహంతిమహాశయి ఎమ్. ఏ. గారిచేత ప్రాంగణోత్సవము జరిపితిమి. సినిమా ప్రదర్శనములు ఏప్రిలు 15 తేదీనుండి ప్రారంభమైనవి.

16-5-25 తేదీని సంభవించిన గొప్పతుపానుకు మూడు సినిమాలగోడలు పడినవి. పాండురంగ సినిమాహాలు రెండు హాలులుగా కట్టబడినది. జనులు కూర్చుండు హాలుకుగాని స్టేజీభవనమునకుగాని సంబంధములేదు. స్టేజీగోడలు పడినవి. అంతేకాని ఒక పాండురంగ సినిమా గోడలుమాత్రమే పడినవని వ్రాయుట పొరబాటు. 19-5-25 తేదీని జరి చేయబడిన నోటీసు మూడు సినిమాల ప్రాప్తయిల్లక వచ్చినవికాని మ.కుమాత్రమే వచ్చి యుండలేదు. దీనినిబట్టి మూడుసినిమాల గోడలు పడినట్లు స్పష్టము. ఈనోటీసు అందిన మరుచటిదినముననే పనులు ఆపు చేయుటకు బదులుగా శ్రీ కృష్ణసినిమావారు పచ్చయిటిక గోడలో పండుయిటుక కలపి కట్టినారుకాని ఛైరుమన్ గారు తగుదర్శ తీసికొనుట మాని ఏమియు పనులు ప్రారంభించక పడి పోయినవస్త్రపులు అన్ని జాగ్రత్తచేసికొనుచున్న నాకున్నా నా సోదరభాగ్యులకున్నా 25-5-25 తారీఖున నోటీసులు జారీ చేయించిరి. ఇందులకు తగు సమాధానములు వ్రాసిపంపితిమి.

శ్రీ నారాయణరావు శ్రీ మాణిక్యంగాల్లే కాదు. అందరు భాగస్థులు. ఒకేరీతిగా జబాబునిడిరి. శ్రీరామా సినిమాకు రెండవ సారి లైసెన్సు యిచ్చినపిమ్మట నేను ఛైరుమన్ గారివద్దకు వెళ్ళిన మాట అసత్యము. పట్టణములో పాండురంగసినిమాకు ఛైరుమన్ లైసెన్సు యివ్వడట. కొందరిప్రాత్యహముమీద లైసెన్సు ఆపుతాడట అని వాడుక బయలుదేరినది. అంతట నేను ఈ యూరిలో కొందరి పెద్దమనుష్యులతో చెప్పితిని. ఈసంగతిని గురించి ఆపెద్దమనుష్యులు ఛైరుమన్ గారిని అడుగగా, ఇస్తే ముగ్గురకు యిస్తాను. లేకపోతే ఎవ్వరికి యివ్వను అనిచెప్పినారు. కాని 24 తారీఖున ఉదయం శ్రీకృష్ణసినిమా శ్రీరామాసినిమా కూడ పేపరుపంచిపెట్టుట ప్రారంభించిరి. 22 తారీఖున ఛైరుమన్ గారు లోకల్ పండు అస్పెంటు ఇంజనీయరుగారిని తీసికొనివచ్చి అన్ని సినిమాలు చూపించిరి. ఆయన మా సినిమా ఆడిటోరియము కుభ్రముగానున్నదనియు గట్టిగానున్నదనియు చెప్పినారుకాని 24 తారీఖున మా లైసెన్సు ఆపుచేయడమైనది. ఈరెండు సినిమాలు పేపరు పంచుచుండుట చూచి నేను ఆలోచన చేసి ఛైరుమన్ గారివద్దకు వెళ్ళి, మా ఆడిటోరియము బాగుగ నున్నదనియు సినిమాప్రదర్శనములకు అటుకము లేదనియు చెప్పి లైసెన్సు కోరితిని. కాని వారు చిరునవ్వునవ్వుచు పేపరు వ్రాతలన మీకు ఇచ్చుటకు వీలులేదనియు, ఇంజనీయర్ల అభిప్రాయము కావలయుననియు చెప్పిరి. అంతట నేను అన్ని సినిమాల గోడలు పడినవనియు ఇంజనీయర్ల అభిప్రాయము కావలసివయెడల అన్నిటికి కావలయుననియు లేనియెడల దేనికి అవసరములేదనియు పడిపొయిన గోడలు గల రెండు సినిమాలకు లైసెన్సుయిచ్చి ఏమియు పడక కుభ్రముగా గట్టిగానున్న మా సినిమాహాలుకు లైసెన్సు యివ్వకపోవుట అన్యాయమనియు లేరయెడల అంగరికి టెండరరీ లైసెన్సు యిచ్చి వారముదినములలో ఇంజనీయరుల అభిప్రాయములు పంపనిచో లైసెన్సు నిధు

చేయవచ్చుననియు పేపర్లలోకూడ అన్ని సినిమాల విషయమై యున్నది కాని మాసినిమావిషయము మాత్రమే కాదనియు మాకు చాల సప్తము వచ్చుననియు అనేకవిధముల వినయముగా చెప్పితిని. కాని వారు వారి చిరునవ్వును కోపముగా మార్చుకొని మరల చిరునవ్వు చూపి సరే అట్లయిన నేను ఆలోచించి ఈ సాయంకాలము ఏదోవిధముగా చేస్తాననియు నేను చెప్పినమాట లన్నియు క్రమముగానున్నవనియు నకు సమాధానమిచ్చి నన్ను పంపి నావెంటనే లైసెన్సు రద్దు నోటీసు జారీ చేయించినారు. అంతేకాని జూన్ నెలలో రామాసినిమాకు లైసెన్సు రద్దయి మరల జూలై నెలలో యివ్వబడినప్పుడు నేను వెళ్ళి రామాసినిమాకు యిచ్చి మాకు యివ్వనియెడల న్యాయతగా నుండు నని చెప్పలేదు. ఇది ఆ బద్ధము. మన ధనమొసంగ గల జమీందారులు గలరు. వారి సానుభూతి కీ చట్టము గురి కాగలరు. ఉపాధ్యాయవృత్తి గౌరవమునొక యూహ గలదు. అది గౌరవాస్పదమేగాని యుపాధ్యాయులందరు చాల బీదరికము ననుభవించుచున్నారు. వారి జీతములు నామమాత్రములై కుటుంబపోషణకు తగియుండలేదు. యుద్ధము తరువాత ఇంగ్లండులో ప్రథమమున జేసిన సంస్కరణము ఉపాధ్యాయులజీతముల స్పృహజేయుటయే. మనకు నెలపుల విషముముగూడ నిర్ధారణ జేయబడవలెను. ఇట్టి విషయముల గవర్న మెంటు వారు పెడ జెవిని లేట్టుచున్నారు. నానాటికి ఉపాధ్యాయవృత్తి యధ్యాన్న మనుచున్నది. స్వల్ప జేతనములకే యుపాధ్యాయులు పాఠశాలల నింపుచున్నారు. జేతనమునందు బ్రయినింగు పాఠశాలల వృద్ధిజేయుటయే యిదాన్నిటికి మూలము. రాను రాను ఈ వృత్తి వర్తక వ్యాపారమునకు దిగినది. బ్రయినింగునవారికే యుద్యోగములు లేకుండనుండగ యిన్ని పాఠశాలలు ఏల యుండవలెను? సప్తయి యెక్కువగా నుండిన లాభములేదు. మనజీతములు మన వృత్తి మంచిదశకు రావలె నని ప్రభుత్వమువారు ద్రవ్య మొసంగుటకు కొన్ని వాహినుల జూపవలసియున్నది. ఆంగ్లదేశములో సారాయిపై వచ్చు రాబడి విద్య కొనసంకలుగున జేయబడెను. అందుచే కాళ్ళతమకు సదుపాయ మొకటి యేర్పడెను. అట్టియే ర్వాటే యిచటగూడ కల్లుసారాయిల మీద వచ్చు ద్రవ్యమును విద్యకై వినియోగపరచిన యీవృత్తి బాగుపడగలదు. కాన మన వృత్తిని గౌరవాస్పదముగా జేసి కొనవలెనన్న మనము మనవ్యక్తిత్వమును ప్రదర్శింపవలెను. ఆందోళన జేయవలెను. కాన సోదరులారా ఆందోళనజేయుడు. ఇంక కొన్ని విషయముల డెలుపవలసియున్నది. అవి చివరకు మనవి జేసెదను.

తరువాత ఉపాధ్యాయుల పరస్పరహేయనిధినిబంధనలు విమర్శింపబడి స్వల్పమార్పులతో తీర్మానింపబడెను. తదుపరి ఆగ్రాసనాధిపతిగారు సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీ, సి. ఆర్. దాసు, గిల్లమెంబర్లలో నొకరగు ఆమారి బాపయ్యగార్ల మరణమునకు వగయది తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి. అందరు నేకగ్రీవముగ నిలువబడి యామోదించిరి. పిమ్మట మిలరా||శ్రీ బుద్ధిరాజు రామ చంద్రరావుపంతులుగారు ఎం. ఏ, ఎల్. టి. కొన్ని తీర్మానములనుపాదించిరి. నెకండరీ విద్యాసంఘమునందు గిల్లకు ప్రాతినిధ్యముండవలయుననియు విద్యా శాఖాధికారి వెంటనే గ్రాంటు యిడ్డయ్ అమలులో పెట్టవలెననియు దెప్పిరి. చివర కధ్యక్షులు సాంఘి కులను స్వతంత్ర తోవ్యవహరించుచుగనున తవరు న్యాయమార్గములోనుండినదాని రక్షణార్థము పైయధికారులతో పోరాడి యెనను పెనగులాడవలయు ననియు దెప్పిరి. మనగౌరవము మనచేతులలోనే కలదు. కాన సోదరయుపాధ్యాయు లీవిషయమును గుర్రెగి తమవృత్తిని గౌరవతనము జేయుదురుగాక! అధ్యక్షునికి వందనములతో నాటిసభ ముగిసెను.

"కాంగ్రెస్"

ఆంధ్రజాతీయ వారపత్రిక రాజమహేంద్ర వరమునుండి శీతానగరమునకు మార్చబడినది. గౌతమీసత్య గ్రహశ్రమమువారితో ప్రకటితము. సంచా దకులువద్దారి అన్న పూర్వయ్య. సంవత్సరచందా రురీలు మాత్రమే ప్రకటనలు చేయగోరవారికి మిగుల లాభకరము. వలయ వారు మేనేజరు, "కాంగ్రెస్" శీతానగరం, కొవ్వారుమార్గము గోదావరిజిల్లా అని వ్రాసేది.

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

ఇది స్వాతంత్ర్యతత్వమును బోధించు అపూర్వగ్రంథము. ఆంగ్లమున విరిఘడేశభక్తుడగ టెరెన్సు మెక్స్మిగీగారు రచించిరి. గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణకోడూరు జాతీయ పాఠశాలలోపాధ్యాయులగు ఓగేటి వెంటటగు బృహ్మయ్యగారితో ఆంధ్రీకృతము. భావగర్భితము. కైలివ్యురుమరుమను ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రితము త్వరపడుడు. వెల రు 1-0-0 మొత్తముగాకొనువారికి కమీషను యివ్వబడును. నలయువారు గ్రంథకర్తకు గాని లేక గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శికిగాని వ్రాయవలయును.

పురాణం సూరిశాస్త్రి గారి ప్రసిద్ధగ్రంథములు

నాట్యాంబుజము 1-8-0 నాట్యోత్పలము 1-8-0 విమర్శక పారిజాతము 1-0-0 ఆంధ్రనాటక సంస్కరణము 1-0-0 నాట్యశోకము 1-8-0 (అచ్చులో నున్నది) వి. పి. పోస్ట్ పై ప్రత్యేకము.

మానేజరు, విద్యానిలయము,

2264 బందరు. ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిగారి శ్రీ ఫలామృత తైలము మొదడుకు చలవచేయును. తలనొప్పల మాన్యును. 8 ఔన్సుల సీసా వెల రు 1-4-0 2182 ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

ధర స ర స ము జర్జనీ ఎలెక్ట్రిక్ దీపములు

ప్రతిదీపమును బాట్లీ, బల్బుతో పంపబడును

ఓవల్ లెన్సు	రూ. 2 0 0
బుల్ లెన్సు	2 8 0
పెద్దలెన్సు	3 0 0
సాదా స్క్రెపుట్ లైట్	3 0 0
" సెంట్రల్ బిగ్గలెన్సు	3 8 0
చేతిలాండరు 1 కి	4 0 0
ప్రత్యేక బాట్లీ 1 కి	0 10 0
ప్రత్యేక బల్బు	0 5 0
ఆటోసిగార్ లైటు 1 కి	1 12 0
సాదా సిగార్ లైటు 1 కి	0 12 0
ప్యాకింగు, పోస్ట్ పై ప్రత్యేకము లక్ష్య వర్తకశాల తపాలు పెట్టె నెం. 85. మద్రాసు	

వీరవీబందే

వీరబలమే మనుజునకు బలము - సంసారసుఖమే గృహసునకు సుఖము నీరై పోయిన వీర్యమును గట్టిపరచి ఎటువంటి కుల్లనవ్వవ్యాధివైనను రూపుమాపుట కీమందు లోకప్రసిద్ధి కెక్కినది. మూత్రములోను, స్వప్నములోను, శ్రీ ప్రసంగములోను వీర్యము నవ్వమగుచున్న తక్షణం నిలిపివేయును. ఎంతబలహీనుడైనను ముసలివాడైనను 1 మాత్ర కేయనించునపుడు నేవించిన ఒకటి రెండు గంటలలో నరములకు అద్భుతముగా శక్తి కలుగును. ముసలి తనమును పోగొట్టి నూతనయౌవనము బలము కలిగించి సంతాన మొసగుటలో సంతోషపండి. 2 సీసాలతో నపునకత్వము తొలగును. గుణవిాయనిచో సామ్యు వాపసు చేయబడును లెక్కలేనియోగ్యతాపత్రము లందిన దివ్యేషధము. అమృత రత్నాకరము 45, బందరుపేథి, మద్రాసు. 20 దినముల మందుకి-0-0 వి. పి. చారి ప్రత్యేకము.

మదరాసు శాసనసభ

డి. బి. కేశవస్వామిగారిపై సారోపణలు

విచారించుటకొక యువచంఘమును నియమించువలెనను సవరణ అంగీకరింపబడినది

బోర్డులు పారశాలల బిల్లుపై చర్చ

సభాకార్యక్రమ మూసపాదనను ప్రతిపాదన

సభాకార్యక్రమ మూసపాదనను ప్రతిపాదనను 2 X 30 నిలకు సమవేశమైనపుడు సభాకార్యక్రమము నావనలె నను ప్రతిపాదనపై చర్చ జరిగెను.

ప్రతిపాదన

“అత్యుపరమును, ప్రజాప్రాయమును ఆను విషయమును కొద్ది సీగారి నివేదికయందును దానిపై ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువునందును, ఈసభయందలి ఒక గౌరవనీయసభ్యునిపై గావించబడిన ఆరోపణలు రికార్డులనుండి తొలగింపవలెనని ప్రభుత్వమువారిని గోరుటకు సభాకార్యక్రమము నావనలెను.”

ఎ. రామస్వామి మొదలియగుటకు బాగగ విచారించుట, తేలిక భావముతోగా నీ ప్రతిపాదన మొనర్చలేదని యు, చాలదూర మలోచించిన తరువాత నిట్లానర్చుచుంటినని యును నడిచెను. నాకంటే నెక్కువ యనభవము గలవారను, పార్లమెంటు సాంప్రదాయముల, నధికముగ తెలిసినవారను ముందుకువచ్చి ఈ తీర్మానము నుపపాదించెదరని ఎదురుజాచిరిని గాని తున కీ ప్రతిపాదనను దేకుండనుండజాల నని యెంచి నేనే ముందుకువచ్చితిని. ఈ ప్రతిపాదన మొనర్చుటయందు నే నెట్టి పాక్షిక భావములచేతను ప్రేరేపింపబడలేదు. ఈసభయందలి సామాన్యసభ్యుని భావముతో నే నీ ప్రతిపాదనను దెచ్చితిని.

గుర్తియందు శిక్షార్థపు దళముల నియోజనమును గురించి గాని, స్వేచ్ఛలు ఆఫీసరును నియమించుటను గురించిగాని, అటు తరువాత ప్రభుత్వము వారు తమ యుత్తరువునందు గావించిన సవరణల గురించిగాని నేనిప్పుడేమియు మాటలాడను. వేరొక తీర్మానము సందర్భములను నన్నియు నిశ్చింపబడును. గుర్తియందలి పార్టీలకు సంబంధించిన వివాదములగురించి ఏమాత్రమును మన కిప్పు డక్కరలేదు. కొద్ది సీగారు తమ నివేదికయందును ప్రభుత్వమువారు తమయుత్తరువునందును, ఈ సభయందలి ఒక గౌరవనీయ సభ్యునిగురించి గావించిన ఆరోపణలను మాత్రమే నే నిపుడు మాటలాడెదను. జిల్లా అధికారులు పాక్షిక భావముతో మెలిగిరిని చాలవొట్ల ఆరోపింపబడెను. కాన జిల్లా అధికారులను గురించిగూడ, ఈ ప్రతిపాదన సందర్భమున నేను ప్రస్తావింపను. కొద్ది సీగారి నివేదికయందలి ఒక పేరాను గురించి మాత్రమే నే నిప్పుడు మాటలాడెదను.

కొద్ది సీగారి నివేదికలో ప్రస్తుత చర్చకు సంబంధించిన పేరాయం దిట్లుండెను.

“అతని (కేశవస్వామిగారి)చర్చలలో నేనింకను యూహింపబడుక వలసినవి మరెన్ని గలవు. నాకు అర్థమయినంతవరకు, చిన్నా రప్పరెడ్డిపై గావించబడిన ఆరోపణలలో ముఖ్యమయినది. నాగరిక రాష్ట్రమున, ఏ ప్రత్యేకవ్యక్తియు గలిగి యుండుటకు వీలులేని హక్కులను, అధికారములను తాను తనపై వేసికొని చలాయించుచుండెనని ఇంకొక విధముగా వినను ఫలితములందు మాత్ర మంతకంటే తక్కువ వివారముగ గాదు. కేశవస్వామిగారు ప్రభుత్వ నిర్మాణమును అడుగు భాగమునుండి తొలచి వేయుట కెత్నించెను. కేశవస్వామిగారు అచచ్చటి సబు మేజస్ట్రేటుల యెడలను, ఇతర సబ్జిక్టు నేటు అధికారుల యెడలను ఒక విధముగ భావ, నుపయోగించుననియు, ఆ విషయమును ప్రజలు నీచముగ విచారముగ చెప్పుకొనుచుండుననియు బహిరంగముగ వచ్చి చెలుపుట కిష్టములేని పెద్దమనుష్యులు నాకు అంతరంగికుడగ దెలిపిరి. అతను గలిసికొను సబు మేజస్ట్రేటులను, తమ కార్యనిర్వహణమునందు, అభ్యంతర కెట్టుమ తన హోదాను దుర్వినియోగ మొనర్చుచుండునని నాకు గట్టి నమ్మకము గలిగెను. అతడే, ఒక పెద్ద యువద్యోగి తనకు వ్రాసిన జాబును నాకు జూపెను. ఆ జాబు నాకు రహస్యముగ జూపుటచే, ఆయధికారిపేరును గాని, ఆ జాబునందలి విషయములగాని ఇచ్చట నుదహరింపను. కాని అందలి విషయములను, ఆ జాబునందలి కైలేవైఖరియు నా యభిప్రాయములనుకొని గా ద్యుభవించెను. ఒక విషయము మాత్రము నిచ్చట వివరింపదగియున్నది. 30-11-23 తేదిన కేశవస్వామిగారు బుర్రుద్దీను అను సబుఇన్స్పెక్టరు ప్రవర్తననుగురించి కొన్ని ఆరోపణల నొనరించుచు, జిల్లాపోలీసు నూపరింపెండెంట్లకు రామచంద్ర

అయ్యరుగారి కొకజాబువ్రాసిరి. నాయెదుట నుంచబడిన సాక్ష్యమునుబట్టికంటే పై సబిక్స్పెక్టరును గురించి నాకేమియు దెలియదు. కాని చాలకష్టపరిస్థితులందు, 1923 సంవత్సరమునందు, అందు కాంతిని కాపాడగలిగెనని ఆసాక్ష్యము స్పష్టపరుచున్నది. ఆజాబువ్రాయబడినరోజుననే సబిక్స్పెక్టరు బదిలీయబడుటచే రామచంద్రయ్యగారు రాజాబుపై నెట్టిచర్చను దీసికొనలేదు. ఆ జాబులను బాయాగారు దురభిప్రాయపడితేమో నాకు దెలియదు. కాని బుర్రుద్దీనుగారు అటుతరువాత నొకనెలలో బదిలీ చేయబడెను. 2వ బరలాయించునకు లోపాయికారీకర్తల ప్రయోగమే కారణమని అతడు దెలిపెను. అతనితరువాత సబిక్స్పెక్టరుగూడ నివేద్యదాభిప్రాయమునకు వచ్చెను. ఇతడు వచ్చిన తరువాత నొనర్చిన మొట్టమొదటి చర్చలలో తన వెనుకటిసబిక్స్పెక్టరు చింతలపెరువు నందుంచబడిన పోలీసుఫూటును తొలగించుటకాటి. దానివెంటనే ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీన, తిరిగి ఆరాజకము వ్యాపించెను. నెవన్సుకోర్టులో సాక్ష్య మొసగునపుడు, సబిక్స్పెక్టరు వేరొకకారణమును దెలిపెనని నాకు నచ్చటచెప్పుటకు కేశవస్వామిగారు ప్రయత్నించెను. ఎవరైనను తా నితరుల భయము వలనగాని, ఇతరులభయను సంపాదించుటకుగాని, అట్లు తేలికనని అంగీకరించునా! కారణము సంతృప్తికరమైనది గాదని హామీను గారు నడిచిరి.”

వైవాక్యములను సభ్యులు శ్రద్ధావిచారణ యోగ్యము గు నునపరిస్థితులతో చదువవలెనని గోరుచున్నాను.

ప్రభుత్వ నిర్మాణమును తొలచివేయుచుండెనని కొద్ది సీగారు కేశవస్వామిగారిపై నారోపించిరి. కొద్దిసీగారు చాల అనుభవముగల న్యాయాధికారియని గవర్నరుగారు తమ యుపన్యాసములో దెలిపిరి. ఆవిషయమును నేను గాదనజాలను. కాని ఈనివేదికను వ్రాయునపుడు, తాను న్యాయాధికారి నను విషయము నారడు మరచిపోయెనని మాత్రము నేను దలచుచున్నాను. సాక్ష్యమును పేరునకు గూడ అర్థముగాని సాక్ష్యముపై నాధారపడి అత డిట్టితీవ్రముగ సారోపణల నొనర్చుట చాల విచారకరము. కేశవస్వామిగారు సబు మేజస్ట్రేటుల యెడల అనరానిమాటల నుపయోగించెడివాడని బహిరంగముగ ముందుకువచ్చి చెప్పలేని పెద్ద మనుష్యులెవరో తనకు రహస్యముగ నెరిగించిరట. సామాన్యపు విశేషముగల ప్రతివారును అట్టివానిని గమనించుటకు పూర్తిగ నిరాకరించెడివారు. ఇట్లు రహస్యముగ వచ్చి కొండెములు చెప్పుట ఆకాశరామున్న అట్టికంటేను గూడ చాల హీనమైనది. అట్టివానిని ప్రభుత్వమువారికంపు నివేదికయం చెప్పుట కేర్పరాదు. బహుశః ఈనివేదిక ప్రకటింపబడునని ఆతనికి దెలిసియుండక పోవచ్చును. అందుచే రహస్యముగ చెలుపబడినవానిని గురించి గూడ వ్రాసి యుండవచ్చును.

లామెంబరు:—ఆనివేదికము ప్రకటింపబడునని కొద్ది సీగారికి పూర్తిగా దెలియును.

ఎ. రా. మొదలియగుటకు:— కొద్ది సీగారి యెడల న్యాయముగ వర్తింపవలెనను నుద్దేశముతో వైవిధ్యముగ నభిప్రాయపడితిని. లామెంబరుగారు కొంచెము అడుగుగూడ తొలగించెను. కొద్ది సీగారు దెలిపియే ఇట్టి ఆరోపణల నొనర్చుట చాల విచారకరము.

తన యభిప్రాయమును బలపరుచుకొనుటకు కేశవస్వామిగారు జూపిన ప్రైవేటుజాబు నిదర్శనమును కొద్ది సీగారు దుదహరించిరి. అది ప్రైవేటు జాబు గుటచేతను ప్రైవేటుగ జూపబడుటచేతను బహిరంగముగ నుదహరింపడట. కాని దానినిబట్టి దానేర్పరుచుకొనిన ఆభిప్రాయములను మాత్రము ప్రకటించెను. ఇది పెద్దమనుష్యులకు తగిన ప్రవర్తనమేనా? అట్లానర్చి కొద్ది సీగారు, తమ మర్యాదకు తానే భంగ మొనర్చుకొనెను. అత డాజాబునే ప్రకటింపియున్నయెడల నంత అవమర్యాదకరముగ నుండక పోయెడిది. ఇంతకంటే గలదా? ఆ న్యాయము, అ మర్యాద సరిగ, నాలోచింపకుండనరే డే భాగమును వ్రాసియుండవలెను. ఆసబిక్స్పెక్టరును బదిలీ చేయవలెనని కేశవస్వామిగారు వ్రాసి యుండురు. ఇందు తప్పేమైనగలదా. అదియే తప్పగునో ఈ సభాసభ్యు లె తమంది ఇట్టి తప్పు లొనర్చుటలేదు. ఒకానొక

అధికారి పైచాల ఆరోపణలు మనకు దెలియ వచ్చినయెడల ఆ విషయమును గురించి ప్రైయధికారులకు దెలిపి, అట్టి వారిని బదిలీచేయవలెనని గోరుట, ప్రజాహిత తీవ్రమునందున్నవారి ధర్మముగాదా? అది ప్రభుత్వనిర్మాణమును తొలచివేయుటయో? అట్లయగునెడల ఈ సభయం దెంతమంది సభ్యులగౌరవము మరక్షితుగనుండగలదు.

ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువునందుండి తొలగింపవలెనని నేను గోరువాక్య విడిది.

“ఎక్కువ బాధ్యత నెరిగి వర్తింపవలసిన వ్యక్తులుగూడగు కక్షలందొక భాగమున తేరిరను నభిప్రాయము గలుగజేయునటుల ప్రవర్తించుటయేగాక, నివేదికయందు చెలుపబడినట్టిపూర్వపుడు, జిల్లా పరిపాలనతోడను, న్యాయ పరిపాలనతోడను జోక్యము గలిగించుకొనుచుండిరిని సకారణముగ సారోపణలకు తావొసగుచున్న విషయమును ప్రభుత్వమువారు విచారముతో గుర్తించుచున్నారు.”

తగినంత ఋణావృతకుండ నింత తీవ్రముగ సారోపణల నొనర్చబడిన ప్రభుత్వపు టుత్తరువును నేనింతవర కెచ్చటను కని విని యెరుగను. చిన్నతనము నుండి యును ద్యోగి గనుండి, విశాలప్రపంచము నెరుగనివారిట్టి ఆరోపణల నొనర్చినను కొంత కారణముండును గాని ప్రస్తుత లామెంబరుగారిట్టి వాక్యముల నుపయోగించుటకంగీకరించుట విచారకరము. ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువున కీవాక్య మెంతమాత్రమును అవసరముగాదు. ఇట్టి ఆరోపణ లొనర్చుటలో ప్రభుత్వమువారి కెట్టి న్యాయముగలదు? ఈనింద లూచ్చికోకంటేను తీవ్రమైనది. మొన్నటివరకు ప్రజాహిత తీవ్రమునందుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిపడసి అందలి కష్టసుఖముల నెరిగిన లామెంబరుగారిట్టి నిందలను గావించ నిప్పుట చాల విచారకరము.

ఈ ప్రతిపాదనపై వోటింగు సందర్భమున ప్రభుత్వ సభ్యుల నొకవిషయమును గమనింప గోరుచున్నాను. ఈవిషయము ప్రభుత్వ విధానమునకు సంబంధించినది గాదు. ప్రభుత్వమువారు దలపెట్టిన ఏవనినిగాని ఎదుర్చుటలేదు. మీలో నొకరగు నొకసభ్యుని వైఅన్యాయముగ, నొక యధికారిచే గావించబడిన ఆరోపణలను రికార్డునుండి తొలగింపవలెనని మాత్రమే ప్రతిపాదన గోరుచున్నది. ఈ విషయమున మీరుగూడ కొంత విశాలభావమును గనుపరుపవలెనని గోరుచున్నాను.

సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు ప్రతిపాదనను బలపరిచిరి.

ఒక సవరణ

టి. ఏ. రామలింగ చెట్టియగుటకు:—ఏ. రామస్వామి మొదలియగుటకు ఉపపాదనకు క్రింది సవరణ కేర్పిరి.

“ఈ క్రింద నుదహరింపబడినవార లొక సంఘముగ నేర్పడి ఇదివరలో రికార్డు చేయబడిన సాక్ష్యమును వలసిన సామానసాక్ష్యమును విచారణ గావించి ఈ సభయందలి ఒకానొక గౌరవనీయసభ్యునిపై కొద్ది సీగారిచే తమ నివేదికయందు గావించబడిన ఆరోపణలు గల భాగమును తీసివేయునటుల కలహ యుసంకుట కమిటీని ప్రభుత్వమువారికి నిర్ధారణగావించుచున్నాను. కమిటీ సభ్యులు డిల్ బి యమ్. కృష్ణకృష్ణయ్య, రాల్ బి పి. వి. యస్. సరసింహరాజులు, హాజీ అబ్దుల్లా సాహెబు ఎం. యమ్. రత్నసామి, ఏ. రామస్వామి మొదలియగు, ఏ. రామలింగ చెట్టియగు, రాల్ బి పి. యస్. క్రైస్తానాపు పంతులుగారు, డి. మునిసామినాయుడు, పి. సి. వెంకటపతిరాజు, డిల్ బి యర్తిరాజులునాయుడుగారు”.

ఈ తీర్మానమును తీర్మానించుటకు ముందు మన యభిప్రాయమేమియో ప్రభుత్వమునకు విశేషికించుటవసరము. కొద్ది సీగారిచే జరుపబడిన విచారణ పరిపాలనా సంబంధముగ రాజ్యాంగ విచారణగాని న్యాయస్థాన సంబంధముగ విచారణగాదు. ఆరోపణలు గావించబడినవారి సభయందు మాన్యురగల సభ్యులను, ఉపాధ్యక్షులు పై యున్నారు. న్యాయస్థాన సంబంధముగ విచారణలందు సాక్షులు న్యాయాధికారి సమక్షమున పరీక్షింపబడుటయొ, క్రాసు పరీక్షగావించ బడుటయొ జరుగును. పిదప న్యాయాధికారి తన యభిప్రాయములు చెలుపును. అట్టి న్యాయస్థాన సంబంధముగ విచారణగానందునను, సాక్ష్యమంతయు వాఙ్మూలముల మూలమున తీసికొనబడి నందునను, సాక్షులను క్రాసుపరీక్ష గావించుటకును, ఆరోపణలకు సమాధానము చెప్పుట కవకాశ మొసంగ బడలేదు. ఒక గౌరవనీయ సభ్యునిపై నిట్టి తీవ్రముగ నభిప్రాయము చెలుపబడినపుడు ఆవిచారణ సమయమందు జరిగిన పరిస్థితులెల్ల ను తెలిసికొనుటత్యంతవశ్యకము. విచారణ వివరములు సంపూర్ణముగ పరిశీలింపబడవలెను. కొద్ది సీగారి నివేదికగాని, ప్రభుత్వపు టుత్తరువు

గాని పునాదిగల కొని నిర్ణయమును గావించరాదు. కావున కమిటి సేర్పరచి విచారించుటయే కర్తవ్యము. అని హాస్యి.

అద్యక్షులు జనరలుగారు:—ఉపపాదన క్రమము, ఆ క్రమము యను విషయమును గూర్చి మాట్లాడుచు “కోర్కీ సీగారి నివేదికయందలి ఒక ప్రత్యేక భాగము తీసివేయబడవలెనని ప్రభుత్వమువారికి ఉత్తరువు చేయుటయే ఈ తీర్మానముయొక్క సారాంశమైనచో నయ్యది అను మతింపబడవలెను, లేక ప్రభుత్వమునకు శిఫార్సుజేయుట మాత్రమేయగుచో అను మతింపబడ గలదని” పట్టిరి.

పిదప రామలింగ చెట్టిగారి సవరణ తమ ఉపపాదన యందు జేర్చబడుటకు తమ కెట్టి యాజ్ఞాపకాలేదని ఏ. రామ స్వామి ముదలియారగారు పలికిరి.

క్రమభిన్నము

శశిభూషణ రథోమహాశయోగారు:—సభా కార్యక్రమ మును నిలుపుట కుపపాదించబడు తీర్మానమునకు సవరణ నుప పాదించుట కాక్షేపించిరి. సభా కార్యక్రమమును నిలుపుట కుపపాదించబడిన యుపపాదనకు సవరణ నుపపాదించ దలచి నచో గవర్నరుగారి యామోద ముండువలెను. అట్టి సందర్భ మొక ఉప్పు సమస్యయందు మాత్రమే జరిగినది, ఇది రెండవవారు. ఈవిషయమును అట్టిస్థితియందే యుండునోమా గవనించ గోరె దను. కావున దీనిపై మానిర్ణయము నొసంగ గోరెదనని పట్టిరి.

అద్యక్షులు సవరణ సక్రమమేయని తెల్పిరి.

లామెంబరుగారి ప్రత్యుత్తరము

నే నిప్పుడు మాలలాడవలసినది సవరింపబడిన తీర్మాన మునుగురించి మాత్రమే. అసలు ప్రతిపాదనము మారి క్రొత్త మార్గమును బట్టుచున్నచేత, చెంగల్పట్టునుండి వచ్చిన గౌరవనీయ సభ్యుని మొదటి ప్రతిపాదనాంశముల గురించి మాలలాడ నవ సరము తప్పిపోయినది. అందుచే సవరణను గురించి ఒకటి రెండు విషయముల నుడువుటతో సంతృప్తి నొందెదను.

ఈ ప్రతిపాదనము అత్యవసరమగు ప్రజా ప్రాముఖ్య మగు విషయముగ నుపపాదించబడినది. ఇప్పు డీసవరణను అంగీ కరించుట వలన, ఇందు అత్యవసరమగు నరెద్దియు లేదనియు, సాధారణ తీర్మానముగ చేసిన విషయమే గాని సభా కార్య క్రమమును నిలిపి వర్తింపజేసినంత తొందర లేదనియు స్పష్ట మయినది.

ఈతీర్మానము వలన, ప్రభుత్వమువారు మొట్టమొదట పడిన కష్టములను, శ్రమను, అంతకంటె సభికుల తిరిగి తెచ్చి పెట్టుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు మొదట, జిల్లా అధికారుల నివేదికలపైనను, వారి శిఫార్సు ననుసరించియు కొన్ని గ్రామము లందు స్పెషలు పోలీసుచిహ్నమును నియమించిరి. అందుపైన నాదశమును నియమించుటకు గల ఆశక్యతలను ప్రశ్నించుచు, ఈవిషయమున విచారణ జరిగింపవలెనని ప్రజలు విశేషముగ గోరిరి. ఈవిషయమున జ్యూడిషులు విచారణలేప్ప మరేయే విచారణయు సంపూర్ణముగ సంతృప్తి నొసగజాలని ప్రభుత్వము వారు మొదటినుండియు దలచుచుండిరి కాని ప్రమాణము మీద సాక్ష్యమును పుచ్చుకొని జూడిషులు విచారణ జరుపుట ప్రస్తుత కాసమయకు విరూధము. అట్లనర్హులకు రాజప్రతినిధిగారి సభ యందు ప్రత్యేకముగ నొకశాసనమును గావించి అధికారము నొసగవలసియుండును అట్టి అధికారము లేకుండ కోర్కీ సీగారు జూడిషులు విచారణను జరిపి, సాక్షుల దిలచి ప్రమాణముమీద సాక్ష్యమును పుచ్చుకొని యున్నయెడల క్రిమినలు కోర్టునందు ప్రాసిక్యూషనునకు పాత్రుడయ్యెడివాడు. అందుచే అసంతృప్తి కరముగ నుండునని దెలిసియే ఇక రెండవ రకముగ పల్లెట విచారణను మాత్రమే సాగించుట కుత్తరువు జేయవలసినవచ్చెను. అట్లు జేయనియెడల, ప్రజల యభిప్రాయమును సరకుగ నలేదని ప్రభుత్వమువారిపై నాకోపంబు నొనర్చెడివారు.

ఈతీర్మానమునందు నూచించబడినయుపసంఘమువారు రికార్డుల విచారించి అసరియగుచో నిరసాక్ష్యమునుగూడ పిలచి విచారింపవలెనని తెలుపబడినది. ఈశాసనభక్తుగాని, వారి యుపసంఘమునకుగాని, సాక్షులను పిలచి ప్రమాణముమీద సాక్ష్యమును పుచ్చుకొను సభికారము లేదు. కామన్సుభక్తు కోర్టు ఆఫ్ రికార్డుల హోదాగూడ యుండుటచే కామన్సుభక్తు యుప సంఘములకుమాత్రమే అట్టిఅధికారము గలదు. కాని కాసనభక్తు కట్టిహోదా లేదు. అందుచే నీయుపసంఘమువారు రికార్డుల జామితులతో మాత్రమే సంతృప్తిపడియుండవలసి వచ్చును.

ఒకవర్గ క్రింది భగవదుడుగలగాని, ఆ వ్యవహారములను గురించి గొప్పజేయుట గాని ప్రభుత్వమువారు తమ యుత్తరువు నందు వాక్యమును జేర్చలేదు. ప్రభుత్వమువారు రీవిషయమున శాంతతక్కువగ జేప్పనలెనో అంతతక్కువగనేచెప్పిరి. జ్యూడి షులకువిషయమును నియమించి విషయముల నన్నిటిని బహిరంగ

పరప పీలున్నయెడల సంతకంబై ప్రభుత్వమువారికి సంతృప్తి కరమగు విషయము మరియొక టుండబోదు.

కోర్కీసీగారు వ్రాసినవాక్యముల వలన తనకే అన్యాయ మొనర్చుకొనెననియు, అవాక్యములు విచారణమునుపేరును వికృత మొనర్చుచుండెననియు గౌరవనీయసభ్యుడు నుడివెను. ప్రభుత్వమువారు లేమియు విచారింపకయే లేటిగా నా వాక్యముల వ్రాయలేదు. వారియెదుట కొన్నివిషయములు గలవు. వానిని బట్టి ప్రభుత్వమువారు చర్య దీసుకొనిరి. కోర్కీసీగారి నిష్పక్ష పాతబుద్ధియందు ప్రభుత్వమువారికిసంపూర్ణమగునమ్మకముగలదు వారిని విశ్వసించుటకు రెట్టికారణములును గాన్పించవు. కోర్కీ సీగారు తన విచారణయందు దెలిపిన విషయముల నాధారముగ గొని, ఒకచోట జిల్లాఅధికారులచర్యల ఖండించిరి. మరియొక చోట ఇతరులచర్యల ఖండించిరి. వానిని ప్రభుత్వమువారు మొత్తముమీద తమ యభిప్రాయముల దెలిపితేగాని వ్యక్తులనుగురించి యుద్దహరింపలేరు. కోర్కీసీగారి న్యాయవిమర్శన సామర్థ్య మందు మాకు తగినంతమృత్యుముగనదు. అతడు తన నివేదికయందు తప్పుత్రోవ త్రొక్కవాడుగాడని ప్రభుత్వమువారికి విశ్వాసము గలదు.

నేనును కేకపెట్టెగారును, అఖిలభారత జాతీయముహా సభకు సంయుక్త కార్యదర్శులుగ పనిజేసియుంటి మను విషయమును అతడును నేను మిత్రుమనియును మరచిపోరాదు. అంతియగాక గౌరవనీయులైయుండు నుడివినటుల నేను ప్రజాహితజీవనమునుండి ఈపదవికి నచ్చితి నేగాని మొదటినుండియు అధికారవాతావరణ మున బెరిగినవాడనుగాను. అందుచే నాకు ప్రజాహిత జీవితము యొక్క బాధ్యతలు దెలియును. కాని దానితో బాటు అధికార బాధ్యతలుగూడ నానుదెలియును.

నివేదికను ప్రకటింపబడవలెయొందినట్లు కొందరు నూచించిరి. ప్రభుత్వమువారి నివేదికను ప్రజటించి యుండనియెడల ప్రభుత్వమువారిపై నెట్టి యారోపణలు బయలుదేరెడివో సభ్యులు గమనింపగోరెదను. నివేదిక ప్రభుత్వమువారికి చాల వ్యతిరేకకరముగ నుండెననియు అందుచే ప్రకటించుటకు భయ పడిననియు నారోపించెడివారు. అందుచే ప్రభుత్వమువారు చాల దూరము విచారించి నివేదికను ప్రకటించుటకే నిశ్చయించు కొనిరి.

సవరణను గురించి ఒక్కవిషయమును మాత్రము నుడివెదను. ఈసవరణ ఆకస్మాత్తుగా ప్రవేశపెట్టబడినది. అందుచే అందలి యుక్తాయుక్తముల గురించి ప్రభుత్వమువారు విచారించుటకే మాత్రమును అవకాశము లేకపోయెను. అయినను సభవారిచే సంగీకరింపబడిన యెడల సవరింపబడిన ప్రతిపాదనమును ప్రభుత్వ మువారు జాగ్రత్తగా విచారించెదరు. కాని వానినిగురించి ప్రస్తుతము అభిప్రాయము నడుగునెడల సవరణనుగాని, అసలుప్రతి పాదననుగాని ప్రభుత్వము వారంగీకరింపజాలరు.

జె. పి. సబ్బానావారు:—ఉపపాదనను, సవరణను రెంటిని ఆక్షేపించుచు అట్టివిచారణ గావించుట కీసభవారికి హక్కు ఉండజాలదనియు, కోర్కీ సీగారి నిర్ణయముతో భేదాభిప్రాయ మును మాత్రమే తెలుపగలమనియు పట్టిరి.

ఇంతలో ఏ. రంగనాథ ముదలియారగారు తీర్మానము వోటుకు బెట్టవలెనని ఉపపాదించిరి.

వోటుకు బెట్టబడినపుడు ప్రభుత్వసభ్యులు మాత్రము వ్యతిరేకులుగ నుండిరి. అత్యధికసంఖ్యకులచే తీర్మాన మంగీకరింపబడి 15 నిమిషములవరకు సభాకార్యక్రమము నిలుపబడినది.

కొచ్చిన పోర్టు బ్రెస్టు బిల్లు

తరువాత లామెంబరుగారు కొచ్చిన పోర్టు బ్రెస్టు బిల్లుపై ఉపసంఘమువారి నివేదికమును ప్రవేశపెట్టగా సభవా రా మోదించిరి.

బోర్డులు బిల్లు

గౌ. ఖాన్ బహద్దరు ఉస్మాన్ సాహెబుగారు బోర్డులు బిల్లునుపపాదించుటకు సభవారి యనుమతిని గోరిరి. 15 సం॥ లోపు వయస్సుగల శిశువులకు విద్య నొసగుటచే బిల్లుజేంపబడినది. తిరుచినాపల్లియందు దిట్టి పాఠశాల ఒకటి ఇదివర కేర్పరుపబడినది. దీని ఫలితము చాల అనుకూలముగ నుండెను. ఇంత వరకును ఈపాఠశాలలనుండి 215 మంది శిశువులు వెలుపలకు వెళ్లిరి అందు అగ్గురు మాత్రమే తిరిగి సేరములలోనికి దిగిరి. మిగిలిన వారు న్యాయము గుడితము ను గడపుచున్నారు. అందుచే నిట్టిప్రతిష్ఠాపనలకు శాస్త్రీయాధికార మొసగుట కీబిల్లు ఉద్దేశంపబడినది.

గౌ. టి. ఎం. మాయురగారు బిల్లును బలపరిచిరి.

రా॥బి॥ సి. వి. ఎస్. సరసింహరాజుగారు బిల్లునందు ముఖ్యసూత్రముల నామోదించుచు కొన్ని సవరణలను నూచించిరి. శిశుంపబడిన పిల్లలను బోర్డులుపాఠశాలలకు పంపు అధి

కారము ఇన్స్పెక్టరు జెనరలున కొసగబడినది. బిల్లు ఆచరణలో నిలి రాకపూర్వము శిశుంపబడినవారి సంఖ్యను నిట్టి అధి కరము న్యాయమైనను, తరువాత శిశుంపబడువారి సంఖ్యనున మాత్ర మియధికారము మేజిస్ట్రేటునకొసగబడినది. కాని ఇన స్పెక్టరు జెనరలున కొసగరాదు. శిశుపరిమితి ముగిసిన తరు వాత నింకను కొంతకాలము పాఠశాలయందు యుండు టుపరమని యొందినయెడల నట్లుండు సభికారము ఇన్స్పెక్టరు జెనరలున కొసగుటగూడ తప్పే. అట్టి ఆవసరము గాన్పించునెడల ఇన్ స్పెక్టరు జెనరలు మేజిస్ట్రేటుగారి యుత్తరువు నందవలెనని యెర్పరుపవలెను. పాఠశాలనుండి బయటకు పంపునపుడు వారిని ధార్మికసంస్థల వశమొనర్చుటకు ఇన్ స్పెక్టరు జెనరలున కధికార మొసగబడినది. ఈసందర్భమున పిల్లవా డేమతమునకు జెంది యుండునో ఆమతము సంస్థలకే యొప్పగింపవలెను గాని ఇతర సంస్థలకు ఒప్పగించరాదని నిర్ణయింపవలెను. ఆ యధికారమును ఇన్ స్పెక్టరు జెనరలునకు నడలేదేయట చాల అసంతృప్తికరణ మును.

పి. శివరావుగారు:—బిల్లును విమర్శించుచు, పిల్లవానిని శిశుంపబడినకాలముకంటె పెక్కుకాలము బోర్డులు పాఠశాలయందుంచుటను తీవ్రముగ ఖండించిరి.

బిల్లుపై తిరిగి నేడు చర్చజరుగును.

వాతావరణస్థితి

1925 సం॥ ఆగస్టునెల 20-వ తేది గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత అత్యధిక
గోపాలపురం	88.8	78.0	...	16.22	44.96
విశాఖపట్టణము	93.7	78.1	0.02	11.68	87.09
కాకినాడ	89.5	77.7	...	28.87	89.09
మచిలీపట్టణము	92.1	76.2	0.19	17.70	41.59
కర్నూలు	91.0	72.9	0.18	10.68	26.01
బళ్లారి	93.1	75.0	...	1.88	20.51
కడప	94.2	76.6	...	15.19	81.28
నెల్లూరు	96.1	79.5	...	7.80	87.98
మద్రాసు	94.8	77.8	...	9.44	50.74
కడపూరు	92.6	77.0	...	12.97	52.94
నెలము	90.3	72.4	...	8.59	89.80
కోయంబూరు	85.7	71.5	0.26	8.28	22.29
తిరుమనాపల్లి	94.4	78.0	...	10.95	38.18
నాగపట్టణము	89.7	79.2	...	4.07	54.98
మధుర	94.4	75.7	...	10.29	38.58
పాంబూ	87.2	77.8	...	0.26	87.00
తిరునల్వేలి	1.64	28.34
తిరువేంగళము	81.8	74.5	0.16	18.98	64.51
కొచ్చిక్	85.0	74.5	0.31	54.29	114.51
కాలికట్టు	85.6	72.7	1.85	99.02	117.16
మంగళూరు	84.5	73.0	1.28	110.49	125.68
దెంగుళూరు	80.7	65.3	0.16	8.28	35.37
మెర్కార	87.6	60.6	1.59	88.78	125.46
కొడెకనాథ్	64.9	50.2	...	18.61	62.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో 0.19 వర్షింపెను. విశాఖపట్టణములో తుంపర పడినది. మేఘములు దట్టముగ నుండెను. విశాఖపట్టణములో పగటికేడిమి 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. గోపాలపురంలో 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—కర్నూలులో 0.18 వర్షింపెను. బళ్లారిలో మేఘములు పలచగనున్నవి. తక్కినచోట్ల మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. బళ్లారిలో పగటికేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—కడపూరులో మేఘములు పలచగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల మేఘములు దట్టముగనున్నవి. శివోన్మితి మామూలుగనున్నది.

వచ్చే 24 గంటలలో గొప్పమార్పెడిదియు నుండును. ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

కలకత్తా ఆంగ్లో-యిండియనుల సభ మహాత్ముని ఉపన్యాసము

నా ఆవిధేయత

ఈసభకు అధ్యక్షత వహించినవారి పురుషులను వివేచనాత్మకము లగా వెల్లడించిన భావములలోని కడపటిభావమును గూర్చియే నేను మొదట మాటలాడ నలచితిని.

ఆయన తెలిపిన భావములను నేను సరిగా గ్రహించితిని. వెనుక నేనుగూడ నిట్టి భావములనే కలిగియుంటిని. కాని గడచిన ఆరు ఏండ్లపాటియు నేను అవిధేయతను గూర్చియే మాటలాడుచుంటిరాని విధేయతనుగూర్చి మాటలాడుటలేదని మీరందరూ నెఱుగదురు. అన్ని విషయములందును నేను విధేయతనుగా నుండవలసి అక్షరమునకును అసత్యమునకును అన్యాయమునకును నేనవిధేయుడనే. నేను కృత్రిమము నొల్లనగాన దీనిని స్పష్టపరచ గోతము ఏసంస్థయైనను నాఅభిప్రాయానికిని నాజాతి అభిప్రాయానికిని సహాయముగా నున్నంతకాలమే నేను విధేయుడనుగా నుందును అది యెప్పుడు మాఅభిప్రాయానికి నిరోధకముగా మారునో అప్పుడే నేను అవిధేయుడ నగుదును. ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వపక్షానికి నేను అవిధేయుడనే. ఈపక్షానికి భారతీయుల పౌరుషమును ధనాగమనానకాశములను, ఉత్సాహమును గౌరవమునుగూడ రూపుమాపుచున్నది. ఈపక్షానికి సాగించుచున్నవారికి గూడ అగౌరవము కలుగుచున్నది గావున దీనిని రూపుమాపుటకే నే నెల్లప్పుడును ప్రయత్నించుచుందును.

సామాన్య విషయములు

అతిప్రధాన మగు నీప్రశ్ననుగూర్చి మీకును నాకును అభిప్రాయభేదము సిద్ధమని మన మొప్పుకొనుచున్నను మీకును అధికసంఖ్యాకులగు భారతీయులకును సామాన్యములగు సంఘములు హెచ్చుగా నున్నవారేదా అని చూడవలసియున్నది. భారతదేశమునకు చివరకెట్టి దశగలుగునో మనకు తెలియదు. ఆనగా అది మనము చేయుపనిని బట్టియే యుండును లేక భారతదేశమే మా తల్లిదేశమని నమ్మువారందరూ ఎటుల కోరదనో అటులే యుండును అనిమాత్రమే మన పేరుగుదుము. భారతదేశము నందున్న కోట్లకొలది ప్రజలభావములపై మన కెట్టి అధికారమును లేదు గాన అంతకంటె మనమేమియును చెప్పజాలము. అందరూ శుభపరిణామవారులేదైనచో భావింపవలయును భావింపవలయును. నేనీదేశముకొరక జీవించెదను. ఈ దేశముకొరక ప్రాణముల నర్పించెదను అని దేశీయులందరూనుచువగలిగియుండవలెను. కావున మీరు దేశసేవార్హులమగుటై యీప్రశ్నను విమర్శింపవలెను. అటులందరూ సేవార్హులుగా నుండగలిగినచో విధేయతావిధేయతలతో మనకు ప్రసక్తియే యుండును.

మీపట్ల సంపూర్ణముగా సేవార్హత్వమును, సద్భావమును, మైత్రినిగలిగియు నేడు నేనీసభకు వచ్చితిని. నేను నిరంతర సంచారి నగుటచే అన్నిజాతులవారినిఅన్నిప్రకృతులవారినిగూడ చూచుచునేయుండును. నన్ను చూడగలిగినవారికందరికిని నేననకాశముచుండుటయేగాక అల్పసంఖ్యాకులను నేను వెతుకుకొనిగూడ పోవుచుంటిని. దేశమునందు హిందువులసంఖ్య అత్యధికము. నేనామతమువాడను. మహమ్మదీయులసంఖ్య తక్కినవారిసంఖ్యకంటె హెచ్చైనను హిందువులసంఖ్యకంటె అల్పమేగాననే మహమ్మదీయులు నామాటవిననను వినకున్నన నేను వారికి సలహాచెప్పవలసి యుండును. మీసంఖ్య పరింతతక్కువగాన మీయులను కలసికొనుటకు నాకనకాశము లభించినపుడెల్ల నిస్సంకయముగా దానినుపయోగించుకొనుచునే యుంటినిగాని మీసంఘమువారు ధారాళముగా నట్టిసద్భావమును కనబరచుటలేదు.

ఆంగ్లో యిండియనులు బహిరంగసభలకు రారు. సభలన్నియు అవిధేయులసభలే అని వారు భావించెదరు. అందువలన కైలుబండ్లలోనే వారిని నేను హెచ్చుగా కలసికొనగలుగుచుందును. మీరుజేయుచున్న ప్రధానముగా చేడుకొనినందున ప్రజలసభలు మీయులను ఆర్పించజాలకపోయినవి. కైలుబండ్లలో మాత్రము నేను మీయులను వెతుకుచునే యుండును.

ఆంగ్లో యిండియనులు జీవితములయందు నటనముగానే యున్నది

అత్యున్నతమైన కొందరు ఆంగ్లోయిండియను యువకులు నాతోగూడ కైలులో నొకబండిలోనే ప్రయాణముచేసిరి. వారు మొదట నన్ను గుర్తించలేదు. అందువలన తుంటరితనముగా ఆంగ్లభాషలోని నిష్కృత్యావృత్తిలో సంభాషించసాగిరి. నన్ను గుర్తించినప్పుడు పెద్దసరిపెత్తనతో నవలంకించిరి. వారిలో నొకని మా దేశపు మిరాయిలే యిష్టముగాని యిరులు చూచుచుండగా వానిని కొని తిని నచో పరువుతక్కువయని ఆతడు భ్రమపడుచుండెను “నేను భారతీయుడను కానని లెచితినిగాన భారతీయులు చూచుచుండగా వారిమిరాయిలను కొనితినుటకు నాకిష్టములేదు. ఎవరును చూడకుండ నేను వానిని కొనితినుచుందును” అని ఆయనకుడు తెలిపెను. చిన్నప్పటినుండియు తలదండలులు బోధించుచు

దుటనలనే బాలుర కట్టిభావము లేర్పడును. మీలో భారతీయరక్తమే ప్రవహించుచున్నది. అందుకు మీరు గర్వపడజాలకున్న మానెగాక సిగ్గుపడుటక వ కాళము లేదు. ఈ విషయమును జ్ఞప్తికి తెచ్చి నపుడు మీకు కష్టముగా నుండునని నేనెరుగుదును. ఒక ఆంగ్లో యిండియను యువకుడు నాతో నిటుల చెప్పెను “నాకు నెలకు 400 రూపాయల జీతమున్నను నేను సరిగా పాశ్చాత్యునివలెనే (విరోపియను) జీవించనలసి యుండుటచే నాకు 400 రూపాయలు గూడ చాలుటలేదు అని ఆయనకుడు నాతో చెప్పెను. ఆపుత్రాంతము విని నపుడు నాకు చాల విచారము కలిగినది. ఇదియే కృత్రిమ జీవనము. అతడు క్రైస్తవుడు. పైకి నావలీకమును నటించుచున్నను తాను కపటవర్తన నగుచుంటినను వంతలో నతని హృదయమును దహించుచునే యున్నది.

జనసామాన్యముతో నైకత్వము గండు

నేను రెండువృత్తాంతములను చూపితిని. ఇంక మీకే నిర్ణయించుకొనవలెను. మీరేమి చేసెదరు? మీరు సహజమైన భారతీయ ధర్మము నవలంబించెదరా? లేక కృత్రిమ వర్తనలుగానే యుందురా? మీరు ఆస్ట్రేలియా దక్షిణాఫ్రికా కెనడా మున్నగుదేశముల కేగినచో ఆచట నా కెట్టి మర్యాద జరుగునో మీకును అట్టి మర్యాదయే జరుగును. మిమ్ములను గూడ వల్లవారిలోనే చేర్చెదరు. మీకు జాతి గౌరవముండదు. మీలో తెల్లతోలు కలవాడు కొంతకాలము ఉద్యోగిని మోసపుచ్చ గలిగి యుండవచ్చును గాని మీ ఆలుబిడ్డలను చూచిన నిజము బయటపడకమానదు. అదియే అచటిస్థితి. అచట రంగుభేదము. చాల రసాభాసమును కలిగించుచున్నది. నైతికములందు బహిష్కృతుల కుష్టువాధి కలవారు వలెనే మిమ్ములనుగూడ చూచెదరు. “భారతీయులను నేనిపుడు దక్షిణాఫ్రికానుండి తిరుమకొరెదను. వారు దక్షిణాఫ్రికాను వదలిపోవునట్లు మాడ్చి వేసెదను. అతి చమత్కారమైన కృత్రిమమును నటించెదను”

అని మలనుగా రిజీకల తోపిరి మోర్లే ప్రభువు నుకొని నటుల యీపాప నిషేధము ఆంగ్లదేశమునందుగూడ భారతీయులను బాధించుచునే యున్నది. దానిని రూపుమాపదగిన వారు మీరే. మీరు భారతజనసామాన్య సంభ్రమలే గాన మీరు వారిలో కలసి పోయినచో మీకును మాకును మీ కత్తింతముఖ్యులని మీరు తలచుచున్న దొరతనమునకును గూడ మేలు కలుగగలదు.

అనుకరణమును త్యజింపుడు

మీరు సేతునగా నేర్పడగలరు. అపుడు ఆంగ్లేయులను భారతీయులను నిరసాయముగాను ఎట్టి కష్టమును లేకుండను అటునిటు రాకపోకలు సలుపుచుండ గలుగుదురు. అటుగాక మీరు సిగ్గు కొండల నెగ్గబాతుటకే కోరిననెడల అది అసాధ్యము. కావున మీకును దేశమునకును గూడ దారివ్యక్తిమే గలియగును. మీసంఘము చాల ముఖ్యమైనదియు దైర్యమును ధీశక్తిని కలిగినదియున్నను మీరు సత్యమును గ్రహింపక అసాధ్యము కొరకే పట్టుబట్టుచుండినచో అధోగతి పాలుగాక తప్పదు. ఈరీతిగానే మీరు భారతీయులను విడనాడి పోవుచున్నారే ఈరీతిగా పాశ్చాత్యులును భారతీయులను గూడ మిమ్ములను బహిష్కరించి యున్నారు

కథియవాడులోగూడ నొక ఆంగ్లోయిండియను విద్యార్థికుడు పాశ్చాత్యుల ననుకరింపగోరగా ఉభయభ్రష్టతయే కలిగినది. దుఃఖకరమున ఆతని చరిత్ర నాకిప్పటికిని స్మరణకు వచ్చుచునే యుండును

మీరు నిరారణ చేసుకొనుడు

ఇది మనదేశమునకు చాల విషమమున దశ. మీరు స్వజాతిని (భారతీజాతి) వదిలి పాశ్చాత్యుల ననుకరించుటకే నిశ్చయించినచో దైర్యముగా అటుల నిరారణచేయుడు. మీకు ఆంగ్లేయులతో నెట్టి సంబంధము నుండగూడదని నేనెంత మాత్రమును తెలుపువాడనుగాను. నేడు నేను సహజముగా జీవనమును చేయుచున్నాను గాన వారి విలువను వెనుకటి కంటెనుగూడ హెచ్చుగా నిపుడు గ్రహింప గలిగితిని. వెనుక నేను గూడ పాశ్చాత్యుల ననుకరించినవాడనే. అపుడు అల్పంశములపై ననే ఆధారపడు చుంటిని గాని ఒక ముఖ్యోపరమున దానినంతను గంగలోకలిపి పాశ్చాత్యవామోహబంధమును త్రొవ్వినేసితిని. ఇక నా కీకృత్రిమజీవనములను, నిష్ఠివగుటను చమత్కారముగా నుడివినటుల “నాగరికతకు అద్దు కాగితము నగుటకు” నేనీక సంకీర్తించను అని నేనపుడు నిరారణచేసితిని. లేదాదాగా నాయం దాకర్నణకీర్తిగూడ అధికమైనది. ఇపుడు నాకు విరోధాఖండననం దున్నంతమందిన్నీ హితులిదివర కెన్నడు నుండియుండలేదు.

ఏల యనగా నేను మాయనగలనన్నిటిని మంటగలిపితిని. నేను నావలీకమేలేనివానివలె కనబడవచ్చునుగాని విషయమున నటించుటకంటె సహజమును మొరకుదనమును వెల్లడించుటయే

ఉత్తమము. కావున మీరుగూడ అనుకరణమును త్యజింపవలెను. జనసామాన్యముతో లేనమై వారి భావములనే అలవరచుకొని వారి నుద్ధరించుటకే పనిచేయుడు. అటుల జరిగినచో విచిత్రముగు భారతజాతీయసమ్మేళన మేర్పడి ప్రపంచమునకు మార్గదర్శకము కాగలదు. ‘ఆజాతీయ’యందు ప్రతిమితమువారును సంఘమువారును స్వక్రిష్టమును పూర్తిగా నిలుపుకొనునచే మిలితముకాగలుగుదురు. మీకు యిష్టమున్నచో దీనిని మీరు నెరవేర్చగలుగుదురు.

భారతీయుల విధి

మీ ఆంగ్లోయిండియనుల విధిని గూర్చి నేనిదివరకు తెలిపితిని. నా విధినిగూడ మీరు తెలియగోరుట సహజము. నేను యాదేశమున కెన్నటికైనను రాజప్రతినిధి నైనచో (అది అసంభవమని నే నెఱుగదును) అల్పసంఖ్యాకులనే మొదట నాహ్వానించి మీకు కావలసిన సౌకర్యములను కోరడని నుడివెదను అన్నిపక్షములనాయకులను పిలిచి నానూచల నెరిగింతును. పిమ్మట మిక్కిలి అల్పసంఖ్యాకులనువారిని మొదట పిలిచి వారి కోరికను తెలుసుకొందును. ఉద్యోగముల నిచ్చుటకు చక్కని పరీక్షాపద్ధతి నేర్పరచెదను. మీలో మానవ్య మెంతవరకు వికసించినది? సమయోచితముగ మీరొదార్థమును చూపగలరా? అని నేను ప్రశ్నించెదను. ఆపరీక్షలో నెగినవారిలో అల్పసంఖ్యాకులప్రతినిధినే మొదట నేను గౌరవించెదను. ఈరీతిగా దేశమునకు నష్టమును సంఘముల కన్యాయమును జరుగకుండ అల్పసంఖ్యాకులకే ప్రాధాన్యము నొసగెదను. ఇది కేవలము వాక్యమే త్వరమని మీరు తలంపకుడు. హిందువులకుమాత్రమే అధిక్యమును చూపుటకు నే నెన్నడును అంగీకరింపను. భారతదేశాభివృద్ధి యనగా దేశమునందలి వివిధజాతుల అభివృద్ధియే కాని, యెదో యొకజాతి యభివృద్ధి మాత్రమే కాదు నేను ఎవ్వరిని గాని లంచమిచ్చి లోబరుచుకొనను. న్యాయముగా వారి వారికి రావలసినదానినే యిచ్చెదను.

అంగీకృతమగు ఒడంబడిక

అన్నిజాతుల లాభమును కాపాడుటకొక ఒడంబడిక జరుపబడును. అన్నిజాతులవారును అంగీకరించి ఆఒడంబడికను చేయవలెను గాని చట్టము ద్వారా దానిని చేయగూడదు. చట్టమునగానే అన్యపక్షమువారి సంబంధము కలుగును. అటుగాక కలకత్తాలో నాకును స్వరాజ్యపక్షమువారికిని ఢిల్లీలోనాకును విహవాదీయులకును జరిగిన ఒడంబడికలవలె విచ్చిక్రముగానే జరుగవలెను. అధికసంఖ్యాకులవలన న్యాయము కలుగనను నవ్యక్తము కలుగునంతకు విచ్చిక్రము లగు నిట్టి ఒడంబడిక లవలన మనకు. ఆఒడంబడికప్రకారము అన్ని సంఘముల వారును నడచుకొనవలెను. దానిని భంగపరచినవారు దాని ఫలితము ననుభవింపవలసినవారగుదురు ఇతరు లా ఒడంబడికను భంగపరచినచో అట్టివారిపైని మీరు పగదీర్చుకొనవచ్చును. నేను నామనసులోనున్న విషయములనన్నిటిని స్పష్టముగా తెలిపితిని. ఉన్నదున్నటులనే చెప్పిరిగాని మెరుగుపెట్టి చెప్పలేదు. మీరుగూడ నటులే నిష్క్రమముగా గ్రహింపగోరెదను” అని మహాత్ముడు నుడివెను. (మహాదేశ దేశాయి, ఎం.యిండియా - ఆగస్టు 13)

స్టీలు సెల్ వెటి

గడచిన 50 సం॥ముల నుండి పరిశోధన చేయబడిన వాటి అన్నిటిలోను ఇది యొక్కటే స్థిరముగా లేలినది. ఇది ఇతర కన్పితమైన వాటివలె పనికిరానిది కాదు. తామర, గజ్జి (డోల్బిన్ ఇన్), కురుపులు, గండమాలు సంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగునవి పూచీగా కుదురును. అనేకులు యిందువలన జీవించుచున్నారు. మీరే ప్రయత్నించుకూడదు.

1 డజను బుడ్లవలె రు 9-0-0 1-3 ధర రు 1-0-0.

మాచే కనిపెట్టుబడి, మదాసు రాజధాని, బరార్, సిల్వా మొదలగు చోట్లకు మేమే స్వయముగాపంపుచున్నాము.

Collingwood & Co., Mount Road, Madras

మహాభారత యుద్ధనాటకము

అపూర్వ గ్రంథము. రసభరితము. సంపూర్ణ మహాభారత కథనంతను వెల్లడించు ఉత్తమ నాటకరాజము. మృదుమధుర శైలిగల గద్యపద్యములును పాటలు గూడ గలవు. ప్రదర్శించుటకు చాల అనుకూలమైనది. ఇందు శ్రీకృష్ణపాత్ర పోషణమునందు రాజ్యశ్రేయ ప్రహిత బాగుగ వెల్లడింపబడినది. రాయల్ ప్రైజ్ 104 పేజీలు, చక్కని అచ్చు, చాల అందముగా నుండును. నెల రు 1-0-0 మాత్రమే. ఎలయూ రిటుల గ్రంథకర్తగారి పేర వ్రాయవలెను. కటా అచ్చయ్య, తెలుగు పండితుడు. బి. బి. హెచ్. ఎమ్. స్కూలు, హేసాశేం. (గుంటూరుజిల్లా)

ఇదంతయునుజూచి అంగ్లేయుడెందును దూషింపజా
యి. బ్రిటునుకు లాభములని గాని భారతదేశమునకు నష్టములని
యెందులదెలుపజాలడు. కాని యితరులపైలేనే మన సంగతి మనము
చుకొనుట మంచిది. అందుచేత గ్రామీణులు, గ్ర. స్త్రీ, మానవ

మదరాసు శాసనసభ

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లు

విద్యాంగమంత్రిగారి ఉపన్యాసము

ఇరిగేషన్ బిల్లుపై గవర్నరుగారి సందేశము

భాగ్యసాలుబిల్లు ఆమోదించబడెను

నేటి ఉదయము ప్రశస్తి త్రాసంతరము మదరాసు శాసనసభయందు విద్యాంగమంత్రి సర్. పి. పరశురామ పాత్రోగారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయబిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. బిల్లు ప్రవేశపెట్టునమయమున సభలో పలువురుసభ్యులు లేరు. ముఖ్యముగ తమిళదేశమునందలి సభ్యులు అతిస్వల్పముగ నుండిరి.

ఉదయము 11 O'లకు చెన్నపురి శాసనసభ ఘోష్ట సెంటుబార్ని కాన్సిలరుభవనమును చెన్నపురిశాసనసభ్యులు దిలిబియర్. డి. స్వామికన్నప్పిగారి అధ్యక్షతన కేంద్ర సమావేశమైరి. ప్రేక్షకులసానములు సామాన్యముగ నిండియుండెను. గవర్నరుగారు ప్రశస్తి త్రాకాలముందు కొంతవరకు గాలిలో తపస్థానము నధిష్టించియుండిరి. ప్రశస్తి త్రాసమయమునందు ప్రక్షేపముగ నెట్టియుత్సాహము గనుపగబడలేదు.

మదరాసు ఇరిగేషన్ బిల్లు

ప్రశస్తి త్రాసంతరము మదరాసు ఇరిగేషన్ బిల్లుపై గవర్నరుగారి సందేశమును శాసనసభ్యులు ప్రకటించిరి.

"1924 సం॥ డిసెంబరు మాసములో తీర్మానింపబడిన మదరాసు ఇరిగేషన్ బిల్లు గవర్నరు జవరలుగారి యామోదమున బడినది అందు కొన్ని ఇతియంశములను విచారించుటకు గవర్నరుగారిచే నివిషయించబడినది."

బోర్డుసాలుబిల్లు

పి. ఆంజనేయులగారు మాట్లాడుచు, బిల్లుయొక్క ఆదర్శములు సఫలముగావలెననిచో బోర్డుసాలుబాలయం రెండుముఖ్యముగా లుండవలెను. అందొకటి ఇట్టి పాఠశాలలను, కారాగారములను నెట్టిసంబంధమును నుండరాదు. ఆపాఠశాల లొకగురుకులమునలే నుండవలెను. పాఠశాలపరిషత్తులు చాల ఆకర్షణముగనుండి, శిక్షకులగు పిల్లలు, శిక్ష ముగిసిన తరువాత గూడ తేనుంతులు దామే అచ్చటనుండు కోరికను పుట్టించునవిగ నుండవలెను. తాముకారాగారమున శిక్షయందుంటిమని అందలి పిల్లలు దలచుట కెట్టి అవకాశము నొసగరాదు. ఈ పాఠశాలల పరిపాలించుటకు నియమింపబడు జిల్లాసంఘములందలి సభ్యులు, ప్రజల యొక్క సంపూర్ణ విశ్వాసమునకు పాత్రులయినవారగు నుండవలెను.

టి. ఆదినారాయణచెట్టిగారు, పైయభిప్రాయములనే బలపరుచుచు మాట్లాడిరి.

తరువాత బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు సభ వారసులించిరి. భాగ్యసాలుబిల్లుపై సామాన్యగారు బిల్లును విచారించుట కొక యుపసంఘమును ఏర్పాటుపరచినది ప్రతిపాదించగా సభ వారంగీకరించిరి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లు

విద్యాభ్యాంగమంత్రిగారి ఉపన్యాసము

ప్రత్యేక భాషాసంప్రదాయములు గల దేశము

బిల్లునందు చేర్చబడిన కారణోద్దేశముల పత్రము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయవశ్యతనుగూర్చి కొంతవరకు విపులముగనే తెల్పుచున్నది. ఈబిల్లును ఈసభలో ప్రవేశపెట్టుటకు ముందు నేను కొన్నిమాటలు జెప్పగోరెను.

ఆంధ్రమండలములు లిమితు ప్రత్యేకము విశ్వవిద్యాలయములు గావలెనని చాలకాలమునుండి కోరుచుండెను. ఈరాజధానిలో వరికొన్ని విశ్వవిద్యాలయములను క్రొత్తగ స్థాపించవలెనని అనుకోనినపుడు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమే మొదటిదిగ నుండవచ్చునను యభిప్రాయమును చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ నెలకొనవచ్చునని చెప్పియుండిరి.

ఆంధ్రమండలములకు ప్రత్యేక భాషా సంప్రదాయములు గలవు ఇందుచే నే అందలి కళాశాలలను చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమునండి నేరు జేయవచ్చును. 1925 చన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ బిల్లునందు కాలక్రమేణా రాష్ట్రమునందు వేరువేరు చొట్ట విశ్వవిద్యాలయము లభివృద్ధి గాంచునటుల ఏర్పాటు చేయబడెను.

దక్షిణదేశమునందు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయవశ్యతను ప్రథమమున స్పష్టపరచునటులు తెలిసికొనగల్గెను. మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము 1916 సం॥లో స్థాపించబడినది. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయము హైదరాబాదులో 1918 సం॥లో స్థాపించబడినది. ఈవృద్ధి నే తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వమువారు శిశ్యవిద్యాలయ విచారణ నివేదికను ప్రచురించిరి.

ఈనూతన విశ్వవిద్యాలయములందు విద్యావిధానమును, పరీక్షలును పురాతన సంస్థాపనలయందున్నంత ఉన్నత ప్రమాణమును నిలువబెట్టగల్గుదురాయని సందేహములు జాడను వచ్చును. కాని నూతనముగ విశ్వవిద్యాలయముల నెక్కువజేయుటలో ముఖ్యోద్దేశము భారతదేశమునందు ఉన్నతవిద్యాపరిశోధనల నభివృద్ధిచేయుట. ఇంతవరకును తెలుగు జిల్లాలలో పరిశోధనాకార్యముల జరుపునట్టిగాని అన్న విద్యావిధానము నేర్చునట్టిగాని కళాశాల లెందును గానరావు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుట కిదియే ముఖ్యకారణము. తెలుగు దేశములో నివసించు చున్న విద్యార్థులకు పట్టభద్రులైన పిదప ఉన్నతవిద్యను సంపాదించుటకు మంచి యవకాశమును గలుగజేయుటకు తరువాత సన్నయైనది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుటవలన ఉన్నత విద్యాపరిశోధనాకార్యములకు ప్రోత్సాహము నొసంగి సర్వత్ర విద్యవ్యాపించునటుల చేయుటయే ముఖ్యముగ దలంపబడినది.

ఏరకపు విశ్వవిద్యాలయ ముండును?

ఉన్నతవిద్యను ప్రసాదించి సచ్చారిత్రమును పెంపొందించునట్టి విశ్వవిద్యాలయము 'యూనిటరీ' విశ్వవిద్యాలయమని సాధారణముగ కలంచెదరు. భారత దేశమునందును ఇతర త్రయను విశ్వవిద్యాలయ విద్యావిధానము దీపధ్య జరిగిన సంస్కరణాభివృద్ధి మార్గములు జూడ అనుబంధ విశ్వవిద్యాలయ స్వరూపమును, సంఖ్యను తగ్గించి యూనిటరీ విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించు నుద్దేశములు ప్రబలియుండెను. ఆంధ్ర ప్రత్యేక విద్యాలయవిచారాసంఘముగూడ ఇట్టి యభిప్రాయమునే తేలిపియుండెను. ఐనను తెలుగుమండలములన్నిటికిని బోధనావిశ్వవిద్యాలయముండుట సాధ్యముగానేరదు. అందుచే సాధ్యమైనంత వరకు ఆయాదర్శనమునే జేరునటుల కొన్ని కేంద్రములను స్థాపించి చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువలెనే కళాశాలలను అనుబంధము జేసికొనుచు, యూనిటరీ విశ్వవిద్యాలయముల వసతుల నన్నిటిని కలుగజేయుచు పనిజేయునటుల యుద్దేశించబడెను. ఇట్లు కొన్ని కేంద్రముల నేర్పాటుజేయుటకు కారణములు బిల్లుయొక్క కారణోద్దేశములందు తెలుపబడినది. విద్యార్థులందు తెలుపబడినది. విద్యార్థులందు సంఘభావమును నృద్ధిజేయుచు విశ్వవిద్యాలయము ఒకసంఘ సంస్థాపనగ నుండునటులజేయుట కిదివరకుకంటె నెక్కువపట్టుట జూపుటవసరమని నానమ్మకము. ఈనూత్న విశ్వవిద్యాలయముందు తెలుగు విద్యార్థులుపరీక్ష పుస్తకముల జదివి పరీక్షలందు కృతార్థులగుటతో సంతృప్తులగు నటుల యుద్దేశించెదరు. "విశ్వవిద్యాలయ జీవితము" అనునది విద్యార్థులలో విద్యార్థులకు అన్యోన్యత యు, విద్యార్థులకును ఉపాధ్యాయులకును అన్యోన్యత యును ఏర్పడి యూనిటరీ, సాశ్రమ విశ్వవిద్యాలయము లందు గాన్వించు పండితబాతి చేయుపనులన్నియు జేయుచున్న నే సార్థకమై యట్టిదానిని బడయగలవు. ఆచట చట నుండు అనుబంధ కళాశాలలో నొసంగు విద్యవలన పరీక్షలే విద్యావిధానమునందు ప్రాముఖ్యమును బడయవచ్చును. నుమారు 88,000ల వరకుమెట్లు విస్తీర్ణముగల యీదేశముందు యూనిటరీ తెలుగువిశ్వవిద్యాలయముండుట సాధ్యము గానేరదు. ఆకారణముచేతనే ప్రస్తుతము తెలుగుదేశమునందున్న ఘట్టగ్రేడు కళాశాలలను కేంద్రములుగ స్థాపించి తుద కివి ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయములుగ పరిణమించు నుద్దేశముతో నేర్పాటుచేయబడినది. ఇందువలన చాలమంది విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులును సంపర్కము గలిగియుండి ఆంధ్ర దేశములో బిగ్గరేట గాక రెండుమాడువోట్ల సాశ్రమ విశ్వవిద్యాలయజీవితము నభివృద్ధిజేయుట కవకాశమేర్పడగలను. అన్ని కేంద్రములందును సాశ్రమవిధాన ముండవలెననియు, విద్యార్థులసంఘమును స్థాపించవలయుననియు, బిల్లునందీయుద్దేశము తోడనే గట్టిగ చేర్చింపబడినది.

ఆంధ్రదేశముందు విశ్వవిద్యాలయవిధానము

తెలుగుదేశముందలి ఆర్థికపరిస్థితి జీవితమునకును, ఈనూత్న విశ్వవిద్యాలయమునకుగల సంబంధమును తెలుపు ఈవిశ్వవిద్యాలయముయొక్క ప్రత్యేకవిశేష ఈనూతన విశ్వవిద్యాలయకార్యములకును, దేశముందలిపరిస్థితులకును గల సంబంధావశ్యకతను గమనించుటయే. యూరపు, భారతదేశముందు పూర్వవిశ్వవిద్యాలయములు సారస్వత, శాస్త్రీయ విషయములందున్న బోధనలనేర్చుట కుద్దేశించుచుండ పాశ్చాత్యదేశములందలి నవీనవిశ్వవిద్యాలయములు సాంకేతికవిద్యయందలి వివిధ శాఖల నభివృద్ధిజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నవి. ఉదాహరణ పూర్వముగ మాన్ ఛెన్సరు, లీడ్సు, షెఫీల్డ్, లిన్కన్ షూలు, గ్లాస్గో లందలి విశ్వవిద్యాలయములు మామూలువిద్యనుగరవును ఆహ్వాని ఆచుట్టుప్రక్కలజిల్లాలలోని పరిశ్రమలకు ప్రత్యేకము సంబంధముగ సాంకేతికవిద్యలను నేర్పుచున్నవి.

ఇప్పుడీనూతనఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయముందుగూడ అందు నేర్పువిద్య ఆదేశములోని పరిశ్రమల కనుగుణముగనుండి ఉపయోగకరముగనుండునటుల ప్రభుత్వమువారును ఈనూతన విశ్వవిద్యాలయ విధానము నభివృద్ధి జేయుటకు కారకులైనవారును, సమ్మతించిరి. ఈ విషయము

1922 నవంబరు 22 వ తేదీని విశాఖపట్నముందు జరిగిన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మహాసభయందు విపులముగ చర్చింపబడినది. సాంకేతిక పారిశ్రామిక విద్యలను నేర్చు కళాశాలలను స్థాపించు నుద్దేశము భారత పరిశ్రమను ప్రోత్సహింపజేయు నభివృద్ధిజేసే భారతదేశములోని పారిశ్రామిక స్థానములు త్వరలో నభివృద్ధిగాంచి పనివారలకు తగినపని లభించునటుల జేయుటయే యైయున్నది. ఈ విషయమున ఆంధ్రమండలములు అనుకూలస్థితిలో నున్నవి. విశాఖపట్నము భారతదేశములో నున్న ముఖ్యముగ రేవుపట్టణములలో నొకటియై రైళ్ళ మాడగిగలదు. రేవురు విశాఖములైలు వేయుటవలన తెలుగుదేశములో ఆచుట్టుప్రక్కల నున్న జిల్లాల పరిశ్రమ లభివృద్ధి గాంచగలవు. ఇదివర కప్పుడే డెల్టాదేశమునందు గనులపరిశ్రమ అధికముగ గలదు. కాగితములు, తాళ్ళు, గుడ్డల నేతపరిశ్రమ లిప్పుడెప్పుడే పనిజేయుచున్నవి. రేవు వ్యాపారము బాగుగ సాగుచున్నది. తెలుగుదేశములో ముఖ్యముగ రెండు ఇనుపదారులను నృద్ధిజేసిన ప్రయోజనకరముగ నుండగలదు. పైన చెప్పినదానినిబట్టి చూడ ఇంగ్లండులో స్వల్పవిద్యాలయములలో చేయుచున్నట్టియు ఈ దేశములో లక్ష్మీ, బొంబాయిలందును, కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునందలి సిప్రూరు కళాశాలలోను కొంచెముగ చేయుచున్న విధమున ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయము నందును చేయవచ్చును. కాబట్టి ఈనూతన విశ్వ విద్యాలయము నందు వృత్తి విద్యలను సామీత్య విద్యలను మాత్రమేగాక గనులు త్రవ్వట ఇంజనీరింగు నావిక సంబంధముగ ఇంజనీరింగు వ్యవసాయము, విద్యుచ్ఛక్తి, తోట్లు, రసాయన శాస్త్రము, బట్టల నేత పరిశ్రమలను నేర్చుట కేర్పాటుజేయవచ్చును. ప్రభుత్వ సహాయమును బొందు విద్యాలయములందు దికవిద్య నిట్టి విద్యావిధానమును నేర్చుట కారంభింపవచ్చును. కాని యీ విషయములందు విద్యను బోధించుటకు ముందు ప్రభుత్వమువారుగాని విశ్వ విద్యాలయమువారుగాని ఇట్టి విద్యాలయములను స్థాపించవలెను. విశ్వ విద్యాలయమునందు నేర్చు విద్య కేవలము సాంప్రదానికే యుండరాదని తలంచినను ఇప్పుడు భారతదేశమునందు చదివినవారు చాలమంది ఎట్టియు దోష్టములు లేక పాటుబడుట జూడ భారత విశ్వవిద్యాలయములు కొందరు విద్యార్థులకు జీవనమును జేసికొనుటకు మార్గములను చూపవలసియున్నవి. ఈకారణములచేతనే పారిశ్రామిక విద్యావిధానమును ముఖ్యముగ నిందు జేర్చితిమి.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లునందు ఇట్టి కళాశాలలను స్థాపించుట కందుచే నేర్పాటు జేయబడినది.

నిరుద్యోగము సాంకేతిక వ్యవసాయక

విద్యావశ్యత

ఉన్నతవిద్యను గరప యత్నించు భారతదేశమందలి యే రాష్ట్రప్రభుత్వమును ప్రస్తుతము విద్యాధికులందలి నిరుద్యోగమును గమనింపకుండ జాలరు.

ఈకారణము చేతనే ముఖ్యముగ, నూతన విశ్వవిద్యాలయ మొత్తవ్యయమును భరించినను, ఉన్నతములోజేసే సాంకేతికవిద్యకు ప్రథమస్థాన మొసంగవలెనని రుజువుచున్నది. బిల్లున కనుబంధముగ నుండు షెడ్యూలు నందు ఆకెడమికు సభ్యులందు యంతములతో బాటు, వాణిజ్య, ఇంజనీరింగు, సాంకేతిక, వ్యావసాయక యంతములు గూడ జేర్చబడునని నూచించుచున్నది. ఈయంతములందలి బోధనకోర్సులు ప్రస్తుతము దేశమునందుండు పరిశ్రమలతోడను, నూతనవాణిజ్య కార్యగారముల అభివృద్ధికిని సామీప్యసంబంధము గలవై యుండిన నిరుద్యోగసమస్యను పరిష్కరించుటకు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమవలయుగతోడ్పడగలదు. ప్రస్తుతములోచనలోనున్న ఇంజనీరింగుకళాశాలలైల్వేఇంజనీరింగువిద్యుచ్ఛక్తిగనులపరిశ్రమ, నావిక సంబంధముగ ఇంజనీరింగులందు ప్రత్యేకబోధనల నొసంగి ఉన్నతవిద్యను బోధింపగలదు. ఈకళాశాల స్థాపించబడుటకు ముందు రైలు వే, పారిశ్రామిక, నాటక సమర్థుల పండితుల యభిప్రాయములు గైకొనవచ్చును. వ్యావసాయక విద్యలేక సాంకేతిక విద్యావిధానము సంపూర్ణముగానేరదు విషయము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందును, అనుబంధ విద్యాలయము లందును ముఖ్యోద్దేశముగనుండును విద్యాధికులగు భారతీయుల యొక్కటవ్యవసాయ పరిశ్రమకు మరలిననేగాని నిరుద్యోగ సమస్య తృప్తికరముగ పరిష్కరింపబడనేరదని విద్యార్థుల తలచిండ్లకు, ప్రజలనెల్లరకునచ్చు జెప్పవలెను. ఈ రాజధానియందలి జనసంఖ్యలో సగమునుండి ప్రజ భూస్వాములయొక్కయు, భూమిసాగుబడిజేయువారియొక్కయు ఆదాయముచే జీవించుచున్నారు. నూటికి రెండువంతుల జనులు మాత్రమే పరిపాలనా ఉద్యోగములచేత జీవించుచున్నారు. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము విద్యాంగ, వ్యావసాయక ప్రదేశముల స్థాపించు విధానము నాలోచించుచున్నారు. ఆ విధానమును మనము క్రద్ధతో వీక్షించుచున్నాము.

మొదటి యుగమున న్యాయమునకు ముఖ్య విస్తారము న్యాయమును బ్రతినిధిత్వమునకును విషయము నెల్లర మంగీరించుచున్నారము. న్యాయమునకు సామ్య వ్యవస్థను నున్నను, న్యాయమును చేబూని, తమ భూమిల ను సాగుజేయుకొన సంస్థలను బి. ఏ. ల సంఖ్య చాల స్వల్పముగ నుండుటయు, భారతయువకులను ఆకర్షించుటకు విధానము కత్తియుతమై యుండకుండుటయు, ఆకాభంగమును గలిగించుచున్నది. కావున న్యాయ విస్తరముగ ప్రాముఖ్యమును ఆవిశ్యకతను తెలియబరచి పెంపు జేయవలెను.

దేశభాషాసామ్యము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము కావలెనని కోరువారందరూ దేశభాషామను విద్య బోధించు భాష గ నుపయోగించుటచే తెలుగు భాషకు గల నూతనోద్యమము సంతసముతో నాహ్వానించగలరు. అధ్యయన మెట్టి వ్యక్తిమను సరైనను దేశభాషను బోధనాభాషగ జేయుటకీ క్రొత్త విశ్వవిద్యాలయమున కెన్నివర్షములు బట్టునో ప్రస్తుతము నిశ్చయించుట దుస్సము. కాని దేశభాషాపతనమునకును, దేశభాషను విరివిగ నుపయోగించుటకును ఎక్కువ ప్రాముఖ్యము నొసగవలెనని బిల్లునందెర్పగవ బడియున్నది. దేశభాషయందభి వివేకమెక్కువగుటవలన ఆంగ్ల భాషాభావముగూడ పాచ్చునని జెప్పవచ్చును. అన్నిపాఠములను ఆంగ్ల భాషయందే నేర్పకొను విద్యార్థులకంటె ఆంగ్ల భాష నభిమానభాషగ తీసికొనువారెక్కువనిగట్లు మన భాషను మాట్లాడుగలగుచున్నారను విషయము మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ పరిషత్తులెరింగినవారికి స్పష్టముగ తెలియును. ఐనను ఈబిల్లు ఒకప్పుడక ప్రచురణసంఘము నేర్పరుచుటకు విశ్వవిద్యాలయమున కధికార మొనంగుచున్నది. దేశ భాషయందు పాఠముల బోధించుటకు, పరీక్షల జరుపుటకును సాధ్యమగునటుల పరీక్షాగ్రంథముల ప్రచురించుట ఎంతవరకు పీలుగనను విషయమును ఇందువలన పరీక్షింపవచ్చును.

నిర్మాణము

నూతన విశ్వవిద్యాలయము ప్రస్తుత మదరాసు విశ్వ విద్యాలయ నిర్మాణము ననుసరించి ఏర్పరుపబడెను. కాని మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునందు గాన్పించు అభిలియేటెడు కళాశాలలకును, విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలలకును గల భేదమువ్రత మిందు తొలగింపబడెను. అందుచే ఈబిల్లునందు అభిలియేటెడు కళాశాలలసంఘమున కేర్పాటు గావింపబడలేదు.

విశ్వవిద్యాలయమునందలి కళాశాలలన్నిటికిని సరిసమాన మగు హోదా యుండును. అందుచే వేర్వేరు కళాశాలలకు, పోటీలు, ఈర్ష్యలు నుండవు. ఉపాధ్యాయులకును విద్యార్థికిని, వ్యక్తి సాహచర్యము నున్న నేగాని ఏ విద్యయు సంపూర్ణమైనదని చెప్పజాలదు ప్రస్తుతము కళాశాలలందలి ఉపాధ్యాయులను విశ్రాంతి తక్కువగ నున్నది. విద్యార్థులు ప్రతినిత్యము సుమా రైదుగంటలవరకు ఉపాధ్యాయుని ఉపన్యాసముల వినుటతోనే సరిపావుచు న్నది. అందుచే నాతని సాహచర్యమువలనగలగు విజ్ఞానము విద్యాల కబుర్లులేదు. విద్యార్థులతో కలసి మెలసి తి గుట కుపాధ్యాయుల కెక్కుడు అపకాశముండవలెను. ఏదైన నొకకళాశాలయందు, లేబోరేటరీలు పూర్తిగనుండి ఉపాధ్యాయుల ఉపన్యాసముల వినుటకు వేర్వేరు కళాశాలలందలి విద్యార్థు లొక కళాశాలకు జని అభ్యసించుటకు నీలుండినచో ధృ ఉపాధ్యాయులకు విరామము ఉండగలదు.

సంగ్రహము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షులను సంగ్రహముగ నీ క్రింద పవరించెదను. ఉన్నతవిద్యలను, పరిశోధనలను, ఆంధ్ర విద్యార్థులెల్లరకు అందునట్లు జేయుట, విశ్వవిద్యాలయ కేంద్ర స్థానములందు సహకార విశ్వవిద్యాలయ జీవితమును పెంపొందించుట ప్రస్తుతము ప్రభుత్వోద్యోగములకారకు కొట్టుకొను దుండు యువజనసమూహమునకు పారిశ్రామిక, మార్గములందు ఉత్తమ జీవితముల నిర్వహించుటకు పీల్లు గలుగజేయుట, రసాయనిక, పారిశ్రామిక ప్రయోగలం దున్నత విజ్ఞానమును సంపాదించి దేశమునకు యథాశక్తిని నేవయొనర్ప కత్తివంతులుగ జేయును.

* * * * *

పి. శివరావుగారు, బిల్లునందలి మంచిగుణములను విర రించి అవి చాల అదర్శప్రాయకముగనుండెనని అంగీకరించిరి. కాని ఈ విశ్వవిద్యాలయమువలన దత్తమండలమునకు గలుగు లాభనష్టములగరించి నుడిచెను. దత్తమండలమున కొన్ని కలాశాలములేము గలను. అందుచే దత్తమండలముల కి విశ్వవిద్యాలయమున తగినంత ప్రాతినిధ్యములేదు. ఉత్తరసర్కారులందు చాల కలాశాలు గలవు. వాని కొక్కొక్క ప్రతినిదియం డును. అచ్చటి భూస్వాములు జిల్లాబోర్డులు ఎక్కువ ధనము నొసంగి యావజ్జీవసభ్యులగుదురుగాన విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలకవర్గమున నారెక్కువ బలవంతుమగుదురు. దత్తమండలములు చాలదుర్బలమైయుండును.

అంతయగాక విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానము నిర్ణయింపబడలేదు, అధికారు లావిషయమును నిర్ణయించెదరట, ఆవిష

యమును మంత్రిగారదివరకే నిర్ణయించుకొనియుండురు. విద్యాంగమంత్రి:—నేనావిషయమున నెట్టినిర్ణయమును గావించుకొనలేదు.

సి. రా. చెడ్డిగారు:—విశ్వవిద్యాలయము లెక్కలాజి కలు విద్యలందు ప్రత్యేకముగ శ్రద్ధవహించునని నుడిచెను. వారి యుపన్యాసమున, విశాఖపట్నముయొక్క పారిశ్రామికగుణము లను విశేషముగ వివరించుటచే ఆనందము నుద్దేశించెనని యెంచవచ్చునగదా.

శివరావుగారు:—విశాఖపట్నము దత్తమండలములకు చాలదూరము. దత్తమండలములవారు ఒకవైపున అరవలవైపున మరియొకవైపున ఉత్తరాంధ్రులవైపున నొక్కవైపునబడుచు న్నారు. విశాఖపట్నము విశ్వవిద్యాలయ సాధనముగనుండు నెడల దత్తమండలముల కెట్టి లాభములు లేవు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ బిల్లును కాంతముగా నెగ్గించుటకుగాను కేంద్రస్థానమును ప్రకటింపలేదేగాని మరియొక కారణములేదు. బల్లారిజిల్లాయందు తెలుగులకంటె కన్నడులెక్కువగాన నీబిల్లు నందు ఆజిల్లున జేర్పరాదు.

మాజిల్లాలను, దత్తమండలములకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము నవ్వనరకు ఈ బిల్లు అధికారమునుండి మినహాయించవలెనని గోరుచున్నాను.

రా.బి.టి. రామింగచెట్టిగారు:—విద్యాంగమంత్రి గారు ఈ విశ్వవిద్యాలయ చట్టము ఆదర్శప్రాయముగా నున్నదని నుడిచిరి. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయబిల్లునందర్పమునను నాతిక్లే నుడిచిరి. కాని ప్రస్తుత ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము, ప్రాత మదరాసు విశ్వవిద్యాలయముకంటెను అధ్యయనముగ నున్నది. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము పూర్తిగా అభిలియేటెడు విశ్వవిద్యాలయమే దవ్వ జేరుగాను. మదరాసు విద్యాలయము కొంతకాలమునకైన నీలిసన విశ్వవిద్యాలయము గావచ్చును. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మున కట్టి ఆశ యేమాత్రమును లేదు.

ఈవిశ్వవిద్యాలయము నొసగుటవలన ఆంధ్రుల ఆశయ ముల సఫలపరచుచుంటిని నుడిచెను. కాని శివరావుగారు చెప్పిన వాక్యముల జూచినయెడల వారి జిల్లాలకు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయముకంటె ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమే దురగాన నున్నట్లు గాన్పించుచున్నది ఆవిషయము నట్లంది ఆంధ్రులు మొదటినుండి గోరు చు న్న దేమి? అట్టి అభిలియే టెడు విశ్వవిద్యాలయమును గోరిరా? వారు గోరనది యూనివర్సి విశ్వవిద్యాలయము గాని అభిలియేటెడు విద్యాలయము గాదు. కొంతకాలమున కిది యూనివర్సి విశ్వవిద్యాలయముగ నారునని జెప్పవచ్చును. మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము సందర్భమున నిట్టి వాదనము లెంతవరకు సఫలమయ్యెనో జూచిన యెడల వాదావము నెంతవరకు విశ్వసించవచ్చునో తెలియును.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మున్నను ప్రభుత్వోద్యోగములు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయములోనివారికే యొసగుచుండును. మదరాసు ప్రభుత్వకేంద్రస్థానముగ నున్నంతకాల మది తప్పదు. అంతయగాక, ప్రస్తుత బిల్లునందు నూచింపబడిన ప్రజేశములందలి కలాశాలు విశ్వవిద్యాలయములగు నొనర్పబడుటకు తగిన స్థాండ్రునకు వచ్చెను. అట్లుగాక పూర్వమే వానిని విశ్వవిద్యాలయముగ జేయుట ఎట్టివ్యాయము. అంతయగాక అట్టి అగ్రమున కలాశాలున్నయెడల మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ కాస నముక్రిందనే విశ్వవిద్యాలయముగ నొనర్పవచ్చును.

మంత్రిగారు మందుమందు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నందు గ్రాడ్యుయేట్లు లెక్కలాజికలు విద్యలందు ప్రదర్శించు అభి నృద్ధినిగరించి వర్ణించెను. అట్లుజరుగుటకు పీలున్నయెడల విశాఖ పట్నమునందే పబ్లికే టెక్నికలాజికలు కలాశాలలందుకు స్థాపింపరాదు.

పి. అన్నిటికిని ధనమెక్కుడ? ధనములేకుండ గొప్పయత్నముల గురించి మాటలాడుటవలన యుపయోగమేమి? ప్రస్తుతము ప్రారంభవిద్య కేసరిగ ధనము లేదని జెప్పవచ్చుమంత్రి గారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునందలి వేర్వేరు కలాశాలు నెట్లు సాగింపగలరో తెలియజేయును.

ఈ బిల్లు ఫలితముగా పెద్ద వేతనముమీద ఒక బ్లెసు చాన్సలరు, కొన్నిధనములు దప్ప నా ఆంధ్ర సాదరులకు నిజముగ నెట్టి లాభములుగలవు.

ఇదివరకు ఆంధ్ర జిల్లాలవారు ప్రత్యేక రాష్ట్రము, ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయముగావలెనని అడుగుచుండిరి. కానివారి ప్లాడా విషయమున పట్టుదలతో లేరు. దీనిని ఒట్టి వారింకను తెలుగులతో కలసియుండగోరుచున్నట్లుతోచుచున్నది. అందుచే నేనీ ప్రతిపాదన నంగీరింపజాలను. సభాపరంతుల ఫలహారములకు లేచిరి.

మామారు, ఆగస్టు 19:— జర్మియు, ఎస్. కోపిగారు మాడుచుక్రములబండిని దొంగిలించెనని ఆంధోరియస్ అను నామచే జేబడిన అభియోగమునందు ముద్దాయి మాడు మాసములు కలిసవరకము నమధించుటకు తీర్పు చేయబడెను. అందుపై అపీలు చేయగా జిల్లా సెషన్సు జడ్జిగారు జి. సుబ్బయ్య మొదలియగుగా ముద్దాయి నిరపరాధి యని కేసు కొట్టి వేసిరి. (అ. ప్రె.)

భారత శాసనసభ
రెడింగు ప్రభుప్రసంగము

బర్మెను మోక్షుప్రసంగము నామోదించుట
సంస్కరణలవిచారణకు లెరుణము రాలేదు
పిమ్మా ఆగస్టు 20:—రెడింగు ప్రభువీదనమున భారతశాసనసభను ప్రారంభించుచు స్వాగతోపన్యాసము నొసగెను. బర్మెను మోక్షుగారు తమ యుపన్యాసములో సానుభూతి నే తెలిపెనని యు, భారత సమస్యల క్లిష్ట స్థితిని గమనించి మాటలాడెన వియు రెడింగు ప్రభువుగారు నుడిచిరి. ఆయుపన్యాసమును భారతీయులు ప్రతి కూలవిమర్శనవృత్తితో చిలకించుట రెడింగు ప్రభువున కాశ్చర్యమును వెల్లుచెను. సంస్కరణల పునర్విచార మునర్పరుటకు సమయ మింకను రాలేదని జెప్పినపుడు రాజప్రతినిధిగారు దృఢముగానుడిచిరి. 1929 సల్ మననే పునర్విచారణ జరుగవలెనని నిర్ణయమునకు ప్రత్యేక సవిత్తత యేమియు లేదని నుడిచిరి. రాజప్రతినిధిగారు ముగించుచు భారతదేశమునెడల తనకు సంపూర్ణాభిమానము గలదని చెప్పినమాట విని సహకారము జూపవలెనని నుడిచినపుడు ఒక్క స్వరాజ్యపక్షమువారు తప్ప మిగిలిన సభ్యులందరు హర్షమును వెల్లుచిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి స్థానికసంఘశాసనము

జోషిగారి సవరణచట్టమును దొరతనము ప్రతిఘటించుటకు గారణములు
బొంబాయి, ఆగస్టు 20:—బొంబాయి స్థానికసంఘ శాసనమును సవరించుటకు జోషిగారు ప్రతిపాదించిన చట్టమును బొంబాయి దొరతనము ప్రతిఘటించుటకు గారణములను తెలుపుచు నొక కమ్యూనిక్టు ప్రకటించెను. 1922 డిసెంబరునందు డివిజను గావలయునని కోరబడకుండ ఆమోదించబడిన ఆశాసనమును బూర్తిగ మార్పుటకు జోషిగారు బిల్లు ఉద్యమించుచున్నది. పన్నుచెల్లించని వారికి వోటులేదు. అను మాత్రము ఈ శాసనమున కాధారము. ప్రస్తుతచట్టమునంటి చట్టమును గతజూలైమాసమందు జోషిగారు శాసనసభయందు రెట్టిరి. అది త్రోసివేయబడెను. కాబట్టి ప్రకృతచట్టముయొక్క ఉద్దేశము ఎల్లరకును విశదమే. ప్రైవేటుబిల్లుల విషయమై ప్రతిఘటనను సల్పుట మామూలుపరిస్థితులందు దొరతనపు నీతి గాకపోయినను ప్రస్తుతపరిస్థితులందు దొరతనము చట్టమును ప్రతిఘటించవలసి వచ్చెను. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి
వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారసంది రామశాస్త్రిలుగారు
ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రభవశి యగు నన్నయభట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు నూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయకర్తృకము కాదనువారి వాదములన్నియు సప్రమారాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషా నేపకు లెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము లెన్నియో కలవు. — నెల 0-12-0. పోస్టేజీ నేటు

మీంది - తెలుగు

తెనుగు తెలిసినవారికి మీంది నేర్చుకొనుట పీలయిన సులభశైలిని వ్రాయబడినది.

చాలశిక్ష	0-6-0
మొదటి వాచకము	0-6-0
మీంది పాకెట్టు డిక్షనరీ	1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము,
7, తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

శాసనసభా ప్రశ్నోత్తరములు అంధ్ర జాతీయ కళాశాలకు విరాళము

ప్రభుత్వమువారు నిషేధించుట

శాసనసభలో శ్రీమాన్ శశిభూషణరథో గారి ట్లు ప్రశ్నించిరి:—

ప్ర:—గంజాముజిల్లాలో ధర్మపురం తాలూకాబోర్డు వారు బండరు ఆంధ్రజాతీయకళాశాలకు రూ 25 లు విరాళముగా నొసంగ నిశ్చయించగా, ఆసంస్థ రిజిస్ట్రేజుకానందున విరాళ మియ్యరాదని ప్రభుత్వమువారు నిషేధించియుండిరా?

ఉ:—అవును, నిషేధించిరి.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—మంత్రిగారు ఆ ఉత్తరువును తిరిగి విచారించురా?

ఉ:—వరఖాస్తుపెట్టినచో యోగ్యతనుబట్టి విచారించురు.

మునిసిపలుసభ్యులు గాంధీగారికి తంజినీచ్చుట

ప్రభుత్వమువారు ఖర్చు నిరాకరించుట

శ్రీ శశిభూషణ రథోగారు:—తిరుపతి పురపాలక సంఘమువారు గాంధీమహాత్మునకు ఆస్వస్థముగా నున్నపుడు 1924 జనవరిలో సానుభూతి చెల్లుపును తంజినీచ్చియుండిరి. దానికైన ఖర్చు రూ 5-8-0 నిరాకరించుచు ఆరుగురు సభ్యులపై లెక్కల తనిఖీదారు సర్చార్లు ఉత్తరువు సంగతులకు కారణ మేమి?

ఉ:—పురపాలక సంఘ పరిపాలన కవసరమగు ఖర్చు లేకుండుటచే నిరాకరించిరి.

ప్ర:—తిరుపతి పురపాలక సంఘమువారు ఆ సర్చార్లని గూర్చి తమ నిరసనను చెప్పిరా? ఉ:—లేదు.

శ్రీ కాకుళం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని

అక్రమముచ ర్య

అక్క కుడు జస్టి సుపత్మువాడా?

ఎ. రంగనాథ ముదల్యుగారు:—శ్రీ కాకుళం తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షుడు 1921-28 సం॥ లలో బోర్డుద్రవ్యము నెక్కువగా స్వంతభూముల నున్నపుడు వెచ్చించి, బోర్డుకంట్రాక్టులు రూ 48,000 యందు రూ 29,544 విలువగల కంట్రాక్టులను ఒక్కకంట్రాక్టుకుకే యిచ్చిన అక్రమ చర్యపై వారి నెట్లు శిక్షించిరి?

ఉ:—తాలూకాబోర్డు ద్రవ్యమును వెచ్చించి బాగుచే యించినభూములు బోర్డునకు స్వాధీనపరుచబడినవి.

ప్ర:—అట్లుచేసినందువలన తాలూకాబోర్డు రేసుపేయ రుల కేమిలాభము వచ్చెను?

ఉ:—తాలూకాబోర్డువారికే అసంగతి బాగుగ తెలియును.

సి. వి. నరసింహరాజుగారు:—ప్రభుత్వము వారేవిషయమున దీనికొనినచర్య గాక, యీభూమిమార్పు జరిగెనా?

ఉ:—అవును.

సి. వి. నరసింహరాజుగారు:—ఆయగ్యక్షు డేవక్షము వాడు.

ఉ:—నాకు దోయరు.

ప్ర:—అగ్యక్షుడు ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడెనా ఎన్నుకొనబడినవాడా?

ఉ:—ఎన్నుకొనబడినవాడయి యుండును.

రథోగారు:—ఆయన క్రిందటి ఎన్నికలలో జైతు పక్షము అభ్యర్థిగా నిలచియుండెనా?

మంత్రి:—నాకు తెలియదు.

ప్ర:—పిమ్మట తన అభ్యర్థిత్వమును వదులుకొనెనా? ఉ:—తెలియదు.

ఆరణి యూనియను

జ్ఞానే యూనియనుబోర్డునంద (ఉ. ఆర్కాడు) తగవులు బెప్పునగానుండుటచే పని సాగకుండుట నిజమేనాయని టి. ఆదివారాయాచెట్టిగారు ప్రశ్నింప ప్రభుత్వమువారు విచారించి తెలిసికొనినయు యెట్టి తగవులులేవని చెప్పినయు ప్రత్యుత్తరమువచ్చెను. కొన్ని పట్ల మెంటరీ ప్రశ్నలుచేయగా మంత్రిగారు, పట్లమెంటరు వ్యాపించినవనియు విచారణచేసి రూఢిగా తెలిసికొనినయు చెప్పిరి.

నారాయణవరములో మాలవారు

బ్రాహ్మసేధులకు రాసీయకుండుట

ఆర్. వీరయసుగారు:—నారాయణవరంలో బ్రాహ్మణులుండు సేధులకు నిమ్మజాతులవారు ఊద్యరాదని నిషేధించుచున్నారు. గత ఆరేండ్లకు వీరు యెట్టి అభ్యంతరములే కండ ఊద్యులన్నారు. అన్ని పేథులు, అన్ని మాతులు, చెరువులు అందరికి అందు విడిగా మండవలెనని ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు జేసిన పిమ్మటగూడ బ్రాహ్మణులచే నిట్టి యిక్కట్లులు సంభవించుచున్నవా? ఈఊద్యు ఊద్యువారిని నియమించు గ్రామపంచాయతీవారికి యే మయిన ఆత్మపణగరా?

ఉ:—ఊద్యువారిని గ్రామ పంచాయతీవారే నియమించెదరు. నారాయణవరం పంచాయతీవారు ఇరుల బాలివారిని మాన్పించి, మాలవారిని నియమించునట్లు తీర్మానించినయు మాలవారు బ్రాహ్మణ సేధులలోనికి బోరాదనియు చెలియుచున్నది.

రంగనాథ ముదల్యుగారు జేసిన ప్రశ్నలకు మంత్రిగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు స్థానిక ఆచారముల సంఘించుటకు వీలులేదనియు ప్రభుత్వ ఉత్తరువులను మన్నింపకుండునట్లు తెలిసినచో చర్య దీసికొందురనియు చెప్పిరి.

ఓడ్ర జిల్లాల వేరుజేయుట

ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమును వెల్లడిజేయరు

రా॥ బి॥ సి.వి. నరసింహరాజుగారు:—ప్ర. మదరాసు రాష్ట్రమునుండి గంజాముజిల్లాలోని ఓడ్రపాంత ములను వేరుజేయుటనుగూర్చి ఫిట్టబేఫ్ గా ర్ల్లసంగిన రిపార్టునుగూర్చి మదరాసు ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమును కేంద్రప్రభుత్వమువారు కోరియుండిరా? ఉ:—కోరిరి.

ప్ర:—ప్రభుత్వమువారు తమ అభిప్రాయమును ఎరిగించిరా? ఉ:—ఎరిగించిరి.

ప్ర:—ఆయన తర ప్రత్యుత్తరములను సభవారి కరింగించురా?

ఉ:—కేంద్రప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞ లేనిది వెల్లడిజేయుటకు వీలులేదు.

న్యాయుగారు ఎలక్ట్రిక్ కంపెనీ స్థాపించుట

రా॥ బి॥ టి. ఎ. రామలింగ చెట్టిగారు:—మదరాసు ప్రభుత్వములో ఫింఫనీ గై కొనుసర్ ఆర్డరు న్యాయుగారు లండనులో స్టేటు టెక్నికల్ గారి కార్యాలయమునందు బస చేసి యున్నారని రాడికలుప్రతికలో ప్రకటించినవిషయముగను నించిరా? దక్షిణ ఇండియాలో ఎలక్ట్రిక్ స్కీములకు గాను లండనులో కంపెనీ స్థాపించుట కెవరికైన అనుజ్ఞ నిచ్చిరా? ఏమివరకులపై అనుజ్ఞ నిచ్చిరి? ఎవరి కొసంగిరి?

ఉ:—న్యాయుగారు ఇండియా కార్యాలయమున బస చేసినట్లు ఆ పత్రిక యందు లేదు. ప్రభుత్వమువారు న్యాయుగారి కట్టి కంపెనీ స్థాపించుమని అధికారమియలేదు. న్యాయుగారు ప్రస్తుతము ఎలక్ట్రిక్ కన్వేషనులు కలవారు కొందరితో రహస్యముగా ప్రసంగించుచున్నారు. అవి ముగిసినపిదప విషయము ప్రకటించెదరు.

బాలరామాయణము సుమతిశతకము

నెల్లూరు ప్రాథమిక పాఠశాలలో చెప్పవచ్చును నేడు శాసనసభలో జరిగిన ప్రశ్నోత్తరములందు యీవిధముగ తెలియవచ్చెను.

బి. రామచంద్రరెడ్డిగారు

ప్ర:—నెల్లూరుజిల్లాలో ప్రాథమిక పాఠశాలలయందు బాలరామాయణము, సుమతిశతకము, బోధింపరాదని విద్యాశాఖాధికారులు నిషేధించియుండిరా? అట్లు జేయుటకు కారణమేమి?

ఉ:—ప్రాథమిక విద్యాలయములందు మత బోధనిమిత్తము బాలరామాయణము బోధించుట ప్రత్యేకము. ప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞ అవసరము లేదని నెల్లూరుజిల్లా విద్యాసంఘమువారికి జి. ఓ. (28-1-24) మూలముగ చెలియబరచి యుండిరి. పచ్చికున్నూళ్లలో మాత్రము 15-7-1922 తేదీ జి. ఓ. ను అనుసరింపవలెను. సుమతిశతకముగూడ అమోదింపబడిన జాబితాలో నున్నయెడల, ప్రా

థమికపాఠశాలలో బోధించుట కెట్టి అభ్యంతరము లేదు.

పశ్చిమ తీరమునుండి బోర్డునకు పత్రినిధి

డా॥ యు. రామరావుగారు:—

ప్ర:—ధర్మాదాయముల చట్టము వలనాదే ద.కన్నడా జిల్లాలలో నువయోగించదని శాసించియుండిరా? ఉ:—లేదు.

ప్ర:—లేకున్నచో కొన్ని మతములైన యీ చట్ట ప్రయోగము నుండి తప్పించెదరా?

ఉ:—ఏదైన మతములు కోరినచో అవి జాతుకారణములు ప్రభుత్వమువారికి నిచ్చినయెడల విచారించెదరు.

ప్ర:—లేకున్నచో బోర్డునందు పశ్చిమతీరపు ప్రతినిధి ముఖ్యముగ మర్ధవ బ్రాహ్మణుని కమిషనరుగా నియమించెదరా?

ఉ:—ఖాళీవచ్చినపుడు ఆలోచించెదరు.

* * * ధర్మాదాయములబోర్డు * * *

కమిషనరులు మంత్రిగారికి బంధువులా?

శాసనసభలో ప్రశ్నోత్తరములు

రా॥ సా॥ యు. రామరావుగారు

ప్ర:—హిందూధర్మాదాయముల చట్టమును ఆచరణలో యుంచ నియమింపబడిన కమిషనరుల యోగ్యతయేమి? ఉ:—ఇప్పడున్నవారు చట్టమునందలి నియమముల ననుసరించి నియమింపబడిరి. వారు పేజిలన్యతియందుండిరి.

ప్ర:—వారిలో నొకరను నూర్యారావుగారికి ప్రధాన మంత్రి పాపగలు రాజాగారికి బంధుత్వముగలవా? చెంగయ్య అను వేరొకకమిషనరు మంత్రిగారి న్యాయసలహాదారులా?

ఉ:—నూర్యారావుగారికి మంత్రిగారికి దగ్గరబంధుత్వములేదు. చెంగయ్యగారు న్యాయసలహాదారుకాదు. కొన్నికేసులలో ప్రతిపక్షాలతరపున వాదించెను.

ప్ర:—చిదంబరంపిళ్ళయను కమిషనరు అభివృద్ధికాఖియంత్రి శివజ్ఞానంపిళ్ళగారి బంధువులా? నటరాజముదల్యురు అను కమిషనరు మంత్రివర్గమునకు చేరినవాడా?

ఉ:—చిదంబరంపిళ్ళగారికి మంత్రిగారికి సంబంధములేదు. నటరాజముదల్యురుగారు మంత్రిులపక్షమునకు చెందినవారే.

ప్ర:—ఈ నియామకములను రాష్ట్రమువారిగా జేసిరా?

ఉ:—లేదు. అందులకయ్యనియమించిన ఉపసంఘము వారి శిఫారుసుబట్టి నియమించిరి.

కేంద్రస్వరాజ్యపక్ష శాసనసభ్యుల సభ

అధ్యక్షుని యెన్నికవిషయమై చర్చ

సిద్ధా, ఆగస్టు 19:—కేంద్రశాసనసభలోని స్వరాజ్య పక్షసభ్యులు సర్ ప్రెజిడెంట్ కు నైట్ గారిపిదప సభ్యత్వం నెవరి నెన్నుకొనడమనను విషయమున చర్చించిరి. ఎన్నుకొనబడు సభ్యులు డు ప్రతినిధిసభ్యులలో పెక్కురకుగౌరవపాత్రుడుగా నుండవలయుగావున ప్రజాప్రతినిధు లందఱుగూర్చి సభసమావేశపడి యందు నిశ్చయింపవలెనని నిశ్చయించిరి. అట్టిసభ్యులైన రాజప్రతినిధియపన్యాసానంతరము గావింపబడవచ్చును.

మరియొక తీర్మానముగూడ చేయబడినది. అధ్యక్షుని యెన్నికవిషయమున స్వరాజ్యవాదులతోగూడ, వెనుకబడియ పక్షమున్నపు డుండిన నిర్ణయములప్రకారము స్వతంత్రపక్షమువారిని సంతరింపఁగోరుచు తీర్మానించిరి. దానివలన మూడు పార్టీలలో రెండుపార్టీల గీతించినదాని, నెల్లూరు సంగీకరింపవలయును. (ఆ. ప్రె.)

వలససాయిసంఘము

వలస పోవువారికొర కేర్పడినసాయిసంఘము నేడు సభ గూడి సుమారు మూడుగుంటలు సింహళము, మలేషియములలోని కూలివారల భృత్యములనుగూర్చియు, భారతకార్మికులు కాపురము లేర్పఱచుకొనినట్టి జేశములందు భారతప్రతినిధినుంచుటను గూర్చియు చర్చించిరి.

కార్మికచట్టమును విమర్శించు ఉపసంఘము

కార్మిక చట్టమును విమర్శించుటకు నిర్ణయింపబడిన యుపసంఘము కే. సి. నియోగిగారి యధ్యక్షత్వకేంద్ర గూడెను. చట్టమునకు స్వల్పముగవరణాలు చాల చేయబడెను. నివేదికము సంపూర్ణముగ తయారగుటవల మటి రెండు మూడు సభలు జరుగునని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభలోని స్వరాజ్యపక్షమువారు

దొరతనమువారి బాధ్యత

బొంబాయి శాసనసభలో సభ్యులుగానున్న స్వరాజ్యపక్షమువారు అసహాయపద్ధతి నవలంబించుటకు దొరతనమువారే ప్రేరేపకముగా బాధ్యులు. ఈ సంగతిని దేశీయులు ముఖ్యముగా తెలిసికొనవలెను. దేశీయులు దానిని తెలిసికొనినది దొరతనమునకు గూడ తెలియవలెను. ఈ విషయమున స్వరాజ్యపక్షమువారు చేసిన ప్రకటనమునందు స్పష్టముగా వివరింపబడలేదుగాన దానిని స్పష్టపరచవలసి వచ్చినది. శాసనసభలోని బ్రాహ్మణేతరులు సంఖ్యనుబట్టియు ప్రజ్ఞనుబట్టియుగూడ లెక్కచేయదగియుండలేదు. వారి సంఖ్య 14 గరు. విద్యాశాఖామంత్రియార్థముగా వారికి కేరుకు నాయకుడు. శాసనసభలో యాభవగారు ప్రభుత్వ ప్రతినిధిగా పనిచేయుచుండెనుగాని మంత్రిగా పని చేయుచుండలేదు. విలుసర్వీసువారి అడుగులకు మడుగులాగుట, మరాఠాలను ప్రోత్సహింపదుట, స్వరాజ్యపక్షమువారి నోడించవలసి వచ్చినపుడు మామూడియులకు గూడ అనుమాత్రము ప్రోత్సహము నొసగుట, బ్రాహ్మణేతర హిందూభూమిమ్యదీయ కక్ష లంతరింపకుండ తగిన సత్సాహమును చేయుట అనునవియే యాభవగారి మంత్రిత్వమునకు ముఖ్యవిషాములు. "ప్రభుత్వోద్యోగల ఓట్లు చేరినగాని మంత్రిలపక్షము శాసనసభలో అధికసంఖ్యాకము కాజాలదు. వారికి నిజమైన ప్రాతినిధ్యము లేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు మంత్రిపదవులను తిప్పిరించినందుననే వీరికిమంత్రిపదవులు దొరికినవిగాని లేనిచే దొరికియుండవు" అని దొరతనమువారు సంస్కరణముల విచారణసంఘమునకు వ్రాసియుచ్చి యున్నారు. అమెరాండమువలననే మంత్రిలపట్ల దొరతనమునకు గల గౌరవము వెల్లడియగుచున్నది. దొరతనమువారు తమ మేలుకొరకు బ్రాహ్మణేతరులను కీలుబొమ్మలనుచేసి అడించుచున్నందుననే స్వరాజ్యపక్షమువారు దొరతనముపైననే అసహాయప్రయత్నమును ప్రయోగించిరి.

బొంబాయి శాసనసభలో ప్రభుత్వప్రతినిధుల పదవిని దొరతనమువారే నిర్ణయించెదరు. సర్ మారిసు హేవర్డుగారు నాయకుడుగానుండి దానిని సాగించుచుండును. పైకి ఎవరెటుల నటించినను నిజస్థితిమాత్ర మిదియే. పార్లమెంటుల పద్ధతికి విరుద్ధముగ రీతిని దొరతనమువారు శాసనసభలో వ్యవహారమును సాగించుచున్నారని హామీమెంబరుగూడ ఒప్పుకొనెను. బొంబాయి శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభముగా ప్రతిభావహము జరుపుట అనుచితమని ఆపక్షమువారును యితరులనుగూడ అక్షేపించుచున్నను శాసనసభలో తమ పక్షమువారి సంఖ్య మిక్కిలి తక్కువగానుండుటవలన ఒక్క బొంబాయి శాసనసభలో మాత్రము స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభనుగ ప్రతిభావహమునే సాగించుచుండిరి. ఇందులకువారి నాయకుడు ఎం. ఆర్. జయకరుగారి ప్రోత్సహమే ముఖ్య కారణము. రక్షణచట్టముపైని చర్చ శాసనసభలో ముగియనున్నపుడు యందులకు హామీమెంబరుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారిని ప్రశంసించెను. పిమ్మట అధికసభ్యుడు జయకరుగారిని నిందించినను మరికొన్ని కోజులకే క్షిరాష్ట్రముల కప్పముల ఖాకర్యమును గూర్చి యిండియా ప్రభుత్వమువారి చర్చ నాజీ పించుటలో స్వరాజ్యపక్షమువారుగూడ తోడ్పడినందులకు మరల హామీ మెంబరు వారిని ప్రశంసించెను. ఈసారి నేతపరిశ్రమ (టెక్స్టైలు యిండస్ట్రీ) నిగూర్చిగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రభుత్వమునకే తోడ్పడిరి.

ఈసంవత్సరము నెయింటు నేవియరుకాశాల కేతవత్స కోత్సవము జరిగినపుడు జయకరుగారిని గవర్నరు సర్ వెస్ట్ విల్సనుగారుగూడ నిందులకే నిండుసభలో కొనియాడెను. ఇటుల స్వరాజ్యపక్షమువారు సదాభిముఖము చూపుచుండినను దొరతనమువారు, శాసనసభ్యులందరను ఏకీభవించినపుడు తప్ప తక్కినపుడెల్ల, చిత్తానుసారము సాంప్రదాయములను ల్లంఘించుచునే యుండిరి.

శాసనసంఘ నియోజితాగ్గ్యుడు యితరపనులను వేసిని చూడసాగినను సవరణనుగూర్చి దొరతనమువారు కడంబకును పట్టుబట్టుచునే యుండిరి. సర్ యిల్లబ్రహ్మగారిని ఎన్నుకొనకుండ చేయుటకే యీ పన్నుగడదు వారు పన్ని రని అపుడు విలేఖరులుగా నున్నవారందరు నెరుగుదురుగాని జయకరుగారు చలంపనందున ప్రజాప్రతినిధులందరును ఏకీభవించిరి. అందువలన చివరకు దొరతనమువారు లొంగుబాటుకు వచ్చిరి. ఇట్టి పేన్నియో జరిగినవి కావున నిపుడు దొరతనమువారి చర్చలపట్ల అసమతిని తెలుపుటకే స్వరాజ్యపక్షమువారు అసహాయపద్ధతి

నవలంబించిరిగాని యితర పక్షములవారు తమ యిచ్చనచ్చినట్లు వోట్ల నిచ్చినందుకు కాదు.

ఇంకొక నియమముగూడ యిదివరకు యీ సంవత్సరమే మొదటిసభలోనే దొరతనమువారిచే నామోదింపబడినను తరువాత దానినిగూడ వారు ల్లంఘించిరి.

ప్రజాప్రతినిధులపక్షమున తొలిసారి అప్పుడు బ్రాహ్మణేతరనాయకుడుగా నుండిన ఏ. ఎన్. సర్వేగాంక ఓట్లు సుప పాదించిరి. అది పోలిసుచట్టమునకు సంబంధించినది. దానికి దొరతనమువారు చాల ప్రతిహతులుగా నుండిరి. ఒకరొకచట్టమునుపపాదించగోరినపు డింకొకరు ప్రతిహతులుగా నున్నచో వారిద్దరిని మాత్రమే మాటలాడనిచ్చి పిమ్మట చర్చ జరుపకుండనే వోట్లు పుచ్చుకొనవలెనని చట్టములో స్థాండింగు ఆర్డరు నున్నదిగాన అటులనే చేసెదను. ఉపపాదింప గోరువారు మొదట సంక్రమముగా నుడిచెదరు. పిమ్మట ప్రతిపక్ష మాటలాడును. పిమ్మట ఉపపాదకుడు ఉత్తరమిచ్చును. అటు పిమ్మట వోట్లు పుచ్చుకొనబడును" అని ఆసభలో అగ్గత్యుడనెను. "మారిపుడు సంక్రమముగా మాటలాడవలెను గాని డిస్కోపన్యాయము నియ్యగూడ"దని ఆనాడే సర్వేగాంక మాటలాడుచున్నపుడు మరల అగ్గత్యుడు నడిచెను. "ఈసభలో సభ్యులెవరైన నొక చట్టము నుపపాదించగోరినో అనుమతించుటయే సాంప్రదాయము గాన నేను దానికి భిన్నముగా ఏమియును చేయును గాని అంతమాత్రమున అచట్టమునందలి ప్రధానాశ్రయ నుగాని వివరములనుగాని ఆమోదించినటుల ఉపపాదకుడు భావింపగూడదు" అని ఆసభలో సర్ మారిసు హేవర్డుగారు గూడ నుడిచెను.

శాసనసభలో ఉద్యోగులు చట్టము నుపపాదించ గోరినచో సభవారి అనుమతి అవసరములేదు. దొరతనమువారు మాండుగానే గజెటులో ప్రకటించెదరు. ప్రజాప్రతినిధులు చట్టముల నుపపాదించ గోరినపుడు మాత్రము సభ్యుల అనుమతి అవసరము సభ్యులనుమతించిన పిమ్మటనే గజెట్లో ప్రకటించెదరు. మరుసటి నెవన్యులో మొదటిసారి చదువబడును. అపుడా చట్టమునందలి ప్రధానాశ్రయను మాత్రమే ఉపపాదకుడు వివరించును. దానిని సభ్యులూపాదించిన పిమ్మటనే వివరములను గూర్చి చర్చ జరుగును కాని ప్రజాప్రతినిధి ఒక చట్టము నుపపాదించగోరినో అనుమతంపవలె ననునదియే అనుశ్రుతమును ఆచారముగా నున్నది. ఇది యిటులండినను ప్రభుత్వప్రతినిధులొప్పురుగూడ యీ ఆచారము నొప్పుకొని యుండినను ప్రజాప్రతినిధులనుపపాదించగోరినచో చట్టముల నెదిరించుటయే ఇప్పుడు జరుగుచున్నది. అట్లాక ఉద్యోగిగాని ప్రజాప్రతినిధిగాని ఎదిరించినపుడు ఉద్యోగిలందరును హేవర్డుగారుగూడ ప్రతిహతుల కనుకూలముగనే ఓట్లనిచ్చుచుండురు. గతవారమున జోషిగారుపపాదించవలచినచట్టమునుగూడ నిటుల తిరస్కరించిరి. రివాజు ప్రకారము అనుమతించవలెనని మాత్రమే స్వరాజ్యపక్షమువారు కోరుచున్నారు. వారికోరిక న్యాయమైనదని ఒప్పుకొనక తప్పదు. కాని వారు అసహాయపద్ధతి నవలంబింపవలెనా అనునదియే చర్చనీయము. శాసనసభలో 110 మంది సభ్యులున్నారు. వారిలో స్వరాజ్యపక్షమువారును వారిసంబంధులును కలిసి రెండు యున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమువారు తటస్థులైనచో ప్రభుత్వ ప్రతినిధులసంఖ్యయే అధికమును. బ్రాహ్మణేతరులు మామూడియులకలిసి ఒకపక్షము దొరతనమువారు రెండవపక్షము స్వరాజ్యపక్షమువారిని డేవ్షించుటయందు తప్ప మరిదేనియందును యీరెండుపక్షములను సామరస్యములేదు. దొరతనమువారు స్వలాభముకొరకు స్వరాజ్యపక్షమువారిని నిరసించెదరు. తక్కినవారు వ్యక్తిభావముకొరకును స్వపక్షభావముకొరకును నిరసించెదరు. కొంతమందికి రాజకీయోహుడైన ఉద్యోగములను వారి పక్షములకు కొన్ని అల్పలాభములును లభించినవి. స్వరాజ్యపక్షము వారు తటస్థులైనచో ఇవివారికి లభింపవు. తటస్థులుగా నున్నందున స్వరాజ్యపక్షమువారికి కలుగునట్లు మేమియునులేదు. దీనివలన దొరతనమునకే అధికమగునష్టము కలుగును. బ్రాహ్మణేతరులకును మామూడియులకునుగూడ కొంతనష్టము కలుగును. అందువలన మంత్రిలును శాసనసంఘసభ్యులునుగూడ ప్రజాప్రతినిధులమని చెప్పుకొనుట కనర్హులగుదురు. ప్రజలకు శాసనసభలపై విశ్వాసముధికముగనుటలు చేయవలెనని సార్వభౌముడు ఆజ్ఞాపించియుండగా ఉన్నవిశ్వాసముగూడ తొలగునటులే దొరతనమువారు చేయుచున్నారు. ఈపద్ధతినే కొనసాగింపవలెనచో దొరతనమువారి ప్రతిష్ఠ యింకను తగ్గిపోవునేగాని హెచ్చుదు. కావున స్వరాజ్యపక్షమువారి న్యాయమైన కోరికను దొరతనమువారు చెల్లించుటయే లాభకరము. (ఫ్రీప్రెస్ ఆఫ్ యిండియా బొంబాయి ఆగస్టు 18.)

బీహారుబరిస్టా శాసనసభ

రంచి, ఆగస్టు 19:—నేటిశాసనసభాకార్యక్రమము యొక్క యగ్గత్యుని యెన్నికమాత్రమే యెయున్నది. శాసనసభ్యులు క్యాజువహుద్ నురుగా రెన్నుకొనబడినటుల ప్రకటించబడినది. (అ. ప్రె.)

సంయుక్త పరగణా స్వరాజ్యపార్టీ అవజయము

రాయిబహదూరు లాలా శీతారామ్ గారు శాసనసభాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి

సంయుక్త రాష్ట్ర శాసనసభా సమావేశము

లక్నోపురం, ఆగస్టు 19—నేటిఉదయమున ఆగష్టు 20 సంయుక్త రాష్ట్ర శాసనసభ సమావేశమయ్యెను. నేటిదినకార్యాంశములందు మామవయములు మాత్రమే గలవు. లెట్టి నెంటు హకుం లేజప్రతాపసింగు, సి. ఆర్. దాసు, సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీల విరణములను గరించి శాసనసభాధ్యక్షులకు గౌరవ నీయులగు కీసుగారు డెస్టిరి. యువకుడును రాజాగారి మరణము వలన రాష్ట్రమునకు నష్టమువాటికైనను, కీర్తిశేఖులగు రాజాగారు పిన్నవయస్కులగు శాసనసభ్యులు చిన్నతనముననే సంభవించిన వీరిమరణమునకు రాష్ట్రీయులు విచారించుచున్నారు. సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీ, సి. ఆర్. దాసుగార్లు అఖిలభారతదేశమునందు బేరుపొందినవారు. సర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు బెక్కురాజకీయ సంగ్రామములందు పోరి ఆరేరినయోధాధుడు. పెనర్జీగారి ఆచర్యములు సవినభావతదేశమందు క్రియతేరూపము నొందుటకు నాయన చూచుభాగ్యములైనను. బాల్యమునుండియు వేసికొర కీయోధుడు బోరునలెన్ యని మాతనభారతదేశమందు మొలకతెత్తుట కన్నులారదిలికించి, వ్యక్తుల శీవితము సౌఖ్యముగ గడవి బెనర్జీగారు పరమపదించిరి.

సి. ఆర్. దాసుగారి దేశసేవ నుగ్గడించుట

శీవితమునగాని మరణమునగాని దాసుగారు బెనర్జీయంత సౌఖ్యమునొందలేదు. మంచినయశ్శాలమున, పోరాటముధ్యమున ఆయుధపాణియే దాసుగారు పీరస్వర్ణమునొందెను. ధైర్యపాహసములతో నీయోధుడు వైరితో బోరెను. దాసుగారి మనోనిశ్చయము ప్రశంసాపాత్రమైనది. దేశముకొరకు దాసుగారు గావించిన అసమానత్యాగము, వారి సామ్యస్వభావము దేశీయుల మనస్సునకి నాకర్షించెను. దాసుగారిచేరు శాశ్వతముగ భారతదేశీయుల హృదయఫలకముపై చెక్కబడినది.

అగ్గత్యుని ఉపన్యాసానంతరము భూస్వాములు, స్వరాజ్యవాదులు దాసుగారి దేశసేవయు, స్వాధీనరాపిత్యమును, ఉగ్గడించుచు ప్రశంసించిరి.

పరిశ్రమశాఖ మంత్రియగు గౌరవనీయుడైన నవాబు ఛట్టారీగారు దాసుగారి దేశసేవను ప్రశంసించి, హిందూమహమ్మదీయ సంయోగముకొరకు దాసుగారు కృషి గావించినది తెల్పెను.

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు నిర్వాణముచే భారతమాతతన అనుంగువుత్తరత్నమును గోలుపొయె ననియు, రాజకీయ విభేదములున్నను వైరులు సయితము దాసుగారి రాజకీయ ధురంధరత్వము, అకుంతిత దేశభక్తిని, అసమానత్యాగమును గొని యాడవలసియున్నదనియు ఆధికసభ్యుడు సర్ సామ్యూల్ ఒడ నలుగారు తెల్పిరి.

మరణములచే దుఃఖిసముద్రముననున్న దాసు, బెనర్జీ, ప్రతాపసింగుగార్లు కుటుంబములకు శాసనసభ్యులైన సామ్యూల్ తీర్థానముల సంపెదనని అగ్గత్యుడు తెల్పెను.

శాసనసభాధ్యక్షుని ఎన్నిక

నేటి శాసనసభా కార్యాంశము లందు రక్షిగట్టిన విషయములలోకెల్ల శాసనసభాధ్యక్షుని యెన్నిక ఒకటియే. అగ్గత్య పదవికి యిద్దరు అభ్యర్థులు నిడిరి. రాయిబహదూరు లాలా శీతారామ్ గారి అగ్గత్యునిను భూస్వాములు అధికారులు బలవరచిరి. స్వరాజ్యపక్షము తరపున మకుందలాలుగారు పోటీచేసిరి. రా॥ బి॥ లాలా శీతారామ్ గారిని అధికసంఖ్యాకము ఎన్నుకొనిరి. మకుందలాలుగారికంటె లాలాగారికి 34 వోట్లు అధికముగ వచ్చెను. మకురదాలాలుగారికి 36 వోట్లు మాత్రమే వచ్చెను.

విరమించుచున్న గౌరవనీయులగు కీసుగారిని ప్రశంసించుట

నాటికి శాసనసభ నిర్వహేయులకు బూర్వము శాసనసభాధిపత్యమునుండి విరమించుచున్న గౌరవనీయు లగు కీసుగారు ఎల్ల రాజకీయములకు సభ్యులదేతను ప్రశంసించబడెను. శాసనసభ గౌరవమును, అగ్గత్యునిసానిష్ఠత్వపాతమును కీసుగారు గాపాడిరి అని సభ్యులు గౌరవనీయులగు కీసుగారిని శ్లాఘించిరి.

స్థానికస్వాతంత్ర్యచట్టము

స్థానికస్వాతంత్ర్యమాత్రము సంగీకరించుచు సంయుక్త పరగణాల దొరతనము నొక చట్టమును తయారుచేయుననుదనియు ఎక్సెన్సా విషయమును శ్రద్ధలగవారును, ప్రజలును అభిప్రాయములను తెల్పుటకు చట్టము బాహుముగ ప్రకటించబడుననియు ఎక్సెన్సా మంత్రియగు నవాబు ఛట్టారీగారు నేటి శాసనసభయందు వేయబడిన ప్రశ్నకుసమాధానమిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

కోర్ట్ గారు: కేశవపిళ్లగారు

కోర్ట్ గారు గుత్తివిచారణలో, ది. బ. కేశవపిళ్లగారిపై పెక్కు ఆరోపణలు గావించిరి. అందుకు ప్రత్యుత్తరముగ కేశవపిళ్లగారు దీర్ఘ లేఖలను ప్రచురించుచున్నారు. కోర్ట్ గారి విచారణ న్యాయస్థానవిచారణ గాదు. క్రాసుపరీక్షకు లోనై వదిగాదు. ప్రమాణబద్ధ మయినదియు గాదు. అందుచే కేశవపిళ్లగారి బోలు ప్రజాసేవకులపై సేర మారోపించుటకు ముందు పూర్తిపరిశీలన జరుగుట యవసరము. కోర్ట్ గారు తొందరపడి తమ రిపోర్టులో తీవ్రముగ నిందించిరి. దాని నాధారముగ జేసికొని “ఎక్కువభాద్యతను జూపెద రని ప్రజలును ప్రభుత్వమువారును అనుకొనదగిన పెద్ద మనుష్యులు, యీ కక్షలలో కలసిపోవుటయగాక, రిపోర్టులో జూపినటుల తడవతడవకును జిల్లాపరి పాలనముతో జోక్యము గలుగజేసికొని, మేజిస్ట్రేటుల కార్యములకుగూడ అడ్డుదగిలి రని, సేర మారోపింపబడెను. ఇట్టి దుస్థితిని ఖండించుచు ప్రజలు తమ యభిప్రాయమును స్పష్టముగ దెలిపెద రనియు, జిల్లాయధికారులు ప్రభుత్వోద్యోగిపై నిట్టియపనిద గలుగకుండ కాపాడెద రనియు, ఏ యద్యోగికియినను భయముచే గాని, ఇతర అక్రమ పు షలుకుబడి మూలమున గాని తన భర్తమును నెరవేర్చుకుండ నిరోధము గలుగదనియు, ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నా” రని ప్రభుత్వప్రకటనమునందు సూచింపబడెను.

ఈ వాక్యములు కేశవపిళ్లగారి నుద్దేశించి వ్రాయబడెననుటకు సందియములేదు. ప్రభుత్వము వారయినను యిట్టి ఖండనము గావించక ముందు సమగ్రమగువిచారణ జరుపుట ధర్మమై యుండెను. కోర్ట్ గారితో ఇరువురు ప్రజాప్రతినిధులను జేర్చి వలసియుండెను. విచారణ సమగ్రమయినది గాదనియు, అధికారులే సాక్ష్యమిచ్చుటకు ముందుకు రాలేదనియు, కోర్ట్ గారే దెలిపిరి. ప్రభుత్వపు ఉత్తరువును, కోర్ట్ గారే చాలభాగము మార్చి వైచిరి. కేశవపిళ్లగారు తమ కడపటి వ్యాసము నందు సూచించినటుల “శాసనసభ్యులెవరును స్థానికాధికారులయొద్దకు బోయి, ప్రతిక్రియల సూచించగూడదని తెలుచున్నది. అటుల జేయ వచ్చునని శాసనసభ్యులకు లిఖితపరకు హెచ్చరించిరి. ఇందువలన శాసనసభలో ప్రశ్నలనేకముల పడుగుట కవకాశము దప్పనని సూచించిరి.....అయినను నూతన ఛాంసీయవిభాగము ప్రకారము శాసనసభ్యులు ప్రభుత్వపద్ధతియందు అధికారులు గమనింపని లోపములను సవరించు నిమిత్తము వారికి వ్రాయ సాహసించుచో, ప్రభుత్వయంత్రమును నిర్మూలించునేరము వారిపై మోపబడును.” కేశవపిళ్లగారు

మొదటినుండి స్థానికాధికారుల నిరంకుశత్వమునుండి ప్రజలను రక్షించుటకు పూనుకొని రని దెలిసిన విషయమే.

అడవులలోనేమి, జైల్లోనేమి, ప్రజలకు గలిగెడి యిబ్బందులను నివారించుటకు, కేశవపిళ్లగారు చేసిన సేవను దేశము మరనజాలదు. కేశవపిళ్లగారిపై మోపిన నిందారోపణలభాగమును రిపోర్టు నుండియు ప్రభుత్వపు టుత్తరువునుండియు దొలగింపవలయు నని, రామస్వామిమొదలియారుగారి అడ్డరకమెంటు తీర్మానము గోరుచున్నది. ఏన్నటి దినము శాసనసభలో జరిగిన చర్చలో, కేశవపిళ్లగారి శీలము నెవరును ఖండింపలేదు. అడ్డరకమెంటు తీర్మానము శాసనసభకు సంబంధించిన దగునా కాదా యనియే, రామలింగారెడ్డిప్రభృతులు చర్చించిరి. కేశవపిళ్లగారిపై మోపిన ఆరోపణలను విచారించుటకు సమగ్ర మగు విచారణ జరుగవలెను. ఐ. సి. యస్. ఉద్యోగి యొక్కరి వలన యీ పని నెరవేరజాలదు. కేశవపిళ్లగారి ప్రజాభిమానమును, ఉద్యోగులు వేరొకవిధముగ భావించుట సహజము. అందుచే భిన్నదృక్పథము గలవారు తిన్నగ విమర్శింపజాలరు. ఆకారణముచే నిన్నటిదినము శాసనసభవారు తుద కంగీకరించిన తీర్మానము సంభావ్యముగ నున్నది. శాసనసభ్యోప సంఘమువారు విచారించి, నిందారోపణలను రిపోర్టు నుండి తీసివేయవలయునా లేదా యని నిర్ణయింప గోరుచు, తీర్మానింపబడెను. ఉపసంఘ విచారణ సత్యమును తేటపరచి, నిజసందర్భములను వివరించు నని నమ్మెదము.

నిలుకడ

ఉద్యమావలంబకులలో నిలుకడ లేక, వెనుక అసహాయోద్యమము క్షీణించెను. అనుకొనిననాటికి స్వరాజ్యము లభింపలేదని కినిసి, అసహాయోద్యమమును పలువురు వీడజొచ్చిరి. తమ ప్రయత్నము తిన్నగజరుగనిది, స్వరాజ్యము లభింపదను సంగతినిమాత్రము మరచిపోయిరి. దేశస్వాతంత్ర్యము నభిలషించినవారు, ఎంతకాల మయినను తమవిధిని తడేకదీక్షతో నిర్వహించినటుల, చారిత్ర తెలుపుచున్నను, ప్రముఖులు పలువురు అతిత్వరితముగ నిరాశాహృదయు లయ్యెదరు. నేడు స్వరాజ్య పక్షమునందును అట్టి నిలుకడలేనితనమును, అలసటయు గనుపించు చున్నవి. మహాత్ముని నిర్బంధము వెనుక నాయకుల నిశ్చయము నెటులు సడలెనో నేడు దేశబంధు దాసుగారి నిర్మాణము స్వరాజ్య పక్షప్రముఖుల కొందర నిశ్చయము నటులనే మరల్చుచున్నది. ఏదియో కారణము బెట్టుకొని, స్వరాజ్యపక్షమునుండి లేచిపోయెద మని బెడరించుట భావ్యభివృద్ధికి సాధనముగానేరదు. కలకత్తా కార్యరేషను డిప్యూటీ మేయరుగారును, దాసుగారి యనుచరులునగు డాక్టరు నహ్రావర్ద్దీగారు స్వరాజ్య పక్షసభ్యత్వమున కిచ్చిన రాజీనామాకు తగిన హేతువు గనుపించదు. తమకు అయిప్తమగుమార్గమును స్వరాజ్యపక్ష మవలంబించుచున్నటుల, వీరు భావించుచోదానినిచక్కబరచుటకుసక్రమమార్గము నవలంబింపవచ్చును. స్వరాజ్యపక్షమువారికి వీరి యందు విశ్వాసముగలదని, శాసనసభ్యులపక్షవికి వీరిని అభ్యర్థిగ వేర్కొనుటయే ప్రబలనిదర్శనము. అధికార ప్రోద్బలమువలన, ఏ రోడిపోయినను,

స్వరాజ్యపక్షమువారు వీరిపట్ల జూపిన ఆదరణను వీరింతత్వరలో మరచుట పాడిగానేరదు. వీరివలెనే మరికొందరు మహాత్ముడీయసభ్యులు స్వరాజ్యపక్షమునుండి లేచిపోవుటకు, అక్రమముగ పాతిపెట్టబడిన మహాత్ముడీయని శవమును వేరొకచోట పాతిపెట్టు డని కార్యరేషనువారు తీర్మానించుటయే కారణము. ఇట్టిస్వల్పకారణముల బెట్టుకొని, పార్టీలను విచ్ఛిన్నము జేయదలచుచో, ఏదియనిలువజాలదు. నిముసమున కొక రంగు మార్పు నాయకులు దేశమును సేవింపజాలరు. స్వరాజ్య పక్షోపాయములు మంచి వని నమ్మువారు, తుది పరకు వాని సాఫల్యమునకై పాటుపడ నడుముగట్టవలయును. అందుకు మారుగ ప్రతివారును తమయిచ్చి వచ్చినటుల ప్రవర్తింప నెంచుట అసర్థకర మగును. దాసుగారిపట్ల ద్రోహ మొనర్చినటు లగును.

స్త్రీలస్వాతంత్ర్యము

స్త్రీలకు ఎన్నికలహక్కు నిచ్చి, జెంగాలు శాసనసభవారు తమ విశాలస్వభావమును కనుపరచిరి. ఘోషాపద్ధతి ప్రబలియున్న వంగదేశమునందొట్టి తీర్మానము నంగీకరించుట ప్రశంసార్హము. నుదరాసు శాసనసభవా రిదివరకే యిట్టి హక్కు నొసగిరి. స్త్రీలు పన్నునిచ్చునపుడు ఎన్నికహక్కు లేకుండుట అసభ్యము. స్త్రీలు తమ హక్కులను నిర్వహింపలేరని దలచుట పొరబాటు. శాసనసభల ఎన్నికలలో నేమి, కార్యరేషను ఎన్నికలలోనేమి, స్త్రీలు పలువురు పోలింగుస్టేషనులకు విచ్చేసి తమ హక్కును శ్రద్ధతో నిర్వహించుచున్నారు. ఇటీవల నుదరాసుకార్యరేషనుసభలో ఆంగ్లో-హైందవ స్త్రీ సభ్యురాలుగ నెన్నుకొనబడెను. శాసనసభలలో గూడ స్త్రీలకు సభ్యత్వార్హతను ప్రసాదించుట ముఖ్యము. స్త్రీలకు సంబంధించిన సమస్య లెన్నియో ప్రతినిధిసభలలో చర్చింపబడుట సహజము. వానిని గూర్చి యభిప్రాయ మిచ్చుటకు స్త్రీలకు గోల అర్హత పురుషుల కుండజాలదు. త్రాగుడు నిషేధమునకు, స్త్రీ లేసంఘమువా రయినను ఎక్కుడు బాగుగ తోడ్పడగలరనుటకు సందియము లేదు. పురుషుల మనఃకాతన్యమును తొలగించుటకు స్త్రీల తోడ్పాటు మిగుల లాభించు నని నమ్మెదము. నూతనసంస్కరణమువలన పాశ్చాత్య దేశములలో నెట్టి నష్టము గలుగలేదు. హిందూదేశమునందయినను నష్టము గలుగునని భావింపజనదు. కాంగ్రెసు వ్యవహారములలో పాల్గొని స్త్రీ లేంత శ్రద్ధతో కృషిసలిపినదియు వివరింపనవసరములేదు. కారాగృహమునకు బోయివచ్చిన స్త్రీల నిదర్శనములుగూడ గలవు. సరోజినీదేవి, అనిబిసెంట గార్లేమి, తదితరు లేమి నలుపుచున్న అద్భుత కృషి నెవరును కొనియాడక బోవరు. శక్తిస్వరూపిణి యగుస్త్రీ యొనర్ప గలిగిన మేలెంతయినను గలదు. గృహచ్ఛిద్రము లిందువలన ప్రబలు నమ వాదము నిస్సార మయినది. నేడు జరిగెడి స్వాతంత్ర్యసంపాదన ప్రయత్నములో, స్త్రీలు నిర్మాణ కార్యక్రమనిర్వహణమున కెంతయినను తోడ్పడ గలరు. అవకాశము గలిగినచోటుల నెల్ల స్త్రీ లింతవరకు జూపుచున్న కార్యదీక్ష, హిందూదేశ భివృద్ధికి తోడ్పడ ననుట నిశ్చయము.

అంధజాతీయకళాశాల:

శత్రువు తాలూకాబోర్డు
శత్రువు తాలూకాబోర్డువారు, బందరు
ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు 25 రూపాయల నిచ్చుట
కంగీకరించిరి. ఈ కళాశాల ప్రభుత్వమువారిచే
రికన్డెజు చేయబడినది కాదు గావున,
సామ్యాయ గూడదని, ప్రభుత్వము వా
రాక్షేపించిరిని, నిన్నటిదినము శాసన
సభలో డెలుబడెను. స్థానిక సంఘము
ల స్వాతంత్ర్యమును ప్రభుత్వమువారి రీతిన సరి
కట్టుట భావ్యము గానేరదు. ప్రభుత్వమువారు
గ్రాంటుల సీయకపోవచ్చును. లోకలుబోర్డు లేల
సీయగూడదు? ప్రభుత్వమువారు రిక్టెజు
చేయని ఆయుర్వేద వైద్యాలయములకు లోకలు
బోర్డులు గ్రాంటుల నిచ్చుచున్నవి. అందుల కాక్షే
పించుట లేదు. జాతీయ కళాశాల విషయమున మాత్ర
మందు కాక్షేపించవలయును? జాతీయవిద్యావిధాన
మును ప్రభుత్వమువారు రనుసరించుట కనేకమగు
నిబ్బందులు గలవని వారే యంగీకరించుచున్నారు.
నాకేవల విద్య యని, జెప్పవారేగాని, దాని
నింతవరకు ప్రవేశపెట్టుటకు చేత గాలేదు. విద్యా
విధానమును మంచిదారికి దెచ్చుటకు శక్తికొలది
ప్రయత్నించుచున్న జాతీయప్రతిష్ఠాపలయినను
దెరుగుట కేల యవకాశ మొనగగూడదు? ఇట్టి
నిరోధచర్యల వలననే, స్థానికసమస్యను రాజకీయ
సమస్యలనుండి విడదీయుటకు ఏలులేకున్నది. తిరు
పతి మ్యునిసిపలు సంఘమువారు మహాత్ముని జబ్బు
ను గురించి పంపిన తంతివార్తకు సర్ చార్డి విధింప
బడెను. స్థానిక సంఘము లిట్టి యక్రమపు ట్తు
రువులను పాటింపక తగుచర్యల నవలంబించుట
యవసర మగుచున్నది. లేనియెడల స్థానికస్వపరి
పాలన మనునది వట్టిభ్రమమగును.

చట్టములు: భాషాంతరీకరణము

శశిభూషణ రథోమహాశయోగా రడిగిన
ప్రశ్నకు బదులుజెప్పచు “భోర్టుసెంటు జార్జి గెజె
ట్టులో ఉరియాభాషాంతరీకరణములు ప్రభుత్వము
వారవసర మని తలచినపుడెల్ల ప్రచురించెదరు.
ఏచట్టము నయినను దేశభాషలలోనికి తర్జుమా
చేయవలయునా లేదా యని, ప్రభుత్వమువారు
సమయము వచ్చినపుడు నిర్ణయించెద”రని ప్రభుత్వ
సభ్యుడు నుడివెను. చట్టములనన్నిటిని దేశభాషల
లోనికి విధిగ నేల తర్జుమా చేయగూడదో తెలియ
దు. ప్రధానమగు రాజ్యాంగ సంస్కరణ శాసనమే
తెలుగుభాషలో లేకున్నది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ
యపు చట్టమును శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టి
న్నను, దేశభాషలలో దాని నికను ప్రచురింప
లేదు. ఇటులనే ప్రజల తురముతో చదువనెంచెడి
చట్టములు వెన్వెంటనే దేశభాషలలోనికి తర్జుమా
యగుట లేదు. దేవాదాయచట్టమును తర్జుమా
చేయనప్పటికీ చాలకాలము పట్టినది. చట్టముల
ఫల మనుభవించువారు ప్రజలు. ప్రజల కందలి
సంగతులు తెలియనిచో, వారెటుల శ్రద్ధవహింప
గలరు? ఆంగ్లభాషలో నున్న విషయములను
వారెటుల గ్రహింపగలుగుదురు? దేశభాషలలో సరి
పాలనము జరుగనంతవరకు, ప్రజల కది యగమ్య
గోచరముగ నుండుట తథ్యము

స్థానికసంఘములు: అధ్యక్షుడవ

స్థానికసంఘము లన్నిటికిని అధ్యక్షు నెన్ను
కొను హక్కు నిచ్చుట యత్యవసరము. అందు
కింకను వెనుకాడుట, దూరదృష్టి నేమాత్రము
గనుపరుడదు. జిల్లాబోర్డుల కనేకములకు
అధ్యక్షు నెన్నుకొను హక్కు లభింపకుండుట
విచిత్రము. ఇంటియగాక, తాలూకాబోర్డు లన్నిటి
కయినను, ఇట్టి హక్కు చేకూరలేదు. అందు
కింకను తరుణము రాలేదని తెలుపుచో, స్వపరి
పాలనమున కెన్నడు తరుణము లభించునో దెలి
యదు. చిదంబరనాడూరుగారు మధుర రామనాథు
జిల్లాలలోని తాలూకాబోర్డులన్నిటికిని అధ్యక్షు
నెన్నుకొను హక్కు నేల ప్రసాదించగూడదని
ప్రశ్న నడుగగ, ప్రభుత్వనియామకమే మంచి దని
జిల్లాకలెక్టరులు తమకు దెలిపినటుల, ప్రభుత్వ
సభ్యుడు బదులు జెప్పెను. ఈ జవాబు మిగుల
నిస్సార మయినది. మండలాధికారు లేన్నడును,
ప్రజల హక్కులను విస్తరింప జేయుటకు సమ్మ
తించరు. వారు సమ్మతించువరకు ప్రభుత్వమువా
రూరకొనవలసిన దేనా?

అనంతపురం మ్యునిసిపలు సంఘము

అనంతపురం మ్యునిసిపలుసంఘము వారు
అధ్యక్షు నెన్నుకొను హక్కును ప్రసాదించవలయు
నని కోరిరి. ప్రజలు గూడ ఇటుల విన్నవించి
యుండిరి. నామినేటెడు ఛైర్మనుగారి కాలపరిమితి
జూను 24 వ తేదీతో పూర్తి యయ్యెను. అధ్య
క్షులుగ నెన్నుకొన బడదగిన వారు అనంత
పురమునందెవరును లేరని భావింపజాలము. అనంత
పురము పెద్దపట్టణము. ప్రభుత్వకళాశాల యందు
గలదు. జిల్లాకు ప్రధానస్థాన మగు అనంతపురము
నందు సమర్థులు లేరని ఎంచుట అసమంజసము.
సమర్థులగువారు గల రనుసంగతి తమకు తెలియ
దని ప్రభుత్వమువారు జవాబిచ్చుట, మామూలు
జవాబుల కనుగుణముగ నున్నది. ఎన్నికహక్కు
ను పొందువరకు, అనంతపురపౌరులూ తగిన ఆం
దోళనము జరుపుట ముఖ్యము.

ఫిలిఫ్ డెఫ్ రిపోర్టు

గంజాముజిల్లాలోని ఉత్కళభాగమును చెన్న
రాజధానినుండి విడదీయువిషయమై ఫిలిఫ్ డెఫ్ గార్ల
నివేదిక ప్రచురింపబడెను. ఇది ఆంధ్రుల కనుకూల
ముగలేదని వెనుక దెలిపియుంటిమి. మద్రాసుప్రభు
త్వమువారు దీనినిగూర్చి తమ యభిప్రాయమును
తెలిపిరాయని నరసింహరాజుగార్లు గగ
తెలిపి దనియే ప్రభుత్వమువారు బదులుజెప్పిరి. అయి
నను దానిని ప్రచురింప ఏలులేదనిరి. ఇట్టి ముఖ్య
విషయమై ప్రభుత్వాభిప్రాయమును తెలిసికొను
టకు శాసనసభ్యులకు యోగ్యత లేనిచో, వీరి
యనికివలన నెట్టి ప్రయోజనము గలదో తెలి
యదు. ప్రభుత్వాభిప్రాయమునుదెలిసి కొనుటకు
ప్రజల తురము లావుచున్నారు. నిన్నటిదిన
మిచ్చిన జవాబు ఆంధ్రులకు మిక్కిలి ఆశాభంగము
గలిగింపక మానదు.

రాజంపేట తాలూకాబోర్డు

రాజంపేట తాలూకాబోర్డుకు అధ్యక్షు నెన్ను
కొన నవకాశ మీయవలయునని, ప్రజలు బహి

రంగనభలో తీర్మానించిరి. కాని, ప్రభుత్వమువారు
అధ్యక్షుని తామే నియమించిరి. తాలూకాబోర్డు
క్షేమమున కిది యవసర మని వారు తలచినటుల,
ప్రకటింపబడెను. ఎంతకాల మిట్టిసితి కొనసాగ
వలెనో తెలియకున్నది. ప్రజలొకవిధమున దలచు
చుండ, ప్రభుత్వమువారు వేరొకవిధమున దలచు
చున్నారు. స్థానికస్వపరిపాలనము ప్రాన్సుపద్ధతాఖ
యయినను పరిసితులు మారలేదు.

స్వరాజ్యపక్షమందలి విభేదములు

అబ్దుల్లా సుహృద్వాదిగారి సమాధానము
కలకత్తా ఆగస్టు 19:- స్వరాజ్యపక్షమందు తనరాజీనామాను
గూర్చి డా॥ అబ్దుల్లా సుహృద్వాదిగారు అసోసియేటెడ్ ప్రెస్
నిధితో నిట్లు నుడివెరి: “నేను రాజీనామానిచ్చుచు కిరణ్కర
రాయగారి కిచ్చినయొత్తరమేవిశదముగనున్నది. ప్రస్తుతిమవారా
జీనామాను గారణమైన మహాత్ముడుసభలో నుడివినవాక్యములను
వివరింపఁ బూనుకొనలేదు. కొంత త్యాగబుద్ధితోనింతకాలము స్వ
రాజ్యపక్షమందుండి యిప్పుడు విడివడుటవలన ముఖ్యమగు నేను
గుప్తబోలిన మిత్రులకు నన్నెడపాయాట విచారకరముగ నున్న
ది. వారియెడల నాకత్యంతగౌరవము కలదు. వారిపక్షము
నాకుమిత్రులే. దేనికొరకు దేశబంధుడు సర్వమును ద్యోజిచెనో,
తనజీవితమును భారవోనెనో తద్విషయమున నాయోపినకొలది
ప్రయత్నించి పనిసేయుదును. కాని ప్రస్తుతము నాపైనుంచబోవు
స్వరాజ్యపక్షాధికారమునకు లొంగుటకన్నదును నేనంగీకరిం
పజాలను. నారాజీనామానలన రాజకీయ మగ నాప్రఖ్యాతి
చచ్చిపోవునని కొందఱు మిత్రు లనుకొనినట్లు కావచ్చును కాని
యీనూతన నిరంకుశ త్వమునకు లొంగుటకంటె
రాజకీయ ప్రాచుఖ్యమును బోవాదు
కొనుటయే మేలని యూహించుచున్నాను.” (ఆ. ప్రె.)

జాలాల్ పురం హిందూ మహమ్మదీయ వైషమ్యములు

పదిఆర్దురు మహమ్మదీయులకు గాయములు దగిలెను

బజారునందు సాయుధపాఠులగు పోలీసు

పారా గాయుచున్నారు

అలహాబాదు, ఆగస్టు 19:-జ్ఞానాబాదు జిల్లాయందు
హిందూ మహమ్మదీయులకు సంభవించిన
తగాయిదాను గురించి జిల్లా కమిషనరు
దీనిన వివరించిన ప్రకటనను గావించెను:—ఆగస్టు 15-వ తేదీన
హిందువులు గంచారా ఉత్సవమునల్ప ప్రారంభించిరి. ముఘ
లముల దర్బారావద్ద పాయుధ్యములను గావించుకుండుటకు హిం
దులు నిరాకరించిరి. దీనికికారణము ఉత్సవము పోవలసినదారిని
గురించి అంతకుపూర్వ ముభయసంఘములకును తగాయిదా
బయలుదేరుటయే. నిష్కారణముగ 5000 ల హిందువులు మహ
మ్మదీయులపై దాడిపెడలి దర్గాను, మహమ్మదీయుల ఆస్తిని
నాశము గావించిరి. తదనంతరము మహమ్మదీయులచేరి హిందు
వుల నెదుర్కొనిరి. స్థానికాధికారులు దొమ్మిదిగండుగండు గుంపును
దరిమివేసిరి. పదిఆర్దురు మహమ్మదీయులకు గాయములు దగి
లెను. ప్రస్తుతము పరిస్థితులు శాంతముగనున్నవి. కాని సాయుధ
పాఠులగు పోలీసుబజారును గాయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

విక్టోరియా రైల్వే స్టేషను పునర్నిర్మాణము

ఇండియా కార్యదర్శి శాంక్షనుజేసెను
బొంబాయి, ఆగస్టు 19:- విక్టోరియా రైల్వే స్టేషనును
నందు నూతన మేనులైన స్టేషనును నిర్మించుటకును, రూ-
80,00,000 లు వెచ్చించి ప్రస్తుతమున్న స్టేషనును పునర్నిర్మా
ణము గావించుటకును ఇండియా కార్యదర్శి శాంక్షనుగావించెను.
భోరుగాటు రివర్సింగుస్టేషనును దీనివేరుటకును శాంక్షను యీ
యబడెను. ఇందులకు రూ 80,00,000 లు వ్యయమగునని బంప
బడిన ఎస్టిమేటు అంగీకరింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

మరాఠో సంరంభము

తెగలు లోబడుట

ప్రార్థిక ఆగస్టు 19:—వైమానికులు వెన్నంటుచున్న శత్రువులు ఈ తరముఖముగ మరణిరి. వోలుకు దక్షిణముగ ఓడ్చుచున్న తెగలవారు ఎట్టివరతులు లేకనే లోబడిన దెలయుచున్నది.

పోరాటమునకు సంసిద్ధు లగుట

రక్తపాతమును తగ్గించి సాగ్యమైనంత త్వరలో పోరాటమును ప్రారంభించుట కంతయు సంసిద్ధముగ నున్నదనియు 'పెటెయి'ను సేనాని పరాఠోకు బయలుదేరినయు దెలుపుచున్నారు. క్రొంచిస్పెయిను వైస్యములు కలిసి పోరాడువిషయమై 'పెటెయి'ను సేనాని ప్రైమాడి రివరా సేనాని గణిసికొని మాట్లాడెదరు.

ప్రార్థిక ఆగస్టు 18:—లయాని, నాలిక్ సేనానులతో పోరాటమును సుల్పుటకు పరాఠోకు 'పెటెయి'ను సేనాని త్వరలోనే వచ్చును.

ఆగస్టు ఆఖరునకు మరాఠోలో 100 పటాలము లుండును. ఎపుడు యుద్ధము ప్రారంభించునది 'పెటెయి' సేనాని నిశ్చయించవలెను. ఈవర్షాయము పరాజయము గల్గుచో సహించరని ఈకోడి ప్రార్థిక హెచ్చరించుచున్నది.

స్పెయిను సహాయ నేనలు

జిబ్రాల్టరు గతస్థ 18:—ప్రయమాడి రిటెరాసేనాని మాల్టిగారిలో ఇరుటకు వచ్చిరి. ఆఫ్రికాకు సహాయవైస్యములను గొంపోవుటకు నాకలు సిద్ధము చేయబడినవి మ్యూక్రిడునుండి నేనలు వచ్చు ననుచున్నారు.

అబ్దుల్ కరీంగారికిదియె ఆఖరు అవకాశము

లండన్ ఆగస్టు 17:—రాయబారములను జరుప నిశ్చయించినను సరే లేదా కంతములో ప్రాణ మున్నంతవరకు పోరవలెనని ప్రెంచి స్పెయిను ప్రభుత్వములవారు అంత్యసంక్షేమ సంపిరి. కొంత స్వాతంత్ర్యమును రిఫుల లేడును ఇచ్చెదమని అభయమిచ్చిరి. దాని నాతడు నిరాకరించిన ఇక మరల అట్టి ఆశ కాశము గలుగదు. అని తంజీరు మైన్సుప్రతికా విలేఖరి దెలుపుచున్నాడు.

అబ్దుల్ కరీంగారు హేతుజ్ఞానమును ఆలకించుచో విలతాను గోరినటుల సంప్రద్య స్వాతంత్ర్యము నీయలేదో గ్రహించవలెను. ఆసలు ఇదివరలో కొన్ని బహుబికి లున్నవి. ఇంతకంటె ముఖ్యమైన కారణము ఇంకొకటి గలదు. వాబలా తెగలు ప్రభుత్వస్వాతంత్ర్యమును గోరుటలేదు. ఇప్పుడు ఇచ్చిన మన్న స్వాతంత్ర్యముగూడ కొంతకాలము పట్టును. పారంభ మగుటకు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మున్నను లేకున్నను ప్రస్తుత మందు అస్థిమగనున్న సంగతులే స్థిరపడునని అనుచున్నారు.

ఈలోపుగ అబ్దుల్ కరీంగారు ఏదో ఒకటి నిశ్చయించుకొనవలెను. ఏదో న్యాయమును పరిష్కారమును ఏర్పాటు చేసికొనవలె ననుచున్నారు.

ఇటలీ - ఆఫ్రికా

పివర్షో తగవు పరిష్కారమగుట

స్నేహము సాగునను ఆశ

రోము, ఆగస్టు 18:—ఇటలీరాయబారిహత్య తువకు, ఇంతకాలము పట్టినను, అనుకూలముగ పరిష్కార మైనది. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు కాబూలులోనున్న ఇటలీరాయబారికి తమహుజెప్పిరి. కాబూలు పోలీసు అధికారిని పనిలోనుండి తొలగించిరి 6000 పౌనులపరిహారమనిచ్చిరి అప్పుడు ప్రభుత్వము వారు. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు సక్యభావమును జూపుటచేతను ఇటలీ ప్రభుత్వమువారు భిల్లాకపు పట్టుపట్టుటచేతను అనుకూలముగ పరిష్కారమైన దీనమస్య.

సుస్సోనీగారు అమీరుగారికి తనతృప్తిని దెలుపుచు స్నేహపట్టె ఉభయ ప్రభుత్వములకు సానుమంతుగాక యని తంతి మాలముగ జోయజేసిరి.

మేరీ పిక్చర్

ఎత్తుకపోవ కుట్రబన్ని నవారు శిక్షితు లగుట
లండన్, ఆగస్టు 15:—మేరీ పిక్చర్లును ఏత్తుకపోవుటకు కుట్రబన్నిన ముద్దయలను శిక్షించి 10 సంవత్సరములు శిక్షను విధించిరి. మాడవ ముద్దయిని వదలిపెట్టిరి. తమరిని శిక్షించుటకు కారణము జార్జి కే. హోము అను గూఢచారి ప్రతిష్ఠను ఇనుమడింప జేయుటకు ఇట్లుజేసిరని ముద్దయలనిరి. హోరీ రాన్మండుగారు తమశిక్షకు కారణ మనిరి.

సినిమా ప్రదర్శనము

మాటలుగూడ వినిపించుట

జర్మను ఇంజనీరులు కనిపెట్టుట

లండన్, ఆగస్టు 17:—సినిమాప్రదర్శనములో భావ ప్రకటనములే గాక మాటలుగూడ వినిపించుటకుల (అభినయము మాటలు ఒకేపర్యాయము) క్రొత్తయంత్రమునుగని పైట్టి రని జర్మనుప్రతికలు దెలుపుచున్నవి. ఇదివరలో భావప్రకటనము నకు దోడు పాటలు మాటలు వినిపించుటకు పైనుండి గ్రామ ఫోను నుపయోగించెడివారల ఇప్పుడు అవి లేకుండ భావ ప్రకటనమపాటమాట ఒకేసారి వినిపించుటకు గనిపెట్టిరట.

పెయిసూలురాజు

రాజకీయ సందర్భములో రాలేదు

లండన్, ఆగస్టు 18:—ఇరాకుకు ఇదివరలో గ్రేటు బ్రిటను చేయుచున్న సైనికసహాయమును సాగించుచుండవలెనని 'పెయిసూలు' రాజు గోరినటుల ప్రెంచి ప్రతికలు ప్రకటించ, అదంతమాత్రము నిజముగాదనియు, ఆయుద్ధేశ్యమే గాదనియు రాజకీయములను ఎవరితో చర్చించుటకు తలపెట్టనేలేదనియు ఆరోగ్యమునిమిత్తము వచ్చితి ననియు రాజకీయములతో ఎట్టి సంబంధమును లేదని రూటరుతో పెయిసూలురాజు దెలియజేసెను. ప్రకృతునుండి లేవకనే తనముం దేమి చేయునది లండను లో వైద్యులసలహా ననుసరించి యుండవలసిరి.

ఫ్రెంచి సోషలిస్టులు

ప్రభుత్వముతో పాల్గొనరు

ప్రార్థిక ఆగస్టు 18:—ప్రభుత్వముతో పాల్గొనజాలమని సోషలిస్టులు బహుళ సంఖ్యాకులుగ తీర్మానించిరి. కెనా దెలుగారు పాల్గొనవలె నన్న సల్పసంఖ్యాకులలోని వారు.

యూదులకు ప్రతికూలముగ

దొమ్మి జరుగుట

వియన్నా ఆగస్టు 18:—యూదులకు ప్రతికూలముగ వియన్నాలో దొమ్మి సన్నివండులకును, పోలీసుతో కలియబడినందులకు 105 గురు అరెస్టు జేయబడినది తెలుపుచున్నారు. 18 గురు దొమ్మి గాండ్లమును, 5 గురు పోలీసువారికిని గాయములు తగిలెను.

క్రొత్త అల్లరి

వియన్నా ఆగస్టు 19:—జియన్స్టు కాన్క్రెస్ సభ ప్రారంభమైనపుడు 40 మందికి గాయములు తగిలినను పోలీసు వారు ద్విగణితముగ కట్టబట్టుటలను జేసినను మరల అల్లరులు గలుగుటచే 70 మంది అరెస్టు చేయబడిరి. వీరివగ్గర చేపిస్తోళ్లు కత్తి కతారులు మున్నగు ఆయుధములున్నవి.

మసోలునమస్య

తుర్క్ కీయరాదనుట

లండన్, ఆగస్టు 17:—పూర్వము ఆగ్రికమంత్రిగ నున్న స్వానును ఎంపెండీగారు బగ్దాదు మైన్సుప్రతికా విలేఖరితో మాట్లాడుచు మసోలును తర్కీకిచ్చిన ఇరాకురాజ్యము నిలుచుట కష్టమనియు ఇతర జిల్లాలనుండి వచ్చు ఆదాయము చాలదనియు బగ్దాదు శత్రుస్థానమునకు దగ్గర నుండవలసి వచ్చుననియు మసోలు పూర్తిగ అగోచ్యమనియు, పెనుటరు, డిప్యూటీ లండనును ఇరాకులోనే మసోలు ఉండవలె ననుచున్నారనియు మసోలును తర్కీకిచ్చివేసిన బ్రిటిషువారుగూడ ఖాళీ జేయవలసి వచ్చుననియు అపుడు ఇరాకు పెరిషియా ప్రభుత్వము దాక్షిణ్యమునకు లోనుననియు దెలియజేసిరి.

ఇంగ్లీషు చానలు నీదుట

అమెరికను స్త్రీ మానుకొనుట

ఇంగ్లండునుండి 7 మైళ్లు దాటినవెనుక వాలావరణము అననుకూలముగ నుండుచే మానుకొనెను. మొదట 'జెర్' ట్రూట్ ఎవర్సీ అనునామె వేగముతోనే బయలుదేరెను. ఈమె వయసు 17 సంవత్సరములు.

అమెరికాలో విదేశీయుల 'మనాపలీ'

క్రొత్త శాసనములు

వాషింగ్టన్ ఆగస్టు 18:—రబ్బరు, కాఫీ పొటాష్, వైట్రిట మున్నగు వజ్రములందు విదేశీయులే 'మనాపలీ' ననుభవించకుండ కాసనములు చేయవలెనని హువరుగారు హెచ్చరించుచున్నారు.

బ్రిటిషు గోదామసప్లయ

రాయలు కమిషను నివేదికము

లండన్ ఆగస్టు 18:—బ్రిటిషు గోదామ సప్లయలో నికరము 788000000 పౌనులవచ్చును గల్గె నని రాయలు కమిషనువారు దెలిపిరి.

పోలాని గ్రీ గారి మంచిముత్యము

తనవని ప్రకటించనందులకు జరిమానా

లండన్, ఆగస్టు 18:—అమెరికానుండి యూరప్రువకు తిరిగిరాగనే తనముత్యములని ప్రకటించి నందులకు గొప్ప అడరాధమును విధించిరి. న్యూయార్కు ఓవ సుంకముల ఆధికారులు వీటిని జప్తు జేసిరి. ఆసలుగల విలువ 12000 పౌనులు. 2000 పౌనులను జరిమానా నీయనలవీచెప్పెను.

నిద్రోగముచే మరణించుట

లండన్, ఆగస్టు 15:—రెండుకలలనుండి నిద్రోగముచే బాధపడుచున్న జె. పి. మార్గను అనునామె చనిపోయెనని న్యూయార్కునుండి దెలుపుచున్నారు. ఈమె అమెరికను బ్యాంకు అధికారులలో ఒక ప్రముఖునిభార్య.

ఇటలీవైమానికుడు మినిదోజేరెను

భారతదేశ క్రైస్తవదేవళము

లన్నియు 1926 లో జాతీయ దేవళసభవారి అధికారమునకు లోబడవలసివచ్చునని అనుచున్నారు. కలకత్తా బొంబాయి మతాధికారులు ఇండియా కార్యాలయమున జరుగు చర్చనంతను కనిపెట్టుచున్నారు.

ప్యాంగు హో కలరా

క్రొత్తగ వ్యాపించినది. 50 మందికి కలరా వచ్చుచున్నదనియు ముగ్గురు 5 రోజులనుండి ప్రతిదినము చనిపోవుచున్నారనియు దెలియుచున్నయది. ఇంతవరకు విదేశీయులకు కొద్దిమందికే కలరా తగిలెను.

హాక్టరు హెన్రీ బెర్నస్

సుప్రసిద్ధ ఫ్రెంచి తత్వజ్ఞుడైన హాక్టరు హెన్రీ బెర్నస్ గారు వ్యాధిగ్రస్తులైరి. ఏ పనిచేయుటకును పిలులేకున్నది.

యార్కు ప్రభువు

లండన్, ఆగస్టు 18:—జనవరిలో యార్కు ప్రభువు ఆన్సేరియా కేగి కనబరాలో పెడరలు పార్లమెంటును సెలకొల్పెదరట.

కమ్యూనిస్టు ప్రచారము

లండన్, ఆగస్టు 18:—కమ్యూనిస్టుల తేఖును జూచి కార్మికనాయకులు ఆశ్చర్యము నొంది తొందరబడలేదు. అట్టి ప్రచారమును ఒప్పుకొనుటకు సైనికనాకాశమున అనివేకులు లేరనిరి. అట్టివానిని గలుగజేయరని పెడతక్షనులేడయూనియను సెక్రటరీజనరలు దెలుపుచున్నారు.

భారతదేశ రైతులసమస్య

జనసామాన్యమును స్వలాభమున

కుపయోగించుకొనుట

లండన్, ఆగస్టు 16:—ఇండియాలో వ్యవసాయదారులనుగూర్చి ఎవరును క్రోధదీసికొనుటలేదని డెలుఫ్రుమ ట్రైమున్ పత్రికలో బెంగాలురైతుల కేంద్రసంఘాధ్యక్షుడు ఈ ప్రసారీ గారు ఇట్లు వ్రాసిరి:-

భారతదేశము వ్యవసాయదేశము బహుళసంఖ్యాకులు వ్యవసాయదారులగు నే యుందురు. కాని పట్టణవాసులు తమ దేశముయొక్క ఆర్థికాభివృద్ధిని విద్యాధికులు వెనకుదెట్టునటుల జేసిరి. ఆక్రద్ధపించిరి. బాత్తుగ వదలివెట్టిరి. ప్రభుత్వము వారుగూడ వీరిననుసరించి జనసామాన్యమునుగూర్చి ఉచేతు జేయుచున్నారు. 1798 బెంగాలు పెటిల్వంటు ఆక్ట్ ప్రకారము రైతులు భూములను దెట్టుకొనిరి. దీనివలన రైతులకు న్యాయము గలుగలేదు. జమీందారుల అధికారము తొలగలేదు తరువాత కొన్ని ప్రయత్నములనుజేసి రైతులకష్టమును కొంత నివారించినను, రైతులకు పీరిసంపద, ఆర్థికపరిస్థితులు నిలకడగ ఏర్పడుట గలుగలేదు. దీనికి కారణము రాచకీయవేత్తలను జమీందారులును ప్రభుత్వమువారు రైతులహక్కులను గుర్తించు ఏర్పాటులకు నిరోధము జూపుటయే.

రైతులకు ప్రభుత్వమువారిచ్చిన సదుపాయములను, సౌకర్యములను, స్వలాభపరులును, పట్టును లందున్న విద్యాధికులును నిర్దాక్షిణ్యముగ నిర్లక్ష్యముతో జూచుచున్నారు. రైతుల పట్ల సానుభూతిని జూపుటలేదు.

ముఖ్యముగ జేయవలసినది రైతుల హక్కులకు భంగము లేకుండ కాళ్ళతముగ నుండునటుల జేయుట. శిస్తులను (రెంట్) మాటిమాటికి మార్చకుండజేయు టవసరము. తాను జేయు యభివృద్ధిని తా ననుభవించగల నను నమృతము గల్గినగాని రైతులు భూమిని బాగుచేయురు. తమ నియోజకాధికారమును దెలిసికొనుటకును దేశములో తమ ప్రతిపత్తిని దెలుసుకొనుటకును ప్రబోధము అవసరము. వారికి విద్యను గలపవలెను.

వ్యవసాయదారుల హక్కులను నిర్ణయించుటకు రోయలు కమిషను నేర్పాటు జేయవలెను. నూటికి 10 మంది విద్యాధికులే రోయలుకమిషను గావలెనని గోర నియమించినపుడు, నూటికి 90 మంది గోరునపు రోయలుకమిషను నేర్పాటు జేయవలదా?

ప్రిన్సిస్ మోటారువనులు

బ్యాంకుకు చప్పుకములేదు

సహాయముచేయ నిరాకరించుట

లెక్కిన్, ఆగస్టు 18:—యువకుడగు ఎడ్వర్డు ప్రిన్సిస్ యందు ఎంతమాత్రము విశ్వాసము లేకపోవుటచే బ్యాంకులు ఆప్య ఇవ్వ నిరాకరించిరి. ఆగామోటారువనులపై ఎడ్వర్డుగారి పలుకుబడియన్నంతవరకు బ్యాంకులు సహాయము చేయజాలవుచున్నవి. ఆప్య ఆప్రి పంచివెట్టెదరు. 1/8 ఎంతులో పాయికారిగనే ఆప్యను దీర్చివేయుచున్నారు.

లెక్కిన్, ఆగస్టు 16:—ఆగామోటారువనివాండ్రకు వేతి నముల సేయలేక తనభాగములో సగమువంతును పనివాండ్ర కిచ్చుటచే సంచలనము గల్గెను. జర్మను చరిత్రమున ఇంతటి కార్యమొనర్చుదును ఎవరును చేసివరగరు.

బ్యాంకర్లు వ్యక్తిగతముచే ఎడ్వర్డుగారికి సహాయము చేయ నిరాకరించుటచే వేతికొలిది కుటుంబములు తోభించుచు న్నువి. ప్యాక్టరీ దీవాల దీయుటకు సిద్ధముగ నున్నది. అందుచే ఈపంథను ఎడ్వర్డు ద్రోక్కరింపవచ్చెను. ఇకమీదట చాటాల మీద అధికారము చాలవరకు అంతరించుటచే బ్యాంకులు సహాయము చేయవచ్చునని తలంచు చున్నారు.

ప్రజల సానుభూతిని చూడగొనుట కిట్లు జేయుచున్నారనిరి. బ్యాంకువారిదే సమయమని మోటారు వనులను స్వాధీనము జేసికొన దలంచుచున్నారని ఆతేపించుటకు ఇది కారణమున ననుచున్నారు. పనివాండ్రు అందరును ఎడ్వర్డుగారి మాట ప్రకారమే నడుచుకొనుచున్నారు. ప్యాక్టరీపనివాండ్రుల భంగమువారి ఈత్వాగమును ఆంగీకరించలేదు.

ఎమి జరుగనున్నదోయని కనిబట్టుకొని యున్నారు.

ఆర్జెంటైనులో యువరాజు

ఆంగ్లోఆర్జెంటైను సామ్యత

బ్యూనస్ యైర్స్, ఆగస్టు 18:—యువరాజుకు విదేశీసగు చు అన్యతులగు అలెవీరుగారు యువరాజుగారి ఆగమనముచే ఆంగ్లోఆర్జెంటైనుసామ్యత బలపడెననిరి.

దక్షిణఆఫ్రికా, ఆర్జెంటయను దేశములురెండును. క్రొత్తవి సమస్యలు జేరు. కాని రెండుదేశములును నమృతముతో నూన వాభ్యుదయమునకు నాగరమునకు పాటుబడుచున్నవి. ఆంగ్లో ఆర్జెంటయనున్నేహము, వర్తకపరిస్థితులు చిరస్థాయిగ ఏర్పడు గాకయని యువరాజు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను.

ఆలవియరుగారు బార్టిసార్వభౌమునకు దీవనలను తంతియూలమున బంపిరి.

క్యాంటను ప్రభుత్వమువారి నిషేధము

బ్రిటిషు నౌకల ఆంక్ష

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

హంకాంగు ఆగస్టు 19:—చైన అడ్మిరలు సింగ్గుర క్యాంటను కేసుచున్నాడు. క్యాంటను ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వ నౌకలపై విధించిన ఆంక్షయే ఈపయనమునకు కారణమనుచున్నారు. ఇదియే నిశ్చయమనుచున్నారు. చీనాప్రభుత్వమువారిలో సంగతులను డెలుపవలెనని ప్రత్యేకముగ ఉత్తరువు సేయలేదు. కాని చీనాప్రేమను సర్వసైన్యాధిపతి యగుటచేత తత్తరము బ్రిటిషు నౌకలను గాపాడుటకు వలయుచర్యలను దీసికొనెదరు. ప్రభుత్వముతో మొదట ఆలోచింపకయే తనకు తగిన దని తోచినప్రకారము తనచర్య దీసికొనెదరటం.

కపర్లలా మహారాజుగారు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఆగస్టు 19:—కపర్లలా మహారాజుగారు మాంటివిడో జేరిరి. ఇండియాలో గలిసికొన్న యువరాజుతో మరల స్నేహమును ఉద్ధరింపవలచుకొనిరి.

రైటు ఆనరబిల్ వి. యస్.

శ్రీనివాస శాస్త్రి

అహమ్మదు నగర పాలక సంఘమువారి సన్మానము

పూనా, ఆగస్టు 19:—రైటు ఆనరబిల్ వి. యస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారికి అహమ్మదు నగర పాలక సంఘమువారు సన్మానపత్ర మొసంగిరి. పురపాలక విషయములలో రాజకీయములను కలుపుట తమ పద్ధతికాదని శాస్త్రిగారు-తమ జవాబులో తెలియజేసిరి.

అన్నిపక్షముల వారును రాజకీయముగా కలియుటను గూర్చి యొకబహిరంగసభలో నుపన్యసించుచు; శాసనోల్లంఘనమునకు దేశమును తయారు చేయుదుమని స్వరాజ్యవాదులు పలుకుటయే దీని కంటింపని శాస్త్రిగారు చెప్పిరి. నాలు చందా పోవలెననియు దానినిగూర్చి విశేషము విచారింప నక్కరలేదనియు తెలిపిరి. రాజ్యాంగ నిర్మాణము విషయమున బర్నెస్ హెడ్డు ప్రభువు సవాలు విషయమై అందు కొరకై యెట్టి ప్రయత్నములు జరిగినను తాను సహకారము జూపుదునని వాగ్దానము చేసెను. అప్పుడే దీనింటుగారి స్వపరిపాలనావట్ట మందుకొరకై ప్రయత్నములు సల్పుచున్నదని చెప్పెను.

మరియొక సభలో మాట్లాడుచు శాస్త్రిగారు బాతిమత నిరోధ భావములు హిందూదేశమున కూడదనియు సాంఘిక ప్రాతినిధ్య విషయమును ఇండియన్ స్టామాటు బుక్కునుండి తొలగి వదలెననియు చెప్పిరి.

స్థానిక మితవాద సంఘమువారు శాస్త్రిగారి గౌరవాధము సన్మానసభ గావించిరి. వారిలో పురపాలక సంఘములో ప్రధానోద్యోగి శివగోంగరు, రావు బహదూర్ చిత్రేత్, హిగ్గి, కబేరు, ఇబ్రహీం గార్లండిరి. శాస్త్రిగారు అహమ్మదునగరను విద్యాసంఘ ఉన్నత సౌకాలను, ఆయుర్వేద కళాశాలను, నేపా సభనమును, అనాథ కరణాలయమును దర్శించిరి. (అ. ప్రె.)

వర్షపాతము, పంటలు

సిమ్లా, ఆగస్టు 19:—బార్టి నెలఖరుకు పంటయొక్క సిథినిగూర్చి ప్రభుత్వమువారి నివేదికమువలన, బొంబాయిరాజధానిలోని దక్షిణకర్నాటకుమలలో తూర్పుతాలూకాలలోను మదరాసు రాజధానిలో ఉత్తరమధ్య జిల్లాలలోను తప్ప తూర్పు ఉత్తరబంగాళము, అస్సాము, సంయుక్తరాష్ట్రములు మధ్యరాష్ట్రములు, పశ్చిమోత్తరసరిహద్దు ప్రాంతములలో పంజాబు కొండప్రదేశములు, బర్మా, మధ్య ఇండియా, రాజపుతానాలలో వర్షము చాలినంతకురీసివట్లు తెలియుచున్నది.

ఒరిస్సాలో వర్షపాత మవరిమితముగా నుండుటచేత ఎరవలు వచ్చి కొంత నష్టము కలుగజేసినవి. అస్సాములోగూడ వర్షము లెక్కువగానుండుటచే లేతగానున్న ఎరిజనుము పంటలకు నష్టముతగిలినది. ఆవిధముగానే తూర్పు ఉత్తరబంగాళము, తూర్పుపంజాబు, దక్షిణబర్మాలో నాగ్పయ భాగము మధ్యఇండియాలో టుండేలుఖండు దగ్గఖండులలోను పంటలకు నష్టముకలిగినది. మద్రాసు, దక్కన్, సింధు, పశ్చిమ బంగాళము, సంయుక్తరాష్ట్రములలో పశ్చిమోత్తరజిల్లాలు, మధ్యరాష్ట్రములు, పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రము, బెలూచిస్తానము, రాజపుతానా, పశ్చిమహిందాదేశ సంస్థానములలో వర్షమింకను ఎక్కువగా కావలసియున్నది.

పెరిగినపంటలు సాధారణముగా అన్నిచోట్లను బాగుగ నేయున్నవి. జనుము తూర్పు ఉత్తరబంగాళములలో బాగుగనే యున్నదిగాని అస్సాములో సరిగలేదు. బంగాళములో జనుము పంట, నూటికి 6 చొప్పున ఎక్కువైనది. డెరుకుపంట సంయుక్తరాష్ట్రములలో మిక్కిలి బాగున్నది. ఉత్తరబెలూచిస్తానములో తప్ప ఆర్థికపరిస్థితులు సాధారణముగా బాగుగ నేయున్నవి. సీరును మేతయు సాధారణముగా దొరుకుచునేయున్నది. పశువులశిథి సంత్సృష్టికరముగానే యున్నది. కాని ఉత్తరబర్మాలో రెండుజిల్లాలలోను నాలుగు రాజపుతానా సంస్థానములలోను ఒకవిధమైన పశువులజబ్బున్నది. బంగాళమునందు జనపనారధర పెరిగినది. అస్సాములో విద్యుత్తుధర కొంతవరకు పెరిగియుండెను. ఎనియప్పుడు తగినది. పంజాబులో గోధుములధర క్రిందటిసంవత్సరముకంటె హెచ్చుగానున్నది. పశ్చిమోత్తరసరిహద్దు రాష్ట్రములో క్రిందటి సంవత్సరము కంటె ధరలన్నియు హెచ్చుగానేయున్నవి. తక్కిన చోట్ల ధరలు సారణముగా నిలబడియున్నవి. లేక తక్కు నూచనలు కనబడుచున్నవి. మొత్తముమీద సాధారణముగా ఆర్థిక పరిస్థితు లనుకూలముగానే యున్నవి.

నేటితో ముగిసినవారములో పశ్చిమోత్తరహిందూదేశములోను సంయుక్త రాష్ట్రములలోను వర్షము నిలిచిపోయి యితరచోట్ల కురియుచున్నది. సాధారణముగా వర్ష మన్నిచోట్లను ఎక్కువగానేయున్నది. అందు ముఖ్యముగా మధ్యరాష్ట్రములలో మామూలుకంటె వర్షము రెండింతలు కురిసినది.

వర్షపాతము

సిమ్లా, ఆగస్టు 19:—బర్మా, ఈశాన్య ఉత్తరయిండియా లందు వర్ష పవనము బలమగుచున్నది. ఇతరప్రాంతములందది మందగించుచున్నది. దక్షిణబర్మా, ఫోటానాగపురం, తూర్పు మధ్య పరగణాలు, కొంకణము, మళయాళములందు సర్వసామాన్యముగ వర్షము గరిసెను. ఉత్తరబర్మా, అస్సాము, బెంగాలు, ఉత్తరకాశ్మీరు, బీహారు, తూర్పు సంయుక్తరాష్ట్రములు, పశ్చిమ మధ్యరాష్ట్రములు, కొడగు, ఆన్డేయ మదరాసులందచ్చుటవట్ల వర్షించెను. ఉత్తరబర్మా, సరిహద్దు రాష్ట్రములు, ఘాతరములందు స్వల్పముగ వాన గురిసెను.

టావావిరి, మోక్యేసురి, క్యాపురీ, డార్జిలింగు, కాక్సుబజారు 2, చిట్టగాంగు, దినాజపురం 3, నాగారి 1, హుక్టిలా 1½, రంచి, హవారిబాగురి, నయదుంకా, రావల్ పిండి 1, రాయపురం, జగదల్పురం, నేలములందు 1½ ఆంగుళముల వాన గురిసెను.

నూచన:—బెంగాలు బీహారు డెల్టాలందు వర్ష మధికముగ నుండును.

(అ. ప్రె.)

మాననపర్వ వ్యాజ్యము

లాహోరు, ఆగస్టు 19:—లాహోరులో దేశీయభాషా దినపత్రికయగు "మిలాపు" సంపాదకునిపై 16 వేల రూపాయలకు కట్టెను ఎడ్వర్డు మాననపర్వభావాను తెచ్చెనని పిహురు వార్తయొకటి తెలుపుచున్నది. అక్టోబరు రెండవవారములో ఈ నీధిచారణకు వచ్చును. (అ. ప్రె.)

మరణమవార్తలు

డా॥ ముత్తుగారు మధ్యరాష్ట్రములలో సంచారము జేసి వచ్చిరి. భార్య సంకానమనందు క్షయరోగవిక్లితస్థానము కట్టిం చుటకు యేర్పరచినవచ్చిరి.

రాకపోకలు:—కెప్టె. జె. బాలకృష్ణ వైద్యుగారు నేడువచ్చిరి. సర్వ డెరెక్టరు గోంపర్నాధుగారు నిన్నరాత్రి రేణి గుంట బోయిరి.

ఎన్నిక సభలు:—జిల్లాకాంగ్రెసు కిలాఫతు సంఘ ముల యాజమాన్యముక్రింద వీరుబావులపేటలో రేపు 6-30 గం. లకు గర్బరంగయ్యనాయుడుగారి అధ్యక్షిత్వమున బలపరచుటకై బహిరంగ సభ జరుగును.

భారతీయ యువజనసంఘము ఉపన్యాసములు:— ఆర్థరు డేవిసుగారు (లాకాలోజ్ ప్రెస్విటాలియన్ గోప్రహాసులలో రేపు సాయంకాలము 5-30 గం. "జాతి వైషమ్యములు" గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. గొల్లనాగ్రి ఎం. వెంకటసుబ్బారావుగారు అధ్యక్షతవహించెదరు.

చెన్నపురి అన్నదానసమాజము:—ఈసమాజ మువారి యాజమాన్యమున వచ్చేవారము 70 కేదలకు అన్నదా నము జరుగను. వార ఆల్బార్డుచెట్టిగారు ప్రజాపునర్వతులు 200 మందికి వస్త్రదానముకూడ జేయుదురు.

తణికాచలం చెట్టిగారు—రాయపురం డివి జనుకు నిలచుట:—తణికాచలం చెట్టిగారు ఎస్సినేడుడివి జనుకు పోటీ దగిన లాభముండ దని దలంపుచున్నారనియు, పి. టి. మమర స్వామి చెట్టిగారు రాయపురం డివిజను సభ్యుల్యమున విడిచిపెట్టి తణికాచలం చెట్టిగారికి స్థాన మొసంగెద గనియు విశదముగ తెలియుచున్నది. (డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసు.)

హార్బరులో ఇనుము దొంగతనము:—హార్బరులో ఇనుము గిడ్డంగియందు రిటన్నుల ఇనుమును ముగ్గురు బండ్లవారు మాసిలామణిచెట్టి, అతని గుమాస్తా ప్రేమలవలన దొంగిలించిరి కను జేయబడెను. మాసిలాచెట్టిగారికి 5 నెలలు బండ్లవారికి నాలుగ్గు నెలలు కఠినశిక్ష విధించబడెను. గు మాస్తా గోపాలచి పారిపోయెను. వానిపై వారంటు బంపిరి.

గుడివాడ దొంగనోట్ల కేసు

ముద్దాయి విడిచిపెట్టుట

నాల్గి దేవదాసు, కలకత్తా గార్లు సిన్నను గుడివాడ దొంగ నోట్లకేసుపై తీర్పుజెప్పిరి అంబుదారులకు పగడాల వెంకట రత్నం, నరదరాజులు, విశ్వం కోటయ్య అను ముగ్గురు, వారి మువ్వరుగలసి, నూరురూపాయల తప్పకదనోట్లకు స్వయంబుగా నమ్మవేసి వాడుచున్నారను నేరముపై కృష్ణాజిల్లా సెషన్సుజడ్జి గారు రి సుండి 5 ఏండ్లవరకు కఠినశిక్షను ప్రతివారికి విధించెను. మొదటి యిద్దరిస్పాధీనమునందుండిన కావో, ఎడ్వర్డు ప్రెస్సులో అచ్చువేసిన నోట్లనుండి కాగితముదొరకెను. చేరువనే బ్లాకులు దొరకెను. కేసులోని మరికొందరు ముద్దాయిలనంద ప్రెసు పొదరులు దొరికినవి. వారిపై విశదముగ సాక్ష్యముగూడగలదు. వీనుగల కోటయ్య జూదమాడుడు యిట్టితప్పనోట్లను 7 ఇతరులకిచ్చెనట.

స్వామయూర్తరు తగిన సాక్ష్యములేననిజెప్పి ఆపీలు దారులు ముగ్గురిని విడిచిపెట్టిరి. దిగువకోర్టులో యితర ముద్దాయిలపేసిన శిక్ష భాయపరచబడెను.

ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయము

ఆంధ్ర దేశమునకు ప్రత్యేకముగ నొక విశ్వవిద్యాలయము త్వరలో నేర్పడగలదు. అందుకై మదరాసు శాసనసభయందు ఒక బిల్లు ప్రవేశబెట్టబడినది. ఇప్పటికి తెలుగు జిల్లాలలో హాస ర్నువిద్యలజెప్పనట్టివిగాని, పరిశోధన కార్యములు జరుపునట్టివి గానికళాశాలలు లేవు. ఈమాతనవిశ్వవిద్యాలయమునలన యిట్టి కళాశాలలేగాక శాస్త్రీయ, పరిశ్రామిక, వృత్తివిద్యలుగూడ జెప్పు అవకాశముగూడ ఏర్పడును. దేశభాషలోనే బోధించె దరు. బిల్లు శాసనసభలో సుఖపుగా ఆమోదింపబడునని దలం చెదము. (అమృత బజారు పత్రిక)

దొరికినప్పిలను స్వమతస్థుల కొప్పగించుట

1924 డిశంబరులో ఎగ్జ్యూరులోని యానుపత్రియందు ఒక మహమ్మదీయ విశ్వుకురాలు 9 ఏండ్ల బాలికను విడిచిపెట్టి చనిపొయెను. ఆబాలికను ఎవరి కొప్పగించెనెనెనె ట్టికేసును సిదు ఇమాముగారిని ప్రశ్నించినను ఎవ్వరు బాధ్యతను పూనుకొ నలేదు. ఆబాలికను పోషించిపెంచుటకు ఎవరంగీకరించిన, ఆ వ్యక్తికిగాని, సంస్థకుగాని ఒప్పగించవలెనని పోలీసు కమిషనరు గారు చెప్పిరి. అందుచే వెనేలోని జనానామిమను వారకోర గాకొప్పగించిరి. అంజుమాని హిమాయతు అద్యక్షుడు, బాలికను స్వమతస్థులవారి కొప్పగించవలెనని ఆక్షేపించియుండిరి. అంతట ప్రభుత్వమువారు విచారిం చి జూడ గ క మి మ న రు గా రి ట్టు ఉ త్త రు వు జే సి యు ం డ లేదని తెలిపెను. ఈలోపుగా ఆబాలిక తండ్రితేనెకొని ఆమె ను గొంపోయెను. ఇకముం డిట్టిసారబాటులు రాకుండ ప్రభు త్వమువారు వివిధ వైద్యకాలంకిట్లు ఉత్తరువు జేయుచురు న్నా:—ఆవైద్యకాలాధికారులు తమకు లభ్యముగ అనాధ బిడ్డలను పోలీసు కమిషనరుగారి జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారి ఆమోదింపు వారికే ఒప్పగించవలెను. తిరిగి తల్లితండ్రులుగాని, బంధువులుగాని కొరినపుడు యిచ్చివేయవలెను. బిడ్డ యెచ్చటనున్నది, ఎట్లుపె రుచున్నది. జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు లేక కమిషనరుగారు అప్పు డప్పుడు కనుగొనుచుండవలెను.

గొల్ల శ్రీ రామదాసు పంతులుగారు (స్వకీయవిలేజిరి)

కాకినాడ, ఆగస్టు 19:—నేటి యుదయము 7½ గం॥ ప్యాసెంజరు రైలుబండిలో కాన్సిలు ఆఫ్ స్టేటు సభ్యుడగు గౌరవ నీయులగు శ్రీయుత వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు రాజమండ్రినుండి దయచేసిరి. వీరితోగూడ శ్రీ॥ యర్రమిల్లి మంగయ్యగారుకూడ వచ్చిరి. అప్పుడు మూన్సిపల్ ఎన్నికల సందర్భమున మార్చెటవద్ద జరుగనున్న సభకు రామదాసు పం తులుగారు దయచేసి కాంగ్రెస్ మూన్సిపల్ పార్టీని ముఖ్య ముగా బలపరచవలసినదని ఉపన్యసించిరి. తర్వాత తాము రాజోపు కాన్సిల్ ఆఫ్ స్టేటు ఎన్నికలకు స్వరాజ్యపార్టీ అభ్యర్థి యగుటచేత పట్టామనందరి సరుకు వోటర్లను స్నేహితులను దర్శించిరి. వీరితోగూడ శ్రీ॥ యర్రమిల్లి మంగయ్యగారును పాటపూడి సత్యనారాయణగారును ఉండిరి. సాయంకాలము 4 గంటలకు బయల్దేరి విశాఖపట్టామనకు పయనమైరి. అచ్చట రేపటివరకు ఆగి అక్కడనుండి కాన్సిలు ఆఫ్ స్టేటు మీటింగుకు సిద్ధుకు తిన్నగా వెళ్ళుచురు. ఇన్నటి ప్రముఖులు రామదాసు పంతులుగారియం డెక్కువ అభిమానమును చూపుచు రాజకీయ విషయములను తెలిసికొనిరి. కొండలు పీరు కాన్సిలు ఆఫ్ స్టేటులో చేసిన ప్రయత్నములకు అభినందించిరి. ప్రజలయొక్క గౌరవమునకు విశేషముగ పాత్రులైరి.

సుహృద్వాదిగారి రాజీనామా

మహాత్ముండు సుహృదుని బయల్పాటు

సుహృద్వాదిగారి తప్ప కలకత్తా ఆగస్టు 20:—డా॥అబ్దుల్ సుహృద్వాదిగారిని స్వరాజ్యపక్షము రెరపున శాసనసభాభ్యుత్తర కభ్యర్థిగా సంగీక రింపబడిన పిమ్మట మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సుహృద్వాది గారు గవర్నరు కిట్టను ప్రభువును, ప్రభుత్వ సమ్యతులను సం పాదించు మద్దేళ్ళముతో ప్రభుత్వమందిరమునకు బోయి జూచెను. అట్టి చర్య వహాత్మునకు వెగటుగా వచ్చి నాటిరాత్రి దానిని వహాత్ముండు సంఘసభలో నిరసించెను. నిజముగా డా॥ సుహృద్వాదిగారిట్లు గవర్నరు డగ్గ అకు బోయినచో చాల తప్పిదమని యు, రెండవ దేవున, దేశము నమ్ముడు జూపినట్లయిన దనియు మహాత్ముండు నుడివెను. వీలన, ప్రభుత్వము తప్ప యిచ్చవచ్చినట్లు నిరంకుశముగ పాలింపుచున్నారేగాని, స్వరాజ్యపక్షమును తమ పద్ధతుల ననుసరించుటలు జేయుటలేదు. అట్టి సమయమున డా॥ సుహృద్వాదిగారు గవర్నరును సంబర్ధింపవలెననిలేదు. వహాత్ముండు నుడివిన యీపలుకులకే డా॥ సుహృద్వాదిగారు కించ వహించి రాజీనామా నిచ్చిరి. అ. (పె.)

దేశీయసభాకార్యసంఘసభ

.పాట్నాలో సెపెంబరు 22 వ తేదిని గూడును అలహాబాదు, ఆగస్టు 20:—అఖిలభారతపాతీయకార్య సంఘ సభ పాట్నాలో సెపెంబరు 22 న తేది మంగళవారము మధ్యాహ్నము గం 2 ఖను గూడును. అ. (పె.)

గుత్తి పునీటిపుపోలీసు

శాసనసభలో ప్రశ్నలు

ఎ. సె. దంబరం నాడారుగారు ప్ర:—అసెంబ్లీలోని జిల్లాలో తిమ్మారెడ్డి, చిన్నారప్ప రెడ్డిగార్లకున్న తగువు గుత్తికూ, అక్కిన 20 గ్రామముల కుగూడ సంబంధించియున్నదా? రెడ్డిలకే తగవున్నపుడు అధ నపు పన్ను యిరరులుగూడ రోల కట్టచునిరి? ఉ:—గౌ. సభ్యుడు:—1925 జూలై 15 నేటి ప్రకటన జూడవచ్చును. ప్ర:—ఆస్థలములో నెన్ని పోలీసుస్టేషనులు గలవు? ఉ:—1925 మేవరకు ఇరుపక్షములన్న విశ్లేషణంతయు మాడు పోలీసుస్టేషనుల క్రింద నుండెను. కాని ఒక్కగ్రామము నందే పోలీసుస్టేషను యున్నది. ప్ర:—ఒకటి, రెండవ పోలీసుస్టేషనుల నిధి:ముగ నిర్మిం చుటకై యేర్పాటుజేసెం? ఉ:—అవును తెలికిలో నూతనముగా పోలీసుస్టేషను జూనుమాసమున నిర్మింపబడినది. ప్ర:—మద్యగ్రామములలో అగనపుపోలీసు నియమింప బడినది? ఉ:—నేను కేరసు జెప్పజాలను. అగనపు పోలీసు ప్రత్యేకముగ నొకసంఘము నుద్దేశించి నియమించుట లేవనియు, ఆకగనపులో పాల్గొన్నవారందరి కొర కుద్దేశింపబడినదనియు, రామ్మారు రాజాగారిడిగిన ప్రశ్న కు తర్జువుగ చెప్పిరి. సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—జిల్లా మేజిస్ట్రేటులు ఆలోచించి చర్యదీసికొనవచ్చునా? ఉ:—ప్రభుత్వమువారు తిరిగి సవరించెదరు. సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు:—గవులున్న ప్రా చోటను యిట్లు అగనపు పోలీసును నియమింతురా? ఉ:—ఎన్నడులేదు. అగ్యవసరపోలీసు 3 శ ము చాల నపుడు, అధికముగా పోలీసువారిని రప్పించెదరు. దాని వ్యయ మును వారే భరించెదరు. గోదావరి క్రిష్ణ డెల్టాలలో ఉద్యోగులు ఎం. సీతయ్యగారు:—గోదావరి క్రిష్ణ డెల్టాలలో 1923 నెల నుండి పనినుండి తొలగించిన చిన్న ఉద్యోగులను తిరిగి నియమించిరా? నూతన ఫలు డివిజనులను యేర్పరచిరా? ఉ:—క్రిష్ణానాగు, పడమర, మధ్య డివిజనులలోను, గోదావరి పశ్చిమ డివిజనులందు ఎక్కువగా 8 సబు డివిజనులు, 12 సెక్షనులు యేర్పరచుటకు అంగీకరించిరి. డెద్దిరాజుగారు:—ఆఉత్తరపు నవలు జరుపలేదని ప్రభుత్వమువారికి చెబుచున్నా? లామెంబరుగారు:—దానిగూర్చి వివిధాప్రాయము లుండుటచే చాల ఆలశ్యముగ ఉత్తరువొసంగబడెను. వెంటనే అనలుజరుగనట్లు యేర్పాట్లు జేయుదును. రాజకీయ ఖైదీ ఆర్ చిన్నయ్య పిల్లయను మాయవరం రాజకీయఖైదీని కడలూరులో క్వారంటైనునందే యేలయుంచిరి? వారికి ఉత్త రములగాని, బంధువులగాని రోల చేరనీయలేదు? విడుదల యగు సరికి రోల షీటించిపొయెను? అని సభ్యుమార్తిగారి ప్రశ్నకు, సమాచారము తెలియదని జవాబునవెను. దానిపై సి. ఆర్. నారాయణచెట్టిగారిట్లుడిగిరి. ప్ర:—ఈఖైదీ కడలూరుకే న ఫలములేకుండ యేలనిర్బం ధించిరి? రాజకీయ ఖైదీ యగుటచేతనా? ఉ:—విచారింపమామును. మూలమాదిగలకు నూతులు ఎ. రంగనాథం ముదల్యారుగారు ప్ర:—మాదిగమాలజాతివార్లలో నెవరికి ప్రత్యేకముగ నూతులు ప్రేర్పించియుంచినను రెడింగ్తెగవారికి వేరుగా నుయ్యి ప్రేర్పింపరాదని నిశ్చయించుకొనిరా? ఉ:—లేదు. ప్ర:—బ్లూరిజిల్లాలో నిమ్మజాతులకు గ్రామములో నొకనుయ్యిఉన్నదను కారణముచే రెండవ నూయిప్రేర్పింపవల చియు మానివేసిన గ్రామము లెన్ని? ఉ:—నాలుగు. గొల్ల హోముమెంబరుగారు బదులుచెప్పుచు, ఆవిషయ మంతయు విచారించి జాతురనియు, మూలవారు మాదిగ వారి నూతిలో నీరుతీసికొనకుండ ఆటంకపెట్టజాలరనియు చెప్పిరి. సూనూరు, ఆగస్టు:—ఇంగ్లాండు స్థుంక్షి మెక్ గారిజనుగా రు తిరిగి వచ్చిరి. ఆహారము చాలాపూవుటచే గలుగు రొగముల ను గురించి పాచేర్ అనుపత్రియందు సీగు సురక్షోధనలు సల్పు చున్నారు. మూలపింగు, కృష్ణముగార్లు కిరికి సహాయులుగ గల రు. అ. (పె.)

హార్మిడి మహిమ

చనిపోయిన మనుష్యుని శవము నృత్యము చేయుట

అనూరియా హరిదాసు మహంతో అను భక్తుని అద్భుత చర్య

విష్ణుభక్తులను భగవత్పాదసంక్రమణమునకు నగు అహూరియా హరిదాసు మహంతో అను వంగదేశీయుడు యీ ఆగస్టు ౧౭ న మొదటి తేదీని సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు కలకత్తా నగరమున దయనిహుటుకు సమాధిమన ముస్తలలో చనిపోయెను. తన శరీరమును గంగానదిలో పడవేయవలెనని ఆ భక్తిశిఖా మణి అంత్యకాలమున కోరినందున బంధుమిత్రులారని శవమును రంగపురపుట్టునుకు గొనిపోయిరి. వారాశిమును గంగలో పడవేసి హరిదాసు సంక్రమణము గావించుచుండిరి. ఆశవమును గంగలో వేయగానే అది తేలి నిలువబడి అటులనే ప్రవాహవేగమున పడలిపోయి కొంత సేపటి వరకును వారికి కనబడలేదు. వారలులే భజన చేయుచుండిరి. మరికొంత సేపటికి అశవము మరల ప్రవాహముతోపాటు గాక ప్రవాహమున కెదురుగా శవవాహకులను బంధుమిత్రులను భజన చేయుచున్న వంతు నీటిపై నడచి వచ్చుచున్నట్లు వచ్చెను. గంగలో మొదట నెదలు పారాశవమును పడవేసిరి అచటనే పది నిమిషముల సేపు ఆ శవము నిలువబడెను. వారు కరతాళములు వేయుచు హరిదాసుసంక్రమణము చేయుచుండిరి. ఆ శవము లయప్రకారము నృత్యము చేయసాగెను. అటు పిమ్మట తూర్పుముఖముగా అటులే వెలిసిపోయెను. అప్పుడట చాల మంది ప్రముఖులు స్వయముగా చూచిరి అవి కలకత్తాలో హరి ఘోషస్త్రీలు 35-1 వందలకు గృహమునందు వివరించుచున్న శ్రీయుత జి. ఘోషగారు వ్రాసెడి. (అనంత బజారు పత్రిక కలకత్తా ఆగస్టు 19.)

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

స్త్రీలకు పాత పౌరజనాధికారము

కలకత్తా, ఆగస్టు 19:—వంగరాష్ట్ర శాసనసభలో స్త్రీలకు పాత పౌరజనాధికారము నిచ్చు తీర్మానముగీతరింపబడెను. ఈ తీర్మానముపై ప్రభుత్వసభ్యులైన కిచ్చవచ్చినట్లు వారు సమ్మతించిరి.

కలకత్తా, ఆగస్టు 19:—నేటి వంగరాష్ట్ర శాసనసభయందు ప్రభుత్వసభ్యులందరూ మేమియులేక మాడు తీర్మానము లంగీకరింపబడినవి. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయముందు ప్రత్యేకవిషయములందు విశేషజ్ఞానము సంపాదించగోరువారికి విద్యనిపునంధకు ముప్పైరెండులరూపాయలు విరాళముల నొసంగుట ప్రధమ తీర్మానము. ప్రభుత్వసభ్యులందరూ సూచించలేదు. కాని దానిని వివర్ణించుటకు గొంత కాలవిలంబము గోరిరి. తీర్మాన వేక గ్రీవముగ నంగీకరింపబడెను. రెండవ తీర్మానము స్త్రీలకు పాత పౌరజనాధికారము నిచ్చుటను, నియోజకవర్గముందు తేర్చుట కట్టి యభ్యంతరము లేకుండుటలును ప్రతిపాదించబడెను. దీనికి గొందఱు మహమ్మదీయులును, చాండసహిదువులు నభ్యంతరము సూచించిరి. ప్రభుత్వసభ్యులు లేమి యిచ్చానుసారము సమ్మతుల నిచ్చుట కనుజ్ఞ నొసగిరి. తీర్మానము 54 అనుమాదు, 38 వ్యతిరేకము నగుటచే వంగీకరింపబడెను. భారతప్రభుత్వమునకు సిల్కెట్టుజిల్లాను వంగరాష్ట్రముందు గలుపుట కంగీకారమును సూచించుచు దెలుపగోరుచు మూడవ తీర్మానము ప్రతిపాదించబడెను. ప్రభుత్వము అసానురాధ్య ప్రభుత్వసభ్యుల ప్రాయమున వారయఁ గోరిరి. కాని తీర్మానమెట్టి యభ్యంతరము లేకనే యంగీకరింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా పురపాలక సంఘమున కష్ట

కలకత్తా, ఆగస్టు 19:—కొన్ని మరతులపైన కలకత్తా పురపాలక సంఘము నుప్పది సంవత్సరముల లోపల దీర్చుకొను పద్ధతిని నూటికి 6 1/2 షడ్డీ చొప్పు 84,70,000 లు అప్పు దీసికొనుటకు వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వము యంగీకారమును సూచించి నట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

దేశభాష-విద్య

యశ. కే. వెంకటేశంగారు యం. ఏ., యల్. టి., అనంతపురమునుండి మా కిటుల వ్రాయుచున్నారు:—

ఆగస్టు ౧౭ వ తేదీ పత్రికాయందు ప్రధాన శాస్త్రములలో నొకటిగ దేశభాషలో మన హైస్కూల్లయందు విద్యను నేర్పుటనుగూర్చి “అకడమిక్ కాన్ఫిరెన్స్”లో జరిగినదన్న విషయమై తాము వ్రాసియుండినది స్పష్టముగా లేనందున కొందరు ఆకాన్ఫిరెన్స్ వారు ఈ ముఖ్యమైన విషయమును గురించి సరియైన అభిప్రాయము తెలుపలేదనిని కొందరు ముఖ్యులుగా నుండు వారు దేశభాషలో విద్య నేర్పుటకు విరోధముగా మాట్లాడినట్లును అభిప్రాయపడుచున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. కలకత్తా కమిషనరీపోర్టును గురించి ఆలోచన చేయుటకు ఇంతకు ముందు ప్రభుత్వమువారివలన నియమింపబడిన కమిటీవారు ఈవిషయమై సర్పించి వారి అభిప్రాయములను ప్రభుత్వము వారికి తెలియజేసిరి. వారు పంపిన తీర్మానములలో 10 వ తీర్మానమునందు మన హైస్కూల్లలో హైస్కూల్ లో ౬౫౫౫౫లో అనగా 4, 5, 6 ఫార్ములలో విద్య అంతయు దేశభాషలోనే నేర్పుట యుక్తమనియు, ఆ అభిప్రాయమును నెరవేర్చుటకు తత్కాలమున హైస్కూల్ మేనేజర్లు ఈతరగతులలో ఆంగ్లభాషలోగాని దేశభాషలోగాని విద్య నేర్పుటకు స్వతంత్రము కలిగియుండవలెననియు అట్లు వారు ఒప్పుకొనినచో యింగ్లీషుకు హైస్కూల్ కాలములో అర్థము ఉపయోగించవలెననియు మరియొక అర్థము దేశభాషలోనిదియు ఉపయోగించవలెననియు అట్లు దేశభాషలో బోధింపబడిన విషయములలో పరిష్కారములు కూడ దేశభాషలోనే యివ్వబడవలెననియు తెలిపిరి. ఈ తీర్మానములందు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి ఆ తీర్మానములో చెప్పినవిషయములను వాడుకకు తెచ్చుటకై ఈ “అకడమిక్ కాన్ఫిరెన్స్” వారి అభిప్రాయము తెలిసికొనవలెనని తెలియజేసిందువలన కాన్ఫిరెన్స్ వారు ఈవిషయమును చర్చించఁబడినవి. ఈచర్చలో రెండుమాడువిషయములు తర్కింపబడినవి. మొదటివిషయము ఆంగ్లభాషలో నేర్పుటకు అర్థకాలమును దేశభాషలో నేర్పుటకు అర్థకాలమునియు నిర్ధారణ చేసియుండుటవలన ఈవిభాగము వాడుకకు వచ్చినపుడు ఏ ట్లు సాధ్యమగును. ఏ యే విషయములు ఇంగ్లీషులో చెప్పదగును. ఏయే విషయములు దేశభాషలోనే చెప్పటకు విలుండును. అనే విషయములను యోచింపగా కొన్ని సాకర్యములు కొన్ని అసాకర్యములు తోచినవి. మరిన్ని కొన్ని స్థలములలో రెండుమాడు దేశభాషలు కలిసియుండునపుడు ఏదేశభాషయందు బోధించుట సాకర్యముగా నుండునో, దేశభాషలబట్టి ఒకస్థలమునందు రెండుమాడు పాఠశాలలు ఏర్పరుచుటకు వసతికలుగునా అనువిషయములు తర్కమునకు వచ్చినవి. మరిన్ని స్కూలుమేనేజర్లు ఈవిషయములో ఎట్లువర్తింతురో యెట్లు వర్తించవచ్చునో అవి కొన్ని శంకలు కూడ ఏర్పడినవి. కొందరుసభ్యులు స్కూలుమేనేజరులకు ఈ విషయములో స్వేచ్ఛను యివ్వక దేశభాషలోనే బోధించుట కర్తవ్యమని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానింపవలెనని కూడ అభిప్రాయపడిరి. కాని తత్కాలము అట్లుచేయుట అసాధ్యమని వరికొందరు అభిప్రాయపడిరి. అన్ని విషయములుచూడగా ఈ కమిటీవారి తీర్మానమునందు కొన్ని విషయములు స్పష్టముగా తెలుపబడలేదనియు వాటిలో కొన్ని మార్పులు చేసినయెడల ఈ విషయమునుచర్చించి ఈసభయందు తీర్మానముచేయుటకు సులభముగానుండుననియు అనేకులు అభిప్రాయపడిరి. హైస్కూల్ లో దేశభాషలో విద్య నేర్పుటకు విషయమునందు మనము బాగుగా వాలోచించి తీర్మానించవలసినది ముఖ్యమనియు ఈసభవారికి ఈ విషయమును చర్చించవలసినది కర్తవ్యమనియు యిప్పుడు హైస్కూల్లయందు దేశభాషలో విద్యను నేర్పవలెనని కొన్ని సంవత్సరములలో కళాశాలలలోకూడ దేశభాషయందు విద్య నేర్పుట ఆవశ్యకము అవును కనుక ఈవిషయములో మన అభిప్రాయమును నిశ్చయించిచెప్పట అత్యవశ్యకమని నేనును మరి కొందరును చెప్పితిమి. ఈవిషయము పూర్తిగా చర్చింపబడి అంత్యమున ప్రభుత్వమువారికి దేశభాషలో విద్య నేర్పుట “అకడమిక్ కాన్ఫిరెన్స్” వారికి సమ్మతమని ఒప్పుకొనుచు ఈవిషయమై ముఖ్యాంశములను బాగుగా నాలోచించి తీర్మానము చేయుట మంచిని తెలుపబడెను. కమిటీవారి తీర్మానమును గురించి మరియొక తీర్మానమును “అకడమిక్ కాన్ఫిరెన్స్” లో చేయుటకు సందర్భము లేనందున ఆ అంశములను దర్శనాత్మకము చేసి ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించినవిషయము దీనికి సమ్మతమే

అని మాత్రము తీర్మానముచేసి ఈదేశభాషలో బోధించుట యుక్తమనియే అభిప్రాయపడినది. ఇతరవిషయములను గూర్చి యింకను ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించవలసియున్నది. దేశభాషయందు హైస్కూల్ లో విద్య నేర్పుట అత్యవశ్యకమని అందరు ఒప్పుకొనెదరు. అయినను దానిని వాడుకకు తెచ్చుటకు ముందు అన్ని విషయములు బాగుగా నాలోచించి తీర్మానము చేయుట యుక్తముగానుండును. కనుక ఈ విషయమునందు శ్రద్ధ కలవారు అన్నిసందర్భములను కనిపెట్టి ప్రకృతము హైస్కూల్లయందయినను దేశభాషలో బోధించుటకు తగు ప్రయత్నముచేయుట తత్వవసరము. అట్లయిన మున్నందు కళాశాలలలో దేశభాషలో విద్య నేర్పుట సులభముగా వాడుకకువచ్చును. కనుక దేశభాషాధ్యయనందు ఆసక్తి కలవారు ఈవిషయమును శ్రద్ధతో ఆలోచించెదరుగాక!

అనంతపురం } ఎశ. కే. వెంకటేశంగారు.
19-8-25.

దర్భంగ డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు కేసు

రాంచి, ఆగస్టు 19:—కింగ్స్ పార్కునిధి (దర్భంగ) లో కొంత సొమ్ము అపహరించినా డని దర్భంగ డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగు జడ్. హెచ్. డెబ్బాగిరిగారిపై మోపబడి సాట్నా డిప్రీట్టు అందునె వ ను జడ్జి య గు స్పీ సీ గా రి యె దు ట వి చా రిం ప బ డు చు న్న కేసు విచారణ సమాప్తమైనది. జూరీలో నలుగురు, ముద్దాయి నిర్దోషియని చెప్పిరి. కాని జడ్జి భిన్నాభిప్రాయుడై కేసును హైకోర్టుకు పంపెను.

ముద్దాయి ఆత్మహత్య జేసుకొనుటకు ప్రయత్నించినా డని మరియొక కేసు నేడువిచారణకు వచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

హరింద్ర నాథ చట్టోపాధ్యాయకవి

మైసూరు మహారాజాగారి స్వాగతము

15 తేదీ సాయంకాల మారునర్తకంబలకు మైసూరు మహారాజాగారు బెంగళూరిలో తమ రాజభవనమునందు పరింద్రనాథ చట్టోపాధ్యాయకవికి స్వాగతమొసంగిరి. బాలకృతానవ్రాసిన వేద్యరగీతములను వినిపించియు జలత్రముమీదఁ గాత్రముచేతను పాడియు గంటన్నరసేపు మహారాజాగారి ఆనందపరచెను. (ఆ. ప్రె.)

రావీందరిలో నీరు తగ్గినది. కొళాయిలు పనిచేయుచున్నవి

లాహారు, ఆగస్టు 19:—రావీందరిలో వరదనీరు తగుటచేత మ్యూనిసిపలు పంపించునట్లేమను సరిగా పనిచేయుచున్నది. అందువలన నేటినుండి నగరజనలకు కుళాయినీరు దొరకుచున్నది. కడచిన 5 దినములనుండి త్రాగుటకు వచ్చి నీరు దొరుకక యిబ్బందిపడుచున్న ప్రజల కష్టములు నేటితో గట్టెక్కినవి. (ఆ. ప్రె.)

బీహారు బరిస్టా శాసనసభ

రాంచి, ఆగస్టు 20:—తమ యభ్యుత్థులైనను కొను సందర్భమున శాసన సభ్యులీ క్రింది విషయగ సమ్మతుల నొసంగిరి. 81 సభ్యులు సమ్మతుల నొసంగిరి. 14 అధికార సభ్యులు, 9 ప్రభుత్వవిరుద్ధ సభ్యులు, (2 మహమ్మదీయులు గలరు) 58 ప్రజాప్రతినిధులు (14 మహమ్మదీయులు, 8 ఆంగ్లేయులుగలరు) యొన్ని కలందు పాల్గొనిరి. క్యాబా మహమ్మదీయులగారికి 58 సమ్మతులు వచ్చెను. రాయ బరదరు ద్వారక నాథగారికి 28 మాత్రమే వచ్చెను. కావున ప్రతినిధి సభ్యులందఱి సమ్మతులు లేనేగూడ నూరుగారే యొన్ని కొనబడినట్లు విదితమగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

కేంద్ర ప్రభుత్వ నిర్వాహకవర్గము

హబీబుల్లాగారికి బదులు జియూడదీనుగాడు

అలహాబాదు, ఆగస్టు 20:—కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహక వర్గముందు సర్ మహమ్మద హబీబుల్లాగారికి బదులు, డా॥ జియూడదీను అహమ్మద్ గారు వర్తురని నిమనుండి బీరరు పత్రికా విలేఖరులకు తంజిర జేయుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ ఎలక్షన్లు

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

శ్రీమండ్లపాక రంగయ్యనాయుడుగారికి మీవోటు నియ్యవలెను

14 వ వార్డులో బహిరంగసభ

కాకినాడ, ఆగష్టు 19:- 14 వ వార్డునకు కాంగ్రెసు పార్టీ అభ్యర్థియగు శ్రీయుత మండ్లపాక రంగయ్యనాయుడుగారికి వోట్లు యివ్వవలసినదని కాంగ్రెస్ ప్రచారము చేయుటకు మార్క్సిటువద్ద జేవుడుగడివద్ద పెద్దబహిరంగసభ నేటియంద యము రి గంటలకు శ్రీయుత పురం చివరెంకటనారాయణగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగుచున్నది. వోట్లలో ప్రముఖులైనవారు సభలో నుండిరి. శ్రీ కంభంపాటి లక్ష్మీనరసింహ సోమయాజులు, ఆచంట సుబ్బారావుగారు బాతీయగీతముల పాడిరి.

శ్రీ లక్ష్మరాజు సుబ్బారావుగారు

ఈ పన్యసింపును న్యక్తులుగానుండి అభ్యర్థులుగా వచ్చిన వారికి వోట్లు యిచ్చి మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలుకు పంపించునట్లు ప్రయోజనముండనియు ప్రజాపక్షముగ పనిచేయుచున్న కాంగ్రెసువారు నిలిపిన అభ్యర్థలకే యిచ్చినయెడల వారి అధిక సంఖ్యగల పార్టీ సంఘక క్రింద పట్టామనకంతయు లాభములు చేకూర్చగలవనియు కావున కాంగ్రెస్ పార్టీవారికే వోట్లు యివ్వవలసినదిగ బోధించిరి. మరెవరూ, రంగయ్యనాయుడుగారు మొదటినుండియు కాంగ్రెస్ లోనుండి కాంగ్రెస్ సంఘముల కార్యదర్శిగా నుండుచు తాగ్రెసుచూపి విశేషముగ పనిచేసి తుదకు ఒక సంవత్సరము జైలునకుగూడ వెళ్లినవచ్చి యిప్పటికిని కాంగ్రెసు వ్యవహారము నడుపుచున్న వారనియు వారికే వోట్లునిచ్చుట సమంజసమనియు హెచ్చరించిరి.

శ్రీ కోటమర్రి చినరఘుపతిరావుగారు

మిమ్ముట ఉపన్యసింపును వోట్ల నిచ్చుటకు రివాజులు మామూళ్లను గురించి సందర్భముగాజెప్పి వోట్లను అన్యకొనవలసినయు తాత్కాలిక దెబ్బలాభమును పొగొట్టుకొని కాంగ్రెస్ పార్టీ వారికి వోట్లు యివ్వవలసినదనియు బోధించిరి.

శ్రీ రామదాసు పంతులుగారు

అగ్గకుడు శ్రీయుత వేమనరపు రామదాసు పంతులుగారి నొంగుతలను చెప్పును ఆయనను సభవారికి తెలియబరచి ఆయనను ఉపన్యసింపుడని కోరిరి. శ్రీయుత రామదాసు పంతులుగా రిట్టపన్యసింపిరి.

సోదరులారా! మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికల విషయములో నాకు కొంత ఆసక్తివలయును. చెన్నపట్టణములో రెండుమాడు గెలుగుండి మ్యూనిసిపాలిటీలో కాంగ్రెస్ పార్టీవారిని పంపించుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. ఇంతవరకు 7 స్థానములకు ఎన్నికలు జరిగినవి. 7 స్థానములలోను 5 స్థానములు కాంగ్రెసుపార్టీ వారికి వచ్చినవి. కాంగ్రెసులో బ్రాహ్మణులని, కూద్రులని, వైశ్యులని యీ భేదమేమియులేదు. నిర్భయముగా న్యాయముగా ప్రజలకరవున ప్రభుత్వమును ప్రతిఘటించేవారు కాంగ్రెసు వారు కావలెను. బ్రాహ్మణులైనను ఎవరైనను అందరూ సమానమే, దేశమునకై కాంగ్రెస్ పార్టీకి మీవోటు నివ్వవలసినదని మనవి చేయుచున్నాను. ఏవైన కొన్ని విషయములు చెప్పినప్పుడు ఎవరికిని కోపముండగూడదు. నేనిప్పుడు కాన్సిలు ఆఫ్ టేబులును సభ్యుడనుగా మరల వెళ్లదలచుకొన్నాను. నన్ను గురించి ఏదేమిన్నను నాకు కోపముండగూడదు; ద్వేషముండరాదు. కాబట్టి ఎవరిని ఏమన్నను న్యాయముగా వారిపని వారు చేసికొనవలెను. ద్వేషభావమును ఎవరును పూనరాదు.

రెండవదేవనగా, కాంగ్రెసులో ఏమైనప్పటికిని ఎన్ని నిపాలిటీలో కాంగ్రెసుపార్టీ అని జిప్సీపార్టీ అని మరొక పార్టీ అని యీమా ధర్మగా పార్టీలు పడగూడదు. రెండుపార్టీలమధ్య నుండగూడదు. ఏపార్టీవారైనను అందరూ కలిసి పట్టణప్రజల సౌకర్యములమీఠియు పట్టామంతకును లాభము చేకూర్చుటకు పనిచేయవలెను. కాంగ్రెసువారైనను, కాంగ్రెస్ వారు కాకపోయినను, ఎవరైనను భేదములు లేకుండ, పార్టీలు లేకుండ అందరూ కలిసి పనిచేయవలెను.

మ్యూనిసిపాలిటీలవిషయమైకూడ కాంగ్రెసువారు రెండుకు కలుగజేసికొని పనిచేయవలెనో కొన్నిమాటలు చెప్పవలయున్నాను. చెన్నపట్టణములో జిప్సీపార్టీ ఉన్నది. రాజకీయము మీ కాంగ్రెసు మ్యూనిసిపాలిటీలలోనికి తీసుకురావలెనో? రాజకీయమునకును మ్యూనిసిపలకార్యమునకును ఏమిసంబంధ ముండగూడదు అని చెప్పుచున్నారు. ఈసందర్భములో స్వరాజ్యవాదులు కాంగ్రెసుపార్టీవిషయమై అధికమైన ప్రచారమును చేసి యున్నారు. ఈమధ్య పత్రికలలో దివాకాపాద్యర్లు రామచంద్రరావుగారుగూడ రాజకీయ పార్టీలుగా మ్యూనిసిపాలిటీలకు గూడదనియు కాంగ్రెసుపార్టీగా వచ్చి జోక్యము కలుగజేసి

కో గూడదనియు ఈవిధమైన అభిప్రాయమును తెలిపిరి. లోకల్ సెల్ ఫ్ గవర్నమెంటు అని యీస్థానికసంస్థలలో పెట్టి యుండిరి ప్రజలే తమసౌకర్యములను పరిపాలనచేసికొనవలసినదని స్థానికస్వపరిపాలనమిచ్చియుండిరి. ఇందు స్వరాజ్యమందని చెప్పబడినది. కొంత స్వపరిపాలన మున్నది. మద్రాస్ లో ఒక బ్రాహ్మణులున్న అగ్రహార మున్నది. అక్కడ ఒక కల్లుదుకాణమున్నది. మ్యూనిసిపాలిటీవారిని దానిని తీసికొనిచెలవలసినదని అడిగిరి. బాదుషాహాహేబుగారు కమిషనరు తీసివేయవలసినదని సిఫార్సుచేసెను. ఆవిషయము ఒకకమిటీవారి అభిప్రాయమునకు వెళ్లెను. వారుగూడ ఆమోదించిరి. అటుపైని మద్రాసుకలెక్టరు యీ సిఫార్సులను అంగీకరింపలేదు. తుదకు వినుగుపుట్టి ఆపాహేబుగారుగూడ రాజీనామానిచ్చిరి. కాబట్టి యీస్థానికస్వపరిపాలనాసంఘములలో ఒక కల్లుదుకాణమును తీయించలేని స్వపరిపాలనము మన కున్నది.

తరువాత మీకు జ్ఞాపకముండియో యుండవచ్చును. మా లానా మహమ్మదాలీగారు దేశబంధు దాసుగారు ఇక్కడకు కాంగ్రెసుకు వచ్చినప్పుడు మీ మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారు స్వాగతప్రత్యుపలన నిచ్చించిరి. దానివిషయమే ఏవో 5, 6 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టితే కలెక్టరు సాంగ్ కోయలేను. అడిటరు కాన్సిలువారిని సర్వాస్తి చేసిరి. కాన్సిలుదావాకుగూడవెల్ల ప్రతి కూలముగా డిక్లీషాంచి చివరకు ఆ వ్యయపరుపబడిన సొమ్మును కాన్సిలువారే పెట్టుకొనిరి. కాబట్టి మీదందరు ఇచ్చినపన్నులు కొన్నివేలు ఒకలక్షవరకు అయినసొమ్ములోనుండి ప్రజానాయకులను గౌరవించుకొనుటకు ఒక 5 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టుకొనుటకుగూడ అధికారములేని స్వపరిపాలనము. ఇదేమి స్థానిక స్వపరిపాలనము?

అనంతపురములో నూలవడుకుటకు చక్కాప్రవేశపెట్టుటకు కొంతసొమ్ము వ్యయము చేయబడినది. అట్లు చేసినందుకు ఆడిటరుసర్వాస్తి చేసెను. కాబట్టి నిజమైన అధికారమేమియును మనకు లేదు.

మామద్రాసుకు వెనుక మహాత్మాగాంధీగారు వచ్చినప్పుడు, వారికి స్వాగతప్రత్యుపలన నివ్వవలసినదని మ్యూనిసిపాలిటీలో కొందఱు అడిగిరి. అప్పుడు ఆమిటింగులో ప్రభుత్వసభ్యులు ప్రతికూలముగా చేతుల నెత్తిరి. కాంగ్రెసువారు అయిదారుగురు సభ్యులగు నుండినప్పటికిని ఇతర సభ్యుల సహాయముతో స్వాగతము నిచ్చుటకు తీర్మానింపజేసిరి. జాతీయపతాకమును అప్పుడు కార్పొరేషన్ ఆఫీసువద్ద పెట్టినప్పుడు కమిషనరుగారికి కోపము వచ్చి దానిని ఆవలకు త్రోసివేసిరి.

మహాత్మాగాంధీగారు వెల్లిపొయిన తర్వాత ఆకమిషనరును తీసివేయుటకు ఒక కాంగ్రెసు సభ్యుడు తీర్మానమును తెచ్చెను. కార్పొరేషన్ లోని కాంగ్రెసు సభ్యులచేపు తక్కిన వారందఱు వ్యతిరేకముగ నుండి అతీర్మానమును అంగీకరింపలేదు. కాబట్టి సంపూర్ణముగా మద్రాస్ కార్పొరేషనును వశపరచుటకు మేము ప్రయత్నించు చున్నాము. అట్లే మీగుకూడ కాకినాడలో పనిచేసినట్లయితే మీరు జయమును పొందుదురు.

కాంగ్రెసులో కొన్ని నీమములున్నవి. మేము ఉద్యోగాల కాశపడము, ప్రభుత్వమువారివద్దనుండి ఏమియును పుచ్చుకొనము అని ప్రభుత్వపు పదవులకు లక్ష్యపెట్టక ప్రజలకరవున పనిచేయుదు నన్నవారు పనిచేయుదురో లేక ప్రభుత్వము వారి దిరుదములకు ఉద్యోగములకు అభిమానమునకు లోబడు వారు పనిచేయుదురో మీ రాలోచించుకొనవలెను.

రంగయ్యగారు నాయుడని బ్రాహ్మణేతరుడని ఆయనకు మీవోటు యివ్వవలసినదని నేను చెప్పటలేదు. కాంగ్రెసుకరవునవచ్చి అభ్యర్థి బ్రాహ్మణుడైనను మహమ్మదీయుడైనను ఎవరైననులే. ఆయన కట్టుబాటునకు నిలబడి మీరు పని చేసేదనని చెప్పిన సరి. కాంగ్రెసుకరవున ఆయన వచ్చుచున్నా రనగా ఆయన సరిగా పని చేయనప్పుడు కాంగ్రెసువారు తక్కిన సభ్యులు ఆయనను నిరాకరింతురు ఆయన సరిగా పనిచేసినయెడల ఆయన ఉండును. ఒకప్పు కివచ్చి సభ్యుడుగావెల్లి ఆయనపని చేయనియెడల ఆయనను తీసివేయలేదు. రంగయ్యనాయుడుగారిని కాంగ్రెసువారు అభ్యర్థిగ నిలువజెట్టుటచేత ఆయన యిక్కడ ఉన్నారు. ఆయనను కాంగ్రెసువారు మానివేయుచున్నప్పుడు ఆయన మానివేయుదురు. కాంగ్రెసువారుపార్టీగా వెల్లినప్పుడు ప్రతివార్డునకును ఉపయోగకరమైన పనులను చేయించగలరు. ఇప్పుడు చెన్నపట్టణములో 45 వార్డులున్నవి. 45 వార్డులలోను కాంగ్రెస్ ఆఫీసులున్నవి. మావాలంటియర్లు ప్రతినిధులు వెల్లి పనిచేయుదురు. ప్రతినిధులు యీ కాన్సిలుకు వెళ్లు మీ అందరూ సౌఖ్యమును చూచి పనిచేయుటకు వెళ్లుదురు.

కాంగ్రెసుపార్టీ లేకపోయినట్లయితే ఎవరికి వారుండి వ్యక్తిత్వ ముండును. కాంగ్రెసు ఒకపార్టీగా వెల్లినట్లయితే వారందరూ ఏకస్థైరీ పనిచేయుదురు. మీరందరూ కాంగ్రెస్ పార్టీని బలపరచి కాంగ్రెసుపార్టీవారికే వోట్లనిచ్చినట్లయితే మీ కెక్కువ సదుపాయములు జరుగును. మీరుమీవోటునిచ్చినప్పుడు మీరు బాగా ఆలోచించవలసి యుండును. ఇదివరలో వలె ఎవరికి వారు వచ్చి వోట్లకు కాన్వేసింగుచేయు పద్ధతి పోయినది. మంచి ప్రముఖులైన పలుకుబడి గగ్గినవారే అవధిగాని కాన్సిలుకు వెళ్లుచుండిరి. కాని యిప్పుడా పద్ధతి మారినది. ఆకాలముపోయి

నది. ఈలో గగ్గిన పద్ధతిచేసి ప్రజాసమేతము మార్చవచ్చునది.

ఇంగ్లండులో, హాన్సిక్, ఆస్ట్రో మొదలగువారు మంత్రులుగా నున్నవారు సామాన్య ప్రజలవద్దకు వచ్చి తాము ఏమి పనిచేసినదియు ఏమి చేయబోవునదియు చెప్పి కనిచేయుచున్నారు. నేనుహనున్నదని బంధువుడని యిట్టిరి పెట్టుకొని మీరు మీవోటు నివ్వకూడదు. ప్రభుత్వ తగవులనుండు వారి నలన కార్యముకాదు. సిఫార్సుల మీద మీవోటు నివ్వరాదు. సామాన్య కూలిమొదలు పెద్దభాగ్యవంతునివరకు యిచ్చినసొమ్ము 70 వేలో, లక్షయో యిదంతయుమీది. ఈసొమ్ము ఎట్లు ఖర్చుపడినదియు తెలిసికొని ఆలోచించుటకు మీకుఅధికారమున్నది. కాబట్టి ఎట్లు వ్యయపడుచున్నదో మీరు గుర్తించవలసినది. ఈ దేశము బీదదేశము. వృధాగా సొమ్ము పోకుండా, యివిషయము లన్నియు మీరు జ్ఞాపకముంచు కొనవలసినది. దాక్షిణ్యము పెట్టుకొని వోటు యివ్వవద్దనియు నిష్కలపటముగా మీవోటు నివ్వవలసిన దనియు కోరుచున్నాను.

శ్రీయుత యల్లా జోస్యుల కామేశ్వరరావుగారు, మ్యూనిపల్ కాన్సిలురుగా వెళ్లుచున్నాడనగా మీకు చాకిరీచేయుటవంటిది మీకు మీ దేశమునకు నేనవేయుటకు వెళ్లుచున్నాడనియు, కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు కాన్సిలురుగా వెల్లి నట్లయితే కలెక్టరుకు కోపము వస్తుందనిగాని మరియొక విధముగా గాని ఆలోచింపక న్యాయముగ ప్రజల సౌకర్యమునకు పని చేయుదురనియు గుర్తించవలసినదని ఉపన్యసింపిరి.

శ్రీ మంగయ్యగారు

ప్రస్తుతము బందరు వాస్తవ్యులగు యల్లమ్మి మంగయ్యగారు కడపట ఉపన్యసింపుచు, దేశమందంతటను కాననసభలను స్థానిక స్వపరిపాలనా సంఘములను విశేషరచుకొనుటకు ప్రదర్శన (డిమోస్ట్రేషన్) సభలు పోటీలు యీ ఎలక్షన్ లో జరుగుచున్నవనియు, దేశములో ప్రజల పార్టీ అని గవర్నమెంటు పార్టీ అని యీరెండు పార్టీలే ఉండుట కవకాశము గలదనియు, స్వాతంత్ర్యములేని దేశములో యివిధముగా రెండు పార్టీలే ఉండవలసినదియు, అదియే క్షేమదాయకమనియు, ప్రభుత్వమునకు జెరవకుండ ప్రజలకరవున నెరకు పనిచేయుదురో వారిని బలపరచుటసమంజసమనియు, ఈరోజులలోవ్యక్తులుగా నిలబడుట అసమంజసమనియు, స్వాతంత్ర్యమునకై సంఘముగానుండి సంఘబలముతో ప్రభుత్వముతో పోరాటము జరుపుచున్నప్పుడు దానికి వ్యతిరేకముగా వ్యక్తులుగా నలబడించువలన మనకు జయము చేకూరుట కవకాశములేదనియు, కాంగ్రెసుకు నేవ చేయువారిని త్యాగముతో మూర్తీభవించిన కాంగ్రెసులోనున్న వారిని గురించి వేరువిధముగా నాలోచింపక అట్టివాని ఎన్నుకొనవలసినదనియు, ఒక పార్టీ కీర్తిగా కగ్గియుండవలసినదియు హెచ్చరించిరి.

9 గంటలకు శ్రీయుత మండ్లపాక రంగయ్యనాయుడుగారి వందనార్పణములతో సభ ముగిసెను.

జెయిట్ పరగణా

తనఖా పెట్టలేదు

లాహోరు, ఆగష్టు 19:- జెయిట్ పరగణా (నాభాసంస్థానము)ను రు20,00,000కు ఫరీదుకోటకు తనఖాపెట్టినట్లుగా పంజాబుదేశీయ భాషాపత్రికలలో ప్రచురింపబడిన వార్త అబద్ధమని ఫరీదుకోట సంస్థానము (పంజాబు)యొక్క పరిపాలనాధ్యక్షుడు పత్రికలకు తెలియజేయుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

యునైటెడు స్టాంటరుల సంఘము

బెంగళూరు, ఆగష్టు 19:- దక్షిణయిండియా యునైటెడు స్టాంటరులసంఘమువారి దీక్షనవ తీర్మానముననుగూర్చి తమ వారి కసభలో విచారించిరి.

“యూరపియను నియోజకవర్గమువారు తమకున్న రాజకీయపలుకుబడిని సరిగా ఉపయోగించుకొనుట లేదు గావున నియోజకవర్గముల పట్టికలను సరిగా నుంచవలెనని జిల్లాసంఘములకు సలహా యివ్వబడుచున్నది.”

“కార్మికకాఖలో పనిచేయుచు వివాహములై యున్న యూరపియను లిండికి పోవలసినప్పుడు కేంద్రసంఘమువారిచే శిఫారసు చేయించుకొని తమ భార్యలకు దారిఖర్చును సంపాదించుకొనవలెను.”

ఈప్రశ్న రిగి స్థానికసంఘమువారి నడుగవలెనని నిశ్చయింపబడినది.

కాఫీగింజీలకును ఇతర స్వల్పదీనులకును పరికోధనగా ఫారసులను తెరువవలెనని మైనారు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి గావున కాఫీమీద రెండణాల పన్ను నుంచవలెనని తీర్మానము గావింపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరు మండల యువభార్యయల సమావేశము

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరి)

తెనాలి, ఆగస్టు 15:— తేదీన తెనాలిలో గుంటూరు జిల్లా యువభార్యయల గిట్ట సభ బాపట్ల బోర్డు హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయుల పి.పంచాపకేశయ్యగారి యజమాన్యమున జరిగినది. మండలసాన గల సెకండరీ, మిడిల్ స్కూల్స్ నుండి 50 నుండి సభ్యులరకు హాజరైరి. గత సభావృత్తాంతము కార్యదర్శిగారు చదివిన వెనుక అధ్యక్షు లీతీరన నుపన్యసించిరి.

అగ్యులారా! వెనుక మనము తురుమెల్లలో సమావేశమై నవ్వలమనియు రెండు ముఖ్యాంశములు జరిగినవి.

- 1. సెకండరీ విద్యావిధానమును మార్పుటకు నొక కమిటీని నియమించుట.
2. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ చిత్తు చట్టప్రచారము.
మనము మన సభలలో సెకండరీ విద్యా విధానము చాల భారముగా నున్నదని దృఢీకరించెను. స్కూలు ప్రైవేట్ విధానము పూర్తిగా నవజయము జరిగెను. ప్రభుత్వమువారు త్వరలో కండ్లు చెరచిరి. ఇకనుండు యిప్పుడున్న విద్యావిధానమేగాక చేతిపనులు వృత్తులు మున్నననాటికి గూడ ప్రాధాన్య మిచ్చునట్లు చేయుచున్నది.

స్కూలు ప్రైవేట్ విద్యావిధానమునుగూడ వారు సలకు చిత్తు జేయుటకు జూచుచున్నారు. ఇప్పటివిధాన మెట్టి లాభమును జేయలేక బోయెను. సెకండరీ విద్యావిధానము మార్పుట కేర్పాటు జేయబడిన సంఘమువారు హైస్కూలు విద్య చేర్చుకొను సమయమున ఒక్కొక్కసభ్యులో సంపూర్ణ పాండిత్య మలవడునట్లు జేసికొన ప్రయత్నించుట వాంఛిత మేమో విచారించవలసియున్నది. హైస్కూలువిద్యకు మిడిల్ స్కూలువిద్యకు గల సంబంధము తెకండరీ విద్యను ప్రత్యేకింప జేయుచున్నది. అది కాలేజీ విద్యకు మాత్రము లోపించు చేయునదిగా నుండగూడదు.

కొంతమంది లాసంఘమువారు విమర్శించవలసియున్నది. మనముగూడ విద్యాక్షేత్రమున పనిచేయుచున్నాముగాన మనము గూడ నాలలోంచి మన యభిప్రాయముల వారికి దెలియ బరచుటకు అవసరము ఇవ్వవలసియుండును. కమిటీవారు రిపోర్టు ప్రచురించునపుడు విద్యామండలకు బంపి వారి యభిప్రాయములగూడ దీసికొనినతరువాతనే అది శాసనము గావలయును.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయచట్టముజూడ నది భాగనాలలో చించి చేసినదిగానే గాన్పించుచున్నది. యూనిటరీటైపు విశ్వ విద్యాలయముల పూర్తిగా నవలలో బెట్టుట సులభపాత్రము గాదు. అది అవర్సముగా నుంచుకొనియే మూడు ప్రదేశములను విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానములుగా నేర్పించు జేసినారు. ఆ గూ కేంద్రస్థానములలో నున్న కాలేజీలు వాటి కనుబంధములుగా నుండును. కాన్వెన్షనయక, పారిక్రామిక, సాంకేతికవిద్యల కాతిశ్య మివ్వబడినది. ఈవిషయములందు వివ్యగరపు విద్యాలయములు ఆకేంద్రస్థానములలో జేర్చుకొనబడును. ఈవిశ్వ విద్యాలయవిధానమునందు ప్రచురణకాఖ, ఉద్యోగముల నేర్పాటుజేయుట చాల గొప్పవిషయము. నిరుద్యోగసమస్య మనలకు భయపెట్టుచున్నది. అధునికవిశ్వవిద్యాలయములీవిషయమై గూట్టిపనిజేసినే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము గూడ నదిజేయుటకు ప్రయత్నించెను. తరువాత పాత కాల లోని యింగ్లీషు లెప్పరీకిన్ విషయములన్నియు చేతభావలోనే గరపబడవలె నను సమస్యగలదు. పరిక్షలుగూడ చేతభావలోనే జరుపబడవలెను. ఇటీవలనే కలకత్తా సెనెటుసభవారివిషయమై తీర్మానించి యుండెరి. ఇట్టి మన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయచట్ట మిట్టి విషయముల నెన్నిటిదో ప్రతిపాదించుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయ చట్టమై టిగ తి న ను భ విం చె నో అ టి ది యే మనది అనుభవించకుండనుండవలయునని మనము దలచవలయును.

తన ప్రవృత్తిపరమాయములు జేసిన నది అనిరకాలములో నమలు లోనికి రాగలదు. ఈచట్టము ప్రవృత్తిపరమాయముల కొన్నిమార్గముల జూపించుచున్నది. జిల్లాబోర్డులు, మునిసిపల్ సంఘములు కొంత కంట్రీబ్యూషన్, ఇచ్చుటచే తమ ప్రతినిధుల సెనెట్ సభకు బంపవచ్చును. కొంతప్రవృత్తిమొనగు ప్రతిసంస్థయు ప్రాతినిధ్య మొనవచ్చును. దక్షిణదేశమువలె గాక ఉత్తర ప్రాంత 27 తేదీని ఇంజనీయర్ల నచ్చిరి. 28 తేదీన ఇంజనీయరుగారు అన్ని సీమాలు పరీక్షించిరి. ఆనాడుదయముననే బర్యాయిత్ కంపెనీ తాలూకు బ్లింగులు కట్టుటలో అనుభవముగలిగిన ఇంజ

నీయరుగారి చేత మా సీమాభవనము పరీక్ష చేయించి ఆటిలోరి యము దివ్యముగా నున్నదనియు ప్రదర్శనములు జరుపవచ్చుననియు సర్టిఫికేటు ప్రుచ్చుకొని చైరుమన్ గారికి సాయంకాలము పంపితిని. అంతట చైరుమన్ గారు ఆసర్టిఫికేటు కాపీని ఇంజనీయరుగారికి పంపిరి. వారుకూడ ఆటిలోరియము సరిగానున్నది గనుక లై సెన్సు యివ్వవచ్చుననియు వ్రాసిరి. అంతట 29 తారీఖున మాహులుకు లై సెన్సు యివ్వబడినది. తరువాత ఇంజనీయర్ల రిపోర్టులు ముందుగా జిల్లాకలెక్టరుగారికి చేరినవి. వారు స్వయముగా వచ్చి అన్ని సీమాలు పరీక్షించి చైరుమన్ గారు స్వతంత్రించి లై సెన్సు యిచ్చిన ఆ రెండుసీమల బ్లింగులు అపాయకరమై బలహీనముగా నున్నవనియు అటలు ఆఫీసరు చేయవలసిదగా తెలిపిరి. అంతట జూన్ 24 తారీఖునంచి అటలు ఆఫీసరుచేయబడినవి. అంతట రామసీమవారు రాజమండ్రి పేపరుమిట్టు అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగారిచేత సర్టిఫికేటును పొంది చైరుమన్ గారికి పంపిరి. అంతట వారికి లై సెన్సుయివ్వబడినది. అటుపిమ్మట డిప్యూటీ కానిటరీ ఇంజనీయరుగారి రిపోర్టు ఎప్పుడుచేరినో కాని మాకు మాత్రము జూన్ 24 తారీఖున వారు కోరిన మరమ్మతులు చేయవలసిదగా అవియు ఆగస్టు 25 వ తేదీలోపుగా చేయకపోయిన యెడల లై సెన్సు రివీకు చేయబడవనియు చైరుమన్ గారు నోటీసు చేసిరి. అంతట నేను ఇనుప గడ్డల్ల నగయిరాసామానులు మారదేశమునుంచి రావలసియున్నవి గనుక 5 తారీఖు లోపుగా పనులు పూర్తి అగుట సందేహస్వవనియు మరీకొన్ని సంగతులతో జవాబిచ్చితిని. అంతట తిరిగి ఆతారీఖు లోపుగా పూర్తిచేయని ఎడల లై సెన్సు రద్దుపరచడ మనునని వ్రాసిరి. అంతట నేను ఆ తారీఖులోపల కాదనియు మీరు చేయించే యెడల మా అధ్యంతరము లేదనియు వ్రాసితిని. చైరుమన్ గారిపై నింద మోపుచు నేను ఏమి డిప్యూటీకలెక్టరు గారికి వ్రాయలేదు. మీరు చేసినపనిని తెలుపుచు జిల్లాకలెక్టరుగారిని, ఇంజనీయర్ల అభిప్రాయములు తెప్పించి పంపవలసిదగా ప్రార్థించితిని. ఆ కాపీ ఒకటి డిప్యూటీకలెక్టరుగారికి పంపితిని. "టిక్నెట్టువగ యిరా అమ్మె యింటియొక్క ప్లానులు మెటేరియల్సుయొక్క వివరములు తెలిపేయెడల అదికూడ కట్టుకొనుటకు అనుజ్ఞ యివ్వబడు"నని మాకు తెలుపబడలేదు. కాని ప్లానులు మెటేరియల్సుయొక్క వివరములు తెలుపుచు టిక్నెట్టు వగయిరా అమ్మెయిట్లు కట్టుకొవచ్చునని తెలుపబడెను. అంతట ప్లానులు మెటేరియల్సుయొక్క వివరములు పంపియే ఈ యిట్లును మరమ్మతు చేయించితిమి. మరమ్మతు అనగా నాల్గొడలపైన కప్ప వేయుటయే. సీమా లై సెన్సు ఫీజులు జాప్సీగా నున్నవనియు స్పెషల్ మీటింగు ఏర్పరచవలసిదగా కాన్సిలరులను నేను ప్రార్థించినమాట వాస్తవమే. అట్లుచేయుటకు నేను ఎందులకు పనికిరానో నాకు తెలియకుండా యున్నది. ఈమీటింగు ఏర్పరచుటకు యిచ్చుమలేక చైరుమన్ గారు ఈఅవకాశ ముంచుకొని ఆరిక్విజమకొరికార్డుచేసిరిగాని నేను, రామసీమా ప్రాప్రయిటరు కోటిలింగముగారుకూడ సంతకముచేసి చైరుమన్ గారికి పంపిన పిటిషన్ కుకూడ రికార్డుచేయుటకు కారణము తెలియకున్నది. అప్పుడు మీరు ఈపిటిషన్ కాన్సిలరులో పెట్టి ఏల చర్చించకూడదు? అందులకు కారణము తెలియదు. చైరుమన్ గారు తాను చేసిన చర్యలు సమర్థించుచు. మావోటులను లేనివివున్నటులు మీటింగులో కాన్సిలరులకు తెలియపరచినపుడు అందులో నున్న అసత్యములను అసందర్భములను తెలియబరచుట భాగ్యమని యెంచి నా తండ్రిగారు నిజమును వెల్లడిచేయబోవ చైరుమన్ గారు వారిందిరి. వారు ఒకగంటకాలము ఈసంగతి చెప్పవచ్చును గాని అందున్న సత్యాసత్యములను వెల్లడిచేయుటకూడవలయు ఎంతవ్యాయమో ప్రజలకు తెలియకపోదు. అంత వారాయణరావుగారుకూడ ఏదో చెప్పబోగా మాట్లాడవలదనియు తనకున్న అధికారము చూపించగలననియు ఆత్మ చదివిరి. వీరిని మాట్లాడనీయక నిజమును వెల్లడికానీయకపోవుటచేత ఇట్టి అన్యాయము వైఫల్యలేక మీరు మువ్వరు బయటకువచ్చిరి. కాని స్వకీయవిలేఖరిగారు ఉన్నవికొన్ని లేనివికొన్ని వ్రాసిరి. వీరికి ఈసంగతులు ఎవరైన చెప్పిరో లేక వారు వినిరో తెలియకున్నది.

గుత్తా వెంకయ్య.

కృష్ణా నందానబ్బు
దీనిని వాడుటచే యేలాటిబాధ మంటు లేకనే జేపాచునం దేభాగమునందైనను యుండు వెండ్రుకలను తక్షణమే తీసివేయును. 8 బిల్లుగలపెట్టె 1 కి రూ 1-4-0 యేజంట్లు కావలెను.
సుందరం అండ్ కో
5, భద్రయ్యగార్లనువీధి, పార్కుటవున్ ముద్రాసు.

అగ్రహారందార్లకు రానున్న గొప్పవివత్తు

కొద్దిదినములలోనే మద్రాసు ల్యాండు ఆక్టవరంగుచేయబోవుచున్నారు. ఆవరంగుచట్టములో "యస్టేటు" శబ్దవివేచనములో చాలవరకు అగ్రహారములు చేరునట్లు ఉదహరించబడునని వసంతికలదు. కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు "లా" మెంబరుగా నున్నప్పుడు చిత్తుచట్టము వొకదానిని తయారుచేసిరి. అందు "అగ్రహారము దానము చేయబడినపుడు అగ్రహారముందు చేరియున్న యావత్తు భూమియందలి కుడివగంహక్కు అప్పటి ప్రతిగ్రహీత యందు సంతకమిచ్చియుండిన అగ్రహారములు" మాత్రము యస్టేటు నిర్వచనమునుండి మినహాయించబడి మిగిలిన అగ్రహారములన్నియు ఆశబ్దవివేచనములో చేరునట్లు వ్రాయబడియున్నది. ఆచిత్తుచట్టము వెంటనే శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడలేదు. ఇప్పుడు దానిని డైరీతీసి చట్టము చేయు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. ఇందుమారుల్ని ఒకఉపసంఘము ఏర్పరచబడినది. ఆఉపసంఘమువారు శ్రీనివాసయ్యంగారు నిర్దేశించిన చిత్తుచట్టమును పరిశీలించుచున్నారు. వారి పరిశీలనాసంకరం వారు తయారుచేసిన చిత్తుచట్టమును శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టుదురు. పిమ్మట అది చట్టమై అమలులోకి వచ్చును.

అగ్రహారీకులందరూ వెంటనే మేల్కొంచి తమతమ హక్కులనుగూర్చి తీవ్రముగ నాందోళన చేసి తమకు రానున్న గొప్ప వివత్తును నివారణచేసుకొననియెడల చిరకాలము నుండియు అవిచ్చిన్నముగా అనుభవించుచున్న హక్కులన్నియు నిర్మూలమై పోవుటకు సందేహము లేదు.

మద్రాసు ల్యాండుఆక్ట జమీదారీలలో నుండు రైతులు వారివారి అనుభవములో నున్న భూములయందు శాశ్వత జిరాయతీహక్కును నిర్వాహకముగా చెలాయించుకొనునట్లు చేయుటకును అందుమీద నిర్ణీతమైన శిస్తును 2 మీ దార్లు మూలుపర్చుకొనుటకు తగిన సదుపాయములను కల్పించుటకును చట్టముగా చేయబడినది. ఈ ఆక్టయొక్క వ్యాప్తినుండి మైనరు ఈనాములని పిలువబడు భట్రాశ్రమి యీనాములు మినహాయించబడినవి. గ్రామములయందు అగ్రహారముగా యివ్వబడిన పుడు అట్టి అగ్రహారగ్రామమునకును సామాన్యపు జమీందారీ గ్రామమునకును భేదముండుట కవసరములేదని అగ్రహారములన్నిటిని కూడ ల్యాండుఆక్ట వర్తింపచేయ నుద్దేశించువారివాదము. జమీదారీగ్రామములయొక్కయు అగ్రహార గ్రామములయొక్కయు స్థితిగతులు వేరని/అగ్రహారీకులవాదము. 1908సం॥లో ల్యాండు ఆక్టను ప్యాసుచేసినపుడు ఇందుమారుల్లిన చర్చ కొంతవరకు జరిగి "అగ్రహారము నిచ్చుకాలమునాటికి అప్పటిప్రతిగ్రహీతకుడి వరముదారుగా యుండియుండిన అగ్రహారములు" మినహాయించి ఇతర అగ్రహారములకు "యస్టేటు" నిర్వచనమును ల్యాండు ఆక్టలో వర్తింపచేసిరి. ల్యాండుఆక్ట ప్యాసుఅయిన వెంటనే ఆక్ట నల్ల నూతనముగు హక్కులు రయితలకు కలుగజేయబడినవనియు ఆ ఆక్టయొక్క 6 వ కెక్షను ప్రకారం జమీందారీగ్రామము లోని రహితులకు సామాన్యముగా వారివారి భూములయందు వారలకు శాశ్వతజిరాయతీహక్కులు స్థిరపర్చబడినట్లుగా అగ్రహారగ్రామములలో రహితులకు కూడ జిరాయతీహక్కులు ఏర్పాటు కావడినవనియు ఎంచబడినది. ఇందుకు ఫలితముగ అగ్రహారపు గ్రామములనుండి మితిలేనిదావాలు కోర్టులయెదుటకు విచారణకు వచ్చెను. ప్రభుములలో సామాన్యముగా రయితులే జయమందిరి. తర్వాత కొంతవరకు కేకము మారినది. అగ్రహారం నిర్వాహమునాటికి అప్పటి ప్రతిగ్రహీత కుడివరుదారుకూడను యంశమును రయితు దుజ్జా చేయువరకును అగ్రహారం యస్టేటు కానేరదని ఎంచబడినది. ఈవాదము ననుసరించి అగ్రహారీకులు దావాలో జయము పొందసాగిరి. ఇట్లుజరుగుచుండగా మనదేశమున పరాజయముపొందిన అగ్రహారీకులు సీమలో ప్రవేశింపిరి. ఆ అప్పీల్లో పూర్తిగా అగ్రహారీకులు జయమొందిరి. అప్పటినుండియు మద్రాసు హైకోర్టులోకూడ సామాన్యముగా అగ్రహారపు దావాలో అగ్రహారీకులే జయమొందుచున్నారు. రహితులు పరాజయము నొందుచున్నారు. ఈ స్థితి రహితులపక్షవలంబకులకు అన్యాయముగానుండి పీడికాన్నిలు తీర్చువలన అగ్రహారీకులకు కల్గిన ఉపకారమువారికి దక్కకుండ చేయుటకుగాను ఈ క్రొత్త సవరణ చట్టము ఉద్దేశింపబడినది. దీని పూర్వ చరిత్ర ఇట్లున్నది. ఉభయ పక్షములవారి వాదముల బలముమారుల్ని ఇవల క్లుప్తముగా విచారించుట యుక్తము. అగ్రహారముల సామాన్యముగా వ్రాహ్మణుల కీయబడినవి గనుక నున్న వ్రాహ్మణులు ప్రభుమునునుండియు గుగుసానము సభిష్టించిన వారై యుండిరి గనుక

నున్న వారు స్వసాయము లేనట్టికిని కానేరదు గనుకనున్న ఆగ్రహారములకు భూములయందు సేవ్య పుష్కలములు అసంభవమని యొకయుక్తి. ఈయుక్తిని ఉన్నత పదవుల నధిష్ఠించిన బ్రాహ్మణోత్తములే ఎక్కువగా అనువదించిరి. రాజధాని నగరములు నివాసముగా చేసుకొని మితిలేని ద్రవ్యముతో తులతూగుచు ఉన్న తాదాకార పదవుల నధిష్ఠించిన బ్రాహ్మణ పుంగవులకు ఈ యుక్తి తమ బాత్మోత్సాహమును పోషించునదిగా యుండుటచే సంతోష దాయకముగా నుండవలెనుగాని పల్లెటూర్లలో నివసించుచు పితృపితృమహర్షిరమైన భూమినే యాశ్రయించి తమూలమునే తప్ప వేరుగా జీవనోపాధిలేని నీడ బ్రాహ్మణులకు అట్లుకాదు. కాస్త్రమును ఆచారమును కూడ ఈయుక్తికి విరుద్ధముగా నున్నవి. కలియుగమున కాసిండుట కేర్పడిన పరాశరస్మృతి వ్యవసాయము బ్రాహ్మణుని వృత్తలలో నొకటిగా పేర్కొనవచ్చును. పరమభాగవతోత్తముడును బ్రాహ్మణకుల చక్రవర్తియును నగు బహ్మర పోతానామాత్యుడు వ్యవసాయముగా భూములు దున్నుచుండగా గనిన యాతని బావయు కవి కులవలెనుండు నగు శ్రీనాథునిచే పోతన పరిహాసంపబడెనని యైతిహ్యము కలదు. ఇప్పటికిని వంశానుగతముగ వ్యవసాయము స్మృతిగాగల బ్రాహ్మణ కుటుంబము లేన్నియో మన పల్లెటూర్లయందు గలవు. కావున ఈయుక్తి కేవలము నిరాధారము కాస్త్రసిద్ధము ఆచారమారము. ఈయుక్తిని యాధారపరచుకొని ఒక ప్రత్యేక జాతియొక్క హక్కులను కాసిండుటకు ప్రయత్నించుట కేవలము సాహసము అన్యాయము అక్రమము.

మరియొక యుక్తి ఏమనగా:-ఈ ఆగ్రహారములు చాల జరకు జమిందారులచే తమ యజ్ఞేయలలోనుండి ఇవ్వబడియుండుటచే జమిందారులయందు రహితులకు కాశ్వత జిరాయతీ హక్కులు ఎట్లు స్థిరపరచబడినవో అట్లే ఆగ్రహారములయందు కూడ నుండవలెననునది. ఇందుకు సమాధాన మేమనగా జమిందారి అనేక గ్రామములతో కూడినది. ఆగ్రహారము ఒక గ్రామమే. అనేక ఆగ్రహారములు భిన్నాభిన్నములై అనేక భాగములు తమలో తాము పంచుకొనుటచేత ఒక్కొక్కరికి కొద్ది యకరములు మాత్రమే భాగలబడు అయినది. ఎవరి భాగమువారు వారువ్యయముగా ఆగ్రహారముల చాలవోట్ల సేవ్యము చేసుకొనుచున్నారని. చిరకాలానుగతముగ సర్వస్వాతంత్ర్యములను ఈ భూములయందు ఆగ్రహారములు చెలాయించుచున్నారు. జమిందారి భూములయందు రహితులు చిరకాలమునుండియు కాశ్వత జిరాయతీ హక్కులను చాల జమిలలో కల్గియున్నారు. అట్లయొక్క ముఖ్యోద్దేశము భూమిని సేవ్యము చేయువారలకు సేవ్యపు హక్కును కల్పించుటయే యైయున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ఎక్కువమంది ఆగ్రహారముల స్వతంత్ర్యమునకు యున్నపుడు జమిను ఆగ్రహారములను ఒకచే విధముగ పరిగణించుటకు వీలుండుదు.

కాసనసభలో చట్టము యొక్క సభ్యులకు ఈవివరములన్నియు తెలియుటకు సావకాంక్షంబు. కావున నిజస్థితి కాసన సభ్యులకును ఉపసంఘ సభ్యులకును తెలియునట్లుగా మానము యుండోళన చేయవలసియున్నది. ఇందుకు మనము వెంటనే ఈక్రింది పనులను నెరవేర్చవలసియున్నది. (1) ప్రస్తుతము చిత్తుచట్టమును తేయించేయమన్న సభ్యులకు నిజస్థితి తెలియునట్లు మానము చేయవలెను. (2) కాసనసభ్యులకు ఇందును గూర్చిన వివరములు సమీక్షముగా తెలియచేయుటకు ప్రతి కామాలమున మనము తరుచు వ్యాసములు ప్రచురింపవలెనను. (3) మన మనవులను కాసనసభయొక్క ఉపసంఘముల యెదుట నివేదించుటకు రాజధాని నగరములో సవర్ధగల న్యాయవాదులకు తగిన వరుమానము నిచ్చి మన పక్షమున కృషి చేయునట్లు చేయవలెను (4) నిజస్థితి తెల్పుటకుగాను తగిన వివరములను జేశమంతటి నుండియు సంపాదించి ఇందును గూర్చి నివేదిక నొక దానిని కేంద్రస్థితి దానిని ప్రచురించవలెను (5) కాసనసభలో మనవాదములను దృఢముగా నివేదించుటకు తగిన సభ్యులను నియమించునట్లు దొరతనమువారిని మానము ప్రార్థించవలెను. (6) వారి మూలమున మన కాపద కల్గు సవరణలు ఏమియు అట్లకు చేయకుండయుండుటకుగాను మనము కృషిచేయవలెను. 7. ఇందునుగూర్చి తగు వివరములతో అర్రీలను తయారుచేసి దొరతనమువారికిని కాసనసభకును పంపవలెను. 8. ఈ కృషి యంతయు ప్రత్యేకస్మృతులు విడివిడిగా చేయుటకంటే ఒకపంపుమును నిర్మాణముచేసి, ఆ పంపుములమున జరుపుట యుచితము 9. ఇందు కగు ద్రవ్యమును కూడ నేకరించుట ముఖ్యసంరము. ఆంధ్రదేశమందలి ఆగ్రహారముల యందలి పక్షమున జవాబు దారీ పహించగల కేంద్రసంఘము నేటి బెజవాడ కేంద్రసంఘముగా నుండుగా నేర్పరచుటయియున్నది. ఈక్రింది వివరములనుగూర్చిన తగు సంజాయిషీ ప్రతి ఆగ్రహారమునుండియు కేంద్ర

సంఘమువారు నేకరించవలెను. వివరములు:- 1. ఆగ్రహార గ్రామముకేరు 2. సేవ్యపుష్కలము విస్తీర్ణం 3. ఎన్ని భాగములుగా విభజించబడినది 4. భాగము లన్నిటిలో పెద్ద భాగము యొక్క విస్తీర్ణమెంత 5. అన్నిటిలో చిన్న భాగము విస్తీర్ణమెంత 6. ఆగ్రహారములు ఆగ్రామవాసులేనా 7. స్వంత వ్యవసాయమున్నదా 8. జిరాయతీ హక్కులను గూర్చి ఇదివరకు దావాలు వచ్చినవా. దావాలు వచ్చినయడల ఆఖరు తీర్పు ఏ కోర్టువారు యిచ్చినది దాని ఫలితమేమి 9. ఇంక అవసరమని తోచు ఇతర వివరమును కూడ ఇవ్వవలయును.

మనదేశములో అనవసరము కొన్ని కక్షలు బయలుదేరి అన్యోన్య స్నేహముగా నుండవలెనవార్ల మధ్యకూడ అనవసరమున భేదములేర్పడి తమూలమున సంఘమందు అశాంతి ఏర్పడుచున్నది. ప్రస్తుత విషయమును కేవల బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమాజముగా కొందరు పరిగణింపవలెయుదరని ఖేతి నాకుండి యున్నది. ఇంతకంటే అన్యక్షమగు పని మరియొకటి యుండదు. రహితులకు జిరాయతీ హక్కులను స్థిరపరచిన మైకోర్టు జడ్జి లలో ముఖ్యులు 1. కీర్తి కేశులకు సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారు సుందరయ్యరుగారును రిటైరు జడ్జి సదాశివయ్యరుగారును బ్రాహ్మణులే. ఆగ్రహారములు మద్రాసు మైకోర్టులో పరాజయము పొందుచు గత్తుం తరము లేక అట్లాడుచున్న కాలమున వారల పాటిరక్షకుడై నిల్చి ప్రీతిపాన్వితులై అప్పీలుచేసి ఆగ్రహారముల వాదము విజయమొందించినది కమ్మకుల భూషణులకు కీర్తి కేశులకు అడుగుపెట్టి సూర్యనారాయణగారు బ్రాహ్మణులు కారు కదా. కావున ఇక్కడనున్న స్వగ ఆగ్రహారములను, రైతులకు మధ్యగాని బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును మధ్యకాదు.

కావున నిద్రాశువులై తమకు చిరకాలానుగతముగ వచ్చుచున్న హక్కులను చట్టనిర్మాణమున కేరులో హరింపబడుచుండ మాంద్యము నవించి కార్యమంతయు ముగిసినపిదప మేల్చించి ఇంక చేయునదేమియులేదని చేతులు ముకళించుకొనుటకంటే ఇప్పటినుండియు తగిన యాందోళనచేసి మిహక్కులను మిరు కాపాడుకొనుటకు మిమ్ములను సమయముగా నేను ప్రార్థించుచున్నాను. ఈవిషయమునుగూర్చిన ఇతరవివరములు ఈక్రింద సంతకముచేసిన నాపేర బెజవాడకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. బెజవాడ, సూరి వెంకటనరసింహశాస్త్రి.

కీర్తి కేశులైన జవ్వాజి సుంతులయ్యగారు, ఏలూరు.

1. కలవు మీయార మూడుజేగంట, లవ్వి మ్రోగు నెవ రైన బోమిమై మోదిరేసి; ఖండితముగఁ దనంత నుద్దండలీల ఖంఘంఘన మ్రోగు 'జే-గంట' విపు.
2. గమ్మగ మృని వలచు చొక్కపు 'జవాజి' ఇంటిపే రంట నీకు నోఁగుంటయ్యాఖ్య! సకలదిక్కుల నీకీర్తిసారథంబు లల్లనల్లన వ్యాపించు టుబ్బురంబె?
3. దశరథుండు వసుదేవుండు ధన్యులైరి ఒకడు రాముని, కృష్ణుని నొకడు గాంచి; బౌర! ఎంతటిధన్యుండ వయ్య నీవు? కాంచితని రామకృష్ణుల గాంతు దీర్.
4. శీవ నచ్చయ్య, గంగరా జీవయందు, వేంకటాద్రియందు సరసత వినుతి గనిరి; ముగరు నీకూర్చిబావె యగుటకేసి వీరిగుణములు నీయందు కయ్య మండె.
5. నీమమేనయల్లునికి నీదుకొర్యంబు, నీదునందనులకు నీదుకాంత మిచ్చినావు; భార్య కేమిచ్చినాడవు? అర్చదీర్ప రాని యారటంబు.
6. నీకు కోపంబు వచ్చెనా, భీకరముగ కానవత్తువు చండభాస్కరునికరణి, నీకు కారుణ్య మొదవనా, నెమ్మి గదుర తోచుచుండువు నిండుచందురునిలీల.
7. నిండుకొన్నింటలో నీవు నిలిచియుండ, గ్రక్కుమిక్కిని యాడక నక్కియుండు సభ్యుల పుడిపు లేనట్టిసమయము గని జనుల కేమిమి హింసలు సలుపువా?
8. జలకుండును, మామ, తనయుండు, మడ్డకుండు, అనుచునుండొడ యిరువురుతనయు, లంప జాత్యుబంధులు కృష్ణసమాఖ్యు లగుట, కృష్ణశాస్త్రీధ్య మగు నీకు కేవలంబు.
9. పానె పోలాపురివర ప్రాధంబు ఆకలవర్తకుఁ డొక్కయ్య అస్తమింప; తీతె నక్కట! కట్టరగౌరవంబు ఘంటయాఖ్యుండు శేడు స్వర్ణమున కేగ.

నాళము కృష్ణరావు.

చెన్నపురి ఆంధ్ర నాటకసభ

చెన్నపురి నాటకసభ 16 వ తేది విశ్వోరము పురమం దిరమందు, ఇచ్చాపురపు యజ్ఞనారాయణ గారిచే రవింపబడిన రసపుత్ర విజయనాటకమును ప్రదర్శించిరి. ఆంధ్రదేశమందు మిక్కిలి ప్రఖ్యాతిగాంచిన యానాటకమును చెన్ననగరమందుండు ఆంధ్రసోదరులు ప్రదర్శించుచుండ, చూడకుండుట బాగులేదని నేను ప్రవర్తనమునకు వెళ్ళియుంటిని. నాటకము మొదటినుండి చివరవరకు అతిమనోహరముగ నుండి ప్రేక్షకులకు సంతోషదాయకమై వారి సంతోషమును అనేకపర్యాయములు కరతాళధ్వనుల మూలమున వెల్లిబుచ్చిరి. ఈసభవారు ఇంతకు ముందు ప్రదర్శించిన నాటకములన్నిటిలో నిది మిన్నగనంబేనని ప్రేక్షకు లొకరితోనొకరు చెప్పుకొనుచుండిరి. ఈనెల 17 వ తేదీన ప్రచురింపబడిన ఆంధ్రపత్రికయందు పోలి రామబ్రహ్మముగారు చెనాటకప్రవర్తనమునుగురించి కొంత విమర్శనముగావించి యుండిరి. ఈనాటకము త్వరగాగూర్చి అనేక ఫలములయందు పోటిపరీక్షలకు నెమ్మకొనబడి చక్కని పండితులయెదుట ప్రదర్శింపబడి కేరుగాంచినది. అట్టి నాటకమును గురించి, పోలి రామ గారు "నాటకరచయయందుండి లోపంచేత పాత్రధారుని కళావైశిష్ట్యము దాగివుండవలసి వచ్చింది" అని వ్రాయుట కడుసాహసము.

ఈ పురమందు సుమారువలస సభవారికి తప్ప తదితర అమెచాన్సభలకు స్వంత దుస్తులుండుట యరుదు. పూటకూళ్ళు భోజనముపెట్టికట్టి అద్దెకుతెచ్చిన దుస్తులు విధిలేక బౌరంగజేబు పాత్రధారిగారు ధరింపవలసినవిచ్చినది. కాని దుస్తులు బాగులేవని అచ్చట జేరిన విజ్ఞు లేవరను అనుకొనలేదు. అంతటాత్రమున "బౌరంగజేబు మోహరంపడుగకు నిల్చులు యెరువుతెచ్చుకొన్న సాయిబుగా జేయుట చూడ లేఖకునికి దృక్ప్రవర్తనములయందుండు విజ్ఞానము బల్బుబులగుచున్నది. "బౌరంగజేబు మహాగంధర్వగోళముగా యెగరడం ప్రారంభించారు" అనియు వ్రాసియున్నారు. బౌరంగజేబుపాత్ర ధరించినవారు ఆంధ్రదేశమందు నాటకరంగస్థలములలో ప్రఖ్యాతిగాంచిన శ్రీ వేదులగూడి శేషగిరిరావు పంతులుగారు. అట్టి వారు తెలివితక్కువగ నెరిగియుండిన ఆనాహుషి ఆంధ్రదేశమునకు జెందునుగాని వారికి జెందదు. కాని మరియొక పర్యాయము శ్రీ శేషగిరిరావుగారు బౌరంగజేబు పాత్రను ధరింపవలసి వచ్చినయెడల ముందుగ మన లేఖరియొద్ద క్రమశిక్షను బొంది పిదప రంగస్థలమునకు వచ్చేవరని నమ్ముచున్నాను. "వీర మార రాజసింహులు విమలకోసం తన్నుకొనడము మాస్తే ఇద్దరు తాగబోతువాండ్లు పాసికొంపలో తనవాడినట్లుండేమోయని సంశయం!" అనియు వ్రాయబడియున్నది. తాను ప్రేమించిన కాలేసు మరియొకడు మోసగించుట యెరిగి అతనిని నెడవనడపుటకు రాజసింహుడు ప్రయత్నించుట, వీర మార తేస్త్రీ గూపురు ఘదా అనుసందిగతిలో నున్నపుడు రాజసింహుడు వీరమారకు విమలప్రక్కకు రానివ్వకుండుట, ఎవరు నిజమైన రాజసింహుడో తెలియక విమల ఆశ్చర్యముతో ఆచల నిశిచి చూచుచుండుట మున్నగువి త్రాసబోతులకుగూములు కాబోలు. "దుర్గాదాస్ అనవసరముగా కొన్నిచోట్ల బలవంతముగా రాగాలుతీసినా, వీరకౌరవ ప్రకటనం జ్ఞానసీమంగానేవుంది." అనియు వ్రాసియున్నారు. దుర్గాదాస్పాత్ర ధరించినవారు శ్రీ కామాక్షి సుందరశాస్త్రి గారు, సంగీతమందు పోలి రామ గారు కున్నంత పాండిత్యము నాకు లేదుగాని శ్రీ శాస్త్రిగారినిగురించి ఆంధ్రపత్రికాధిపతు

9-11-1924, 5-1-1925, 18-3-25, 17-5-25, 12-7-25
 10. ప్రచురించిన ఆంధ్రపత్రికలయందుండు విమర్శనముల పర్యాయము ఈలేఖకుండు చూడవలయు నని కోరుచున్నాను. "దెన్నపట్టాంపంటి సగం తెలుగు వూళ్లో యింత కొంచెగు మంచి నాటకాన్ని వేస్తే గత్తికట్టుకుంటేమోని కేస్తున్నాను." అనియు వ్రాసియున్నారు. ఈరాజధాని నగరమందు సుమారు రెండులక్షల ఆంధ్రులున్నారు. అందు అనేకులు విద్యాధికులు- భాషాభిమానులు- దేశాభిమానులు- ధన సంపన్నులుకలరు. కావుననే ప్రతిపండితుడును, సంగీతవేద్యుడును- నాటకంపెనీవారును ఇచ్చటికివచ్చి మెప్పుసాయముకు ప్రయత్నించుచుండురు. నాటిప్రదర్శనమునకు విచ్చేసి సావధానముగ తిలకించి పాత్రధారులను, సభాకార్యదర్శులను ఆధిపందించిన శ్రీ రాజా మరళి కృష్ణారావు బహదూర్ బి. ఏ. బి. యల్ గారు, దినాకృష్ణబహదూర్ జి. వారాయాస్వామి శ్రేష్ఠిగారు, శ్రీ ఆకారపుభద్రయ్య శ్రేష్ఠిగారు, డాక్టర్. పి. వెంకటకృష్ణారావుగారు మున్నగువారందరు సగం తెలుగువారేనా? "ఓహో పాలు నెత్తుకున్నావుభిన్నే అంటుండదు" అని వ్రాసియున్నా

వృత్తాంతలేఖలు

భీమవరము

(ఒకవిలేఖరి)

కాలమాసము

ఆగస్టు 17:-కడచినవారములందు ప్రతిదినమును వర్షము కురియుచుండెను. మేఘము లింకను ఆకాశమున నిండియున్నవి.

ఉద్యోగియుల రాక!

కడచినవారములో గొల్లవాని దిబ్బలోనున్న డెబ్బ అగ్రికల్చరల్ కంపెనీ భూమిలన్నియు గజములోతు నీటిలో మునిగియున్న వాటిని చూచుటకుగాను, నూపరెంటింగు ఇంజనీయరుగారు, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీయరుగారు, మొదలగు వారందరును అవటికి దయచేసిరి.

తాలూకాబోర్డు

చెన్నైరంగని పాలెము కాపురస్తులు యం. యల్. సి. పట్టల సాగరముగారు భీమవరము తాలూకాబోర్డునకు సభ్యులుగా గడచిన ఏప్రిలు 10 లో నామినేటు చేయబడిరి.

రాబోవు 21-8-25 లేదిన ఏలూరుపాడు గ్రామములో భీమవరము తాలూకాబోర్డుయొక్క స్పెషల్ సభయును సాధారణ సభయును జరుగును. కడచిన సభలో కృష్ణ జిల్లాబోర్డును రెండు జిల్లాబోర్డులుగా విభజించబడినదని తీర్మానించిరి. కాని ఆరాత్రియే కొందరు సభ్యులు ఆతిర్మానమున రద్దు చేయవలసి నదని కోరిరి. అధ్యక్షులు దాని కంగీకరించలేదు. ఆవిషయమై చర్చించుటకుగాను 21 వ లేదిన అవసరసభ నియమజనది.

గృహప్రవేశ మహోత్సవము

ఈ నెల 18-8-25 వ లేదిన యనమదుర్రు గ్రామము లందరును కలసి మునుగు రు 35,00 ఖర్చుపెట్టి పాఠశాలను నిర్మించిరి. ఆభవనమును తెరచుటకుగాను బోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీయుత పెన్నెత్తు బాపిరాజుగారి నాహ్వానించిరి. ఆనాటి సాయంకాలమునకు భీమవరమునుండి కొందరు ఉద్యోగియులు న్యాయవాదులును, తాలూకా బోర్డు సభ్యులు కొందరును దయచేసిరి. ఆరాత్రి అతిథులందరకును భోజన సదుపాయము లను జూచి రాత్రి సరిగా గం. 12-30 నిమిషములకు శ్రీయుత బాపిరాజుగారు భవనములను తెరచిరి. సన్నాయిలు భోగము మేళములు మొదలగు మంగళవాద్యములతో గృహప్రవేశమహోత్సవమైన వెనుక ఉదయము 1-30 గంటకు ధీమవరముకోర్టు వకీలును, యనమదుర్రువాసస్థులును నగు శ్రీయుత చాగంటి శంకరశాస్త్రిగారు తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులను, ఉపాధ్యక్షులను, తదితర సభ్యులకు స్వాగత మొసంగిరి.

రు. స్పిరిట్ గం చక్కగ లేనందుచే వీరమాతకోకప్పడు మీసము లూడుట, విద్యుద్దీపములు చక్కగ నుండకుండుట, కూర్చున్న వ్యక్తులందు నల్లులు కుట్టులు మున్నగునవియు పాత్రధారుల లోపము లని మన లేఖరిగారి యభిప్రాయము. ఈసభయందుండు పాత్రధారులు నాటకమే జీవనవృత్తిగా గొనక రాజకీయోద్యోగములయందును, ఇతర కార్యక్లాపములయందు నుండు వారు. వీరు ప్రవర్తింపు నాటకములలో నేవీయో కొన్ని లో పములుండుట యొక ఆశ్చర్యము కాదు. అట్టిలోపములను శ్రీ ఆంధ్రప్రతికాధిపతులు అప్పడప్పడు తమ విమర్శనములలో కన్నరచుచుండుటయు వాటిని పాత్రధారులు గురుభావముతో నందికొని దిద్దుకొనుటయుం గలదు. కాని యీ లేఖకునివలె తారనరుగ్రామి పాత్రధారులను నిరుత్సాహపరచినటువంటి వారు మరియొక రున్నట్లు నాకు తోచదు. ఈ రాజధానినగర మందు చక్కని నాటకములాడి మన ఆంధ్రులకు కీర్తిచెచ్చుట యే యీ సభవారి ముఖోద్దేశ్యము.

చెన్నైపురి } ఇట్లు భాషానేపథుడు
208-25 } బి. వి. గోపాలకృష్ణరావు.

ఖడ్గరు వస్త్రమువీడ అచ్చొత్తించి అభ్యర్థన కోక సన్యాస పత్రము నొసంగిరి. అందు బోర్డులోని సభ్యులును, ముఖ్యముగా ఆధ్యక్షులును తైత్తులైనందు కెంతయు సంతసించి వారి నభినందించిరి. ఇట్టివారు అభ్యర్థనపదవికి వచ్చినందువలన పల్లెటూర్లకు తప్పక మహోపకారము కలుగుననియు, క్రమమైన బాటలు, పాఠశాలలు, గ్రామ సంస్థలు ఏర్పడుననియు తమ నమ్మక మనియు ఖడ్గరు నభివృద్ధి చేయుటకును, నిర్మాణ కార్యక్రమము కొన సాగించుటకును, గ్రంథాలయములకు చేయూత యొసగుటకును తాము చేయుచున్న కృషికి దైవము సహాయముచేయుగాకయని ప్రార్థించుచు తామిభవనమునకు వెచ్చించిన సొమ్ము సంతయు బోర్డునుండి తమ కిక్కించమని కోరిరి.

అధ్యక్షులు తమ ప్రత్యుత్తరములో తమవలన నై నమట్టుకు సహాయము చేసెదమనియు, నిర్మాణకార్యక్రమమునకు ప్రజలందరును తోడ్పడవలెననియు కోరిరి.

కూ నీ కే ను

ఈనెల 24 లేదిన విచారణ ప్రారంభమగును. ఒకముద్దా యిని సర్వాపురము, మరియిద్దరిని ఏలూరుజయిలునకును పంపి కేసిరి.

ఖడ్గరు ప్రచారము

తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు, ఉపాధ్యాయులందరును ఖడ్గరునే ధరించవలెను అని హెచ్చరించినది మొదలు ప్రతి యుపాధ్యాయుడును ఖడ్గరు కొనుటకు ప్రారంభించెను. అప్పటి నుండియు ఖడ్గరునిలయుములో దినమునకు రూ 50 మొదలు రూ 100 వరకు ఖడ్గరమ్మకమునుచున్నది. దీనినిబట్టి చూచిన ఎంతమాందికి ఖడ్గరునం దభిలాష గలిగియు పైయధికారు లేమందురో యనుభవముచే కట్టుబడేదో తెలుపదగలదు.

త ణు కు

(ఒకవిలేఖరి)

స హా కా రో ద్య మ ము

తణుకు, ఆగస్టు 18:-రావుసాహెబు వేమూరి సుందర లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారు సహకార కాశీలో డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారుపదవికిత్యా చేయు ప్రచారసందర్భములో యీగ్రామము యీనెల 15-వ లేదీ ఉదయమున దయచేసినారు. ఈ గ్రామములోనున్న కొన్ని సహకారసంఘములను పరిశీలించెడిరి. అర్జునుబ్యాంకు, లోకలుఫండు ఉద్యోగియుల సంఘము తృప్తి కరముగా కార్యక్రమమును నిర్వహించుచుండుటలేదని కనిపెట్టి ఆయాసంఘ కార్యదర్శులను, మెంబర్లను రావించి వారి పనుల ను యధావిధిగా నాచరించుచుండవలెననియు, ఇట్టి సంఘములను నిర్వహించుటకు వారికి సాధ్యముకానియెడల వారు స్వాతంత్ర్యమునకై చేయు ప్రయత్నములు నిష్ప్రయోజనములనియు నుడివరి. మిగత ఆదివారం రెండుండులకు కరణముల సత్రములో గావింపబడిన మహాజనసభలో వారు పరవతీసంఘములను జయప్రదముగా నిర్వహించు పద్ధతులనుగూర్చి విపులముగా నుపన్యసించిరి. తరువాత కాంగ్రెసుపక్షమువారిచే స్థాపింపబడి సహకారసంఘముగా రిజిస్టరు చేయింపబడిన భారత ఖడ్గరునిలయుముయొక్క మహాజనసభ సమావేశమయినది. ఆ సభకు శ్రీయుత పంతులుగారు దయచేసిరి. కోరము లేకపోయినందున సభ కార్యక్రమము జరుగకపోయినప్పటికి, ఆసమయ మందు పంతులుగారు సంఘముయొక్క అభివృద్ధికి తోడ్పడు సలహానిచ్చి సహాధికారులు, మెంబర్లు ఆచరింపవలసిన విధిక్రమములనుగురించి చెప్పిరి.

తాలూకాబోర్డు

తాలూకాబోర్డు యీనెల 15-వ లేదిన బోర్డుఅధ్యక్షు హాబులో శ్రీయుత చిట్టూరినూరయ్యగారి యాధిపత్యముక్రింద సమావేశమైనది. శ్రీయుత శ్రీరావారాయణసింగుగారును, శ్రీయుత భూపతిరాజు సీతారామచంద్ర రాజుగారును యీ బోర్డుపక్షమున జిల్లావిద్యాసంఘమున కెన్నుకొనబడిరి. బోర్డు పాఠశాలలో రాట్టములు నెలకొల్పమనియు, కావలసిన రాట్టములు పంపగలమనియు జిల్లా ఖాదీబోర్డువారు వ్రాసిన లేఖను చదివిరి. బోర్డువారు రాట్టములను నెలకొల్పుట కంగీకరింపలేదు. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాకు ప్రత్యేక జిల్లాబోర్డు స్థాపింపవలయునని యీ బోర్డువారు చేసిన తీర్మానము ప్రజలచే మిక్కిలియుత్సాహముతో నంగీకరింపబడినదనియు, తీర్మానము గవర్నమెంటు ఆచరణలోనికి త్వరలో తెచ్చెదరనే కుతూహల మతో ప్రజలున్నారనియు ఒక మెంబరుగారు చెప్పిరి.

చెన్నైపురి బజారుధరలు

1925-వసం ఆగస్టునెల 20 వ లేదీ గురువారము

1. ధాన్యములు

Table with 4 columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3. Rows include rice, wheat, and other grains.

2. పప్పుధాన్యములు

Table with 4 columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3. Rows include pulses and other food items.

3. నూనెవస్తువులు

Table with 4 columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3. Rows include oil, ghee, and other food items.

4. చిల్లరవస్తువులు

Table with 4 columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3. Rows include various household items.

5. ఇనుము

Table with 4 columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3. Rows include iron and steel items.

6. లోహములు

Table with 4 columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3. Rows include various metal items.

7. దూది

Table with 4 columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3. Rows include thread and cloth items.

8. నూలు

Table with 4 columns: Item, Price 1, Price 2, Price 3. Rows include various types of yarn.

బెండుచేసిన భారతి సంపుటములు

1924 జనవరి సంచిక మొదలు ఆఱు సంచికల కొకసంపుటమువంతున మూడుసంపుటములు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి. గట్టి బెండు- సగముతోలు, సగము క్యాలి కో గిల్లుచేరు- అందముగా నున్నది. ఒక్కొక్కసంపుటము వెల రు 4-8-0. తాలూకావ్యయము ప్రత్యేకము. భారతిఆఫీసు, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

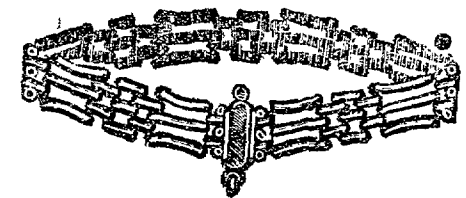
చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది. అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

నమ్మకము

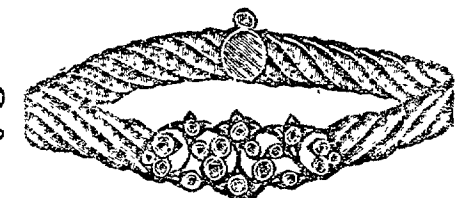
కత్తి లేదు

మోసములేదు

పై మూడు అంశములను చక్కగా గమనించ తగినవి.

స్త్రీలు
పురుషుల
చేతి గొ
లుసులు

నామములు, పునఃము చేతికి ధరించు పలురకముల బంగారుగొలుసు, ముంజేతి గడియారముగొలుసులు, రాబా ఉంగరములు, రాళ్లఉంగరములు, వంకీలు, నాణ్యములు, మోపులు అన్ని రకముల చెండినగలు మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి లేనివి ఆర్డరుచ్చి సకాలములో తెగగూడేసి యిచ్చెదము. పవరం బంగారుకు సీమచెండికి పూచీరిచ్చెదము. ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, 25 చైన్ బజారు రోడ్డు, మదరాసు.

లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు

594

విజ్ఞాపన

వహాబాగా 25 సంలల నుండి నేను లోకసేవ చేయుచునుండగతి తి తి తోసియుండుచున్నాను. ప్రతి సంలలము లక్షలకొలది మటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆహ్రించుచున్నాను. ఇండియా-వారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీస్, వలయాష్ట్రలు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందును వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందఱును నన్ను ఆహ్రించుచున్నారు. సహాయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాకేరు (లోకమయహరకస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంబలు, పడుచు వారి, ముసలీవారు, వారు వీరనవేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తస్త్రీలును, సకలజ్వరములు, మాంసము, శీతవాతము, ప్రక్కలయిడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, వలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదములు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు శ్వాసకాసము, పళ్లనొప్పి, నడుమనొప్పి, ఇకొల్లాయెంబా, షేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలో నున్న ప్రకారము వాడిన లెప్పుక గుణమును. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు వేసకునేలు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచదు.

800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు. 6 బుడ్డ వెల పోస్టుఖర్చుతో రు. 1-8-0. 12 బుడ్డు రు. 2-18-0. 25 బుడ్డు రు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దినపత్రికాసమునకు వ్రాయుడు. ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

శ్రీ కృష్ణ జన్మాష్టమి నాటికి

భగవంతుని పూజచేయుటకై చొక్కపువెండిలో తయారు చేయబడిన శ్రీ కృష్ణవిగ్రహములు:—

వెల 1 కి 0-14-0, 2-0-0, 3-8-0, 5-0-0.

వి నాయక చతుర్థి నాటికి

వెండి వినాయక విగ్రహములు:—

ప్రభావశీలేనివి రు 2-0-0, 3-8-0, 5-0-0. ప్రభావశీలవి రు 6-0-0, 10-0-0, 15-0-0.

తెలిగొం: "జయలక్ష్మి" వలయువారు తక్షణము వ్రాయుడు. (2165)

ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్కు, నగర్ శేట్ట, బెంగళూరుసిటీ. పోస్టుఖర్చు, లి నెం 40.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8
నిండుక్యాలికోబైండు ఫెదర్ వైటు కాగితములు } పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము
తపాలవెట్ట నెం 212, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

అమూల్యమైన చికిత్సలు

మెసరిజము

హిస్టరీగా మొదలగు సమస్తమయిన మానసిక వ్యాధులును అనేక యితరవ్యాధులును నయముచేయుటను.

స్వర్ణరజిత భస్మము

ఇది బంగారు వెండియు కలిపి కనలను మూలికలచే తయారుచేసిన శత్రువునాశక చేయబడినది. అశ్వత్థవ్యాధులు, నరమలసంబంధమైన వ్యాధులు, అతిమాత్రము, కుసుమ, వీర్యస్థలనము, సప్తంసకన్యము, మొదలగువ్యాధులకు దివ్యోష్ణము, దీనిని మా స్వర్ణరంగుతో కలిపి నేవించినయెడల ఇంజక్షన్ ల నల్లకూడా నయముకాని ఎంత దీర్ఘకాలమునాటి కుశివ్యాధులయినను నయముగును.

స్వర్ణరజితం-20 దినములందు	రు 7-0-0
స్వర్ణవంగము	8-0-0
శ్రీచందనవిలాస్ గణేశగూఢ బహు	3-12-0
మంచిమందు. 8 దినములలో చురుకు	
మంట, నొప్పి నయముచేయును.	

మా యోగ్యతాపత్రికలవలన ఏదేవ్యాధులు నీమోస్తరుగా నయముచేయబడినది తెలియును.

యం. రామారావు, గుంటూరు.

తెనుగు ఇండియన్ పీనల్ కోడ్

మంచిఅచ్చు, విశేషశిక్షాతములు, గట్టిబైండు వెల రు 4.

ధర్మవిక్రయము:— ప్రతి 1-కి రు 3-0-0.

ఇది సంపూర్ణమైన పీనల్ కోడు గ్రంథము. స్వేచ్ఛగ్రంథాంతమున ఆయాసేరముల స్వభావము, బోధపడునట్లు తేట తెనుగున మద్రాసు హైకోర్టు వకీలు, బి. ఏ., బి. ఎల్. రెంటూరు వ్రాసిన వెంకటసుబ్బారావు పంతులుగారి ముఖ్యాంశ నిదర్శనము. వారంటు, జామీను, రాజీ, విచారణ, ఆప్టీలు మొదలగు క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లకు సంబంధించిన అంశములును- చేర్చినది. అనేక వేల ప్రతులు సర్వత్ర వ్యాపించి యున్నవి.

విక్రొరియా డిపో,

మైలాపూరు — మదరాసు.

వసుగుణా దీపిక

అయినకూర్పు- మోహనాశకులం జేర్చి మ. (ద్రం.విడిమి. ఈగ్రంథముయొక్క యుపయోగము ఎల్లప్పుడు పోషించు నున్నది. ఇందు సమస్తవస్తువులు, మూలికలు, ఆహారపదార్థములు ధలములు మొదలగు వానియొక్క గుణగుణములును జక్కగ వివరింపబడినవి. 1100 పేజీలగ్రంథము వెల 5-0-0.

పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము
యద్రా జగ్గారావు బ్రదర్స్,
రాజమండ్రి.